

Inpassingsplan Natuurgebied Het Zwin

(Gemeente Sluis)

Ministerie Economische Zaken

Ministerie Infrastructuur & Milieu

Datum 15 mei 2014

Status Vaststelling

Inhoud

1	Inleiding—5
1.1	Aanleiding—5
1.2	Wat vooraf ging—6
1.2.1	Stand van zaken—7
1.2.2	Traject Vogel- en Habitatrichtlijn en Natura 2000-gebieden—8
1.2.3	Langetermijnvisie Schelde-estuarium—10
1.2.4	Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium (OS2010)—11
1.2.5	Natuurprogramma Westerschelde—13
1.2.6	Doorwerking Scheldeverdragen en Natura 2000-opgave—13
1.3	Het inpassingsplan onder de rijkscoördinatieregeling—14
1.4	Leeswijzer—15
2	Het MER en de keuze voor het voorkeursalternatief—17
2.1	De relatie tussen het inpassingsplan en het MER—17
2.2	Alternatieven en varianten—18
2.3	Beschrijving van het MA—21
2.4	Beschrijving van het MMA—23
2.5	Afweging, voorkeursalternatief en mitigerende maatregelen—24
2.6	Ingebrachte opmerkingen, reacties en adviezen—25
2.6.1	Reacties op het MER—25
2.6.2	Toetsingsadvies en aanbevelingen—25
3	Beleidskader—37
3.1	Internationaal—37
3.1.1	De Vogel- en habitatrichtlijn—37
3.1.2	Europese Kaderrichtlijn Water—38
3.1.3	Conclusie Internationaal beleid—39
3.2	Rijksbeleid—39
3.2.1	Het beleid, specifiek gericht op de ontwikkeling van estuariene natuur—39
3.2.2	Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR)—39
3.2.3	Het Nationaal Waterplan—41
3.2.4	Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)—41
3.2.5	Deltaprogramma 2013, Werk aan de Delta—42
3.2.6	Het stroomgebiedbeheerplan—43
3.2.7	Overstromingsrisicobeheerplan—45
3.2.8	MIRT, MIRT Projectenboek 2013—45
3.2.9	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht—46
3.2.10	Natuurbeschermingswet 1998 en Flora- en Faunawet i.r.t. Chw—46
3.2.11	Structuurvisie buisleidingen 2012 - 2035—47
3.2.12	Ontgrondingenwet—48
3.2.13	Conclusie rijksbeleid—48
3.3	Provinciaal beleid—48
3.3.1	Omgevingsplan Zeeland 2012 - 2018—48
3.3.2	Verordening Ruimte—49
3.3.3	Natuurbeheerplan Zeeland 2009 (laatst gewijzigd 2012)—50
3.3.4	Werk in uitvoering: 10-puntenplan voor het Zeeuwse natuurbeleid—50
3.3.5	Nationaal Landschap Zuid-west Zeeland—51
3.3.6	Economische agenda Zeeland—52
3.3.7	Conclusie provinciaal beleid—52
3.4	Waterschapsbeleid—53

- 3.4.1 Het (Nationaal) Bestuursakkoord Water (NBW)—53
- 3.4.2 Waterbeheersplan 2010-2015 Waterschap Zeeuws-Vlaanderen—54
- 3.4.3 Gezamenlijke Zeeuwse waterbeheerders: Zeeuwse handreiking Watertoets—54
- 3.4.4 Stedelijk waterplan Scheldestromen—55
- 3.4.5 Conclusie beleid Waterschap—55
- 3.5 Gemeentelijk beleid—55
- 3.5.1 Structuurvisie gemeente Sluis—55
- 3.5.2 Vigerende bestemmingsplannen gemeente Sluis—55
- 3.5.3 Conclusie gemeentelijk beleid—56

4 Gebiedsbeschrijving—57

- 4.1 Algemeen—57
- 4.2 Locatiekeuze—58
- 4.3 Ligging plangebied—60
- 4.4 Ruimtelijke structuur—60
- 4.5 Functionele structuur—65

5 Gewenste ontwikkeling—67

- 5.1 Beschrijving van het project—67
- 5.2 Het Projectplan ten behoeve van de dijkverlegging—71
- 5.2.1 Wettelijk kader van het projectplan—71
- 5.2.2 Beschrijving van het projectplan—71
- 5.3 Toekomstige inrichting van het plangebied—73

6 Planologisch relevante aspecten—75

- 6.1 Inleiding—75
- 6.2 Milieuaspecten—75
- 6.2.1 Bodem—75
- 6.2.2 Luchtkwaliteit—77
- 6.2.3 Geluid—77
- 6.2.4 Bedrijven en milieuzonering—78
- 6.2.5 Externe veiligheid—78
- 6.3 Archeologie en cultuurhistorie—79
- 6.4 Landschap—81
- 6.5 Natuur—81
- 6.5.1 Flora en fauna in het plangebied—81
- 6.5.2 Passende beoordeling—83
- 6.5.3 Ecologische hoofdstructuur—87
- 6.6 Kabels en leidingen—88
- 6.7 Verkeerskundige aspecten—88
- 6.8 Waterhuishouding—89
- 6.8.1 Beschrijving van de effecten voor water in relatie tot beoogde ontwikkeling—89
- 6.8.2 Watertoets—94
- 6.8.3 Conclusie—97
- 6.9 Gevolgen voor de mens en de sociaal - economische effecten—97
- 6.10 Grondverwerving—99
- 6.11 (Sociaal -) economische uitvoerbaarheid—100

7 Juridisch-planologische regeling—101

- 7.1 Algemeen—101
- 7.2 De bestemmingen—101
- 7.3 Beschrijving per bestemming—103

8 Conclusie—107

9	Horen, overleg en inspraak—109
9.1	Overleg en horen—109
9.2	Ontwerpfase—109
9.3	Vaststellingsfase—110
10	Literatuur & Studieopgave en bijlagen—111
10.1	Literatuur en studieopgave—111
10.2	Bijlage—111
10.3	Separate bijlagen—111

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het Schelde-estuarium is het enige estuarium in Zuidwest Nederland dat nog redelijk intact is; een natuurlijke overgangszone van rivier- naar zeewater die onder invloed van het getij voortdurend verandert. Van een gezond ecosysteem is echter geen sprake, integendeel: de natuur in het Scheldegebied staat onder druk. Menselijke ingrepen zoals het inpolderen van schorren en slikken en de aanleg van het Schelde-Rijn kanaal, maar ook autonome ontwikkelingen, hebben de kwaliteit van het gebied aangetast. Zones van ondiep water zijn afgenomen, slikken zijn verkleind en soms ook verlaagd en diep water is uitgebreid en dieper geworden. Reden om het tij te keren.

In de Westerschelde ontbreekt het in het bijzonder aan ondiepe, luwe zones met relatief lage stroomsnelheden, waar slib kan bezinken en waar zich ongestoord de cyclus van vorming van nieuwe slik en schor en de periodieke afslag daarvan bij stormvloeden kan voltrekken. Dit zijn noodzakelijke voorwaarden voor de chemische, fysische en biologische processen die het estuarium in een duurzaam gezonde staat moeten brengen en houden. Om het Schelde-estuarium weer gezond te maken, is er dus een herstelprogramma nodig waardoor er meer ruimte voor de ontwikkeling van estuariene natuur gecreëerd wordt.

Op grond van gedegen en uitvoerig onderzoek heeft het Rijk besloten om minimaal 600 ha estuariene natuur te realiseren, verdeeld over de drie ecologische zones die in de Westerschelde onderscheiden worden. De eerste zone is het mondingsgebied: Vlake van de Raan tot Vlissingen. Zone 2 betreft de zone Vlissingen-Hansweert en zone 3 betreft het gebied van Hansweert tot de grens, inclusief de Hertogin Hedwigepolder.

In ecologische zone 1 betreft het de uitbreiding van natuurgebied Het Zwin met circa 120 hectare in de Willem-Leopoldpolder, waarvan circa 10 hectare gerealiseerd zal worden op Nederlands grondgebied en het resterende (grootste) gedeelte op Vlaams grondgebied. Dit inpassingsplan heeft uitsluitend betrekking op Nederlands grondgebied.

Daarnaast is de huidige situatie nu zo dat het bestaande natuurgebied Het Zwin verzandt en aanslibt. Zonder ingrepen is het zeker dat het natuurgebied Het Zwin op korte termijn wordt afgesnoerd van de Noordzee en daarmee evolueert naar een systeem van duinen, rietvelden en wilgenstruwelen. Om dit te voorkomen, zijn structurele maatregelen noodzakelijk. Het vergroten van de komberging door de voorliggende uitbreiding van het natuurgebied, is de ingreep waarmee dit bereikt wordt.

Omdat de uitbreiding van het natuurgebied Het Zwin niet past in het vigerende bestemmingsplan is het noodzakelijk om het planologisch regime te wijzigen; daarmee is de aanleiding voor dit inpassingsplan gegeven.

Definities enkele belangrijke veelvoorkomende begrippen

In verschillende documenten worden de te bereiken (natuur)doelen beschreven. De gebruikte formuleringen zijn gezien de geschiedenis van dit dossier in de documenten soms op onderdelen wat anders omschreven. In het kader van het proces voor de Hertogin Hedwigepolder is hierover enige verwarring ontstaan, als gevolg waarvan een specifieke duiding van enkele begrippen opgesteld is. In het kader van onderhavig inpassingsplan voor Het Zwin is er minder sprake van verschillende definities, maar voor de volledigheid worden hierna de begrippen geduid. Voor Het Zwin zal regelmatig nog gebruik gemaakt worden van het begrip intergetijdengebied. De termen intergetijdengebied en estuariene natuur dienen steeds geplaatst te worden in de context van een 'gebied met schorren, slikken, geulen, kreken, etc.'. Onderstaande definities zijn opgesteld door Deltares en opgenomen in het Rijksinpassingsplan Hertogin Hedwigepolder (27 januari 2014, vastgesteld):

- Estuariene natuur is alle natuur die onder invloed staat van getij en rivierafvoer en die minimaal vijf keer per jaar overstroomt. Morfologisch-ecologisch kenmerkt estuariene natuur zich door estuariene dynamiek, dat wil zeggen dat er variatie in ruimte en tijd is onder invloed van aandrijvende krachten die kenmerkend zijn voor een estuarium. Voorbeelden: Getij en rivierafvoer zorgen voor variatie in waterstand (en dus droogvalduur) en zoutgehalte. Waterbeweging en geometrie zorgen in samenspel voor voortdurende ontwikkeling van geulen, slikken en platen, pioniervegetatie en schorren. Natuurlijke (autonome) veranderingen en menselijke ingrepen – beide zowel binnen als buiten het estuarium – zorgen voor veranderingen in de aandrijvende krachten op korte en lange tijdschaal.
- Intergetijdengebied is – in algemene termen – het areaal tussen hoog- en laagwater. Gehanteerd wordt de definitie voor het litoraal uit RIKZ (2005). Het litoraal is het areaal dat tussen gemiddeld hoogwater doodtij (GHWD) en gemiddeld laagwater springtij (GLWS). Per definitie is 'intergetijdengebied' dus een onderdeel van 'estuariene natuur' (intergetijdengebied en/of estuariene natuur is dan syntactisch onjuist). 'Intergetijdengebied' bestaat uit slikken en platen, waarbij slikken in tegenstelling tot platen bij laagwater niet aan alle kanten omgeven zijn door water.
- Slikken en schorren is een verzamelterm voor het litoraal en supralitoraal met uitzondering van de platen, dat wil zeggen het areaal tussen de GLWS en 5 keer per jaar overspoeling. Schorren worden verder door hun begroeiing gekarakteriseerd. 'Slikken, platen en schorren' zijn per definitie een onderdeel van 'estuariene natuur' en 'intergetijdengebied' is een onderdeel van 'slikken, platen en schorren'.

1.2 Wat vooraf ging

In dit eerste hoofdstuk komt een aantal onderwerpen aan bod die van belang zijn voor dit inpassingsplan. Allereerst wordt in deze paragraaf ingegaan op procedurele stand van zaken, vervolgens wordt ingegaan op de ontwikkelingen die hebben geleid tot dit inpassingsplan.

Voor het behoud en herstel van de natuur in het Schelde-estuarium - waar de uitbreiding van natuurgebied Het Zwin aan bijdraagt - zijn twee trajecten van belang: Het traject Vogel- en Habitatrichtlijn (paragraaf 1.2.2) en het traject Langetermijnvisie Schelde-estuarium (paragraaf 1.2.3). In paragraaf 1.2.4 e.v. komen deze trajecten samen.

1.2.1 *Stand van zaken*

Het voorontwerp van het inpassingsplan 'Natuurgebied Het Zwin' is in september 2010 naar de aangewezen instanties verstuurd, dit ten behoeve het overleg zoals bedoeld in artikel 3.1.1 Bro en het horen in de zin van artikel 3.28. Wro. Het horen en het vooroverleg hebben nadien plaatsgevonden. De reacties zijn verwerkt in de bij dit ontwerp inpassingsplan gevoegde nota vooroverlegreacties.

Mede naar aanleiding van de vooroverlegreacties, heeft in de daaropvolgende periode aanvullend onderzoek plaatsgevonden naar verzilting. Op basis van dit onderzoek zijn een aantal maatregelen op maat geformuleerd en een eerste keer besproken met de belanghebbenden. In de komende periode zullen de betreffende belanghebbenden nogmaals benaderd worden om nadere afspraken te maken omtrent de te treffen maatregelen tegen de effecten van grondwaterstandsveranderingen). Daarnaast zal – in het kader van de zoutmonitoring – een T0 meting uitgevoerd worden.

Ook is in de afgelopen periode een dorpsvisie opgesteld voor Retranchement met als doel de mogelijkheden in kaart te brengen om de leefbaarheid van Retranchement te behouden en daar waar mogelijk te vergroten. In de dorpsvisie is het versterken van de ruimtelijke verbinding van Retranchement met het Zwin als sleutelproject aangegeven. Aan dit project zal uitvoering gegeven worden in het kader van de werkzaamheden aan het Zwin.

De Vlaamse regering heeft op 12 juli 2013 voor het Vlaamse gedeelte van de uitbreiding van Natuurgebied het Zwin, het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan Zwin en Zwinbosjes definitief vastgesteld. 'In dit gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan zijn bestemmingen vastgelegd die de uitvoering van het project langs Vlaamse zijde mogelijk maken. In functie van de verwerving van de gronden wordt een onteigeningsplan opgemaakt

Inmiddels hebben in het bestaande Zwin aan Vlaamse zijde al veel werkzaamheden plaatsgevonden in het kader van het LIFE+ natuurproject ZTAR (Zwin Tidal Area Restoration). De provincie Zeeland is voor 9,08% partner bij de uitvoering van dit project. Het betreft het uitgraven van de hoofdgeul in het bestaande Zwin op Nederlands grondgebied. Het totale ZTAR-project bestaat uit een aantal acties op Vlaamse grondgebied, zoals de aanleg van zoet- en brakwaterpoelen, het verjongen van schor door afplagging, herstel van de westelijke zoutwaterlagune met vogeleilanden en het inrichten van het twee begrazingsrasters. De laatste en grootste actie betreft het herstel van de monding- en hoofdgeul van het Zwin. Deze actie zal gedeeltelijk op Nederlands grondgebied plaatsvinden. Hoewel het gaat om een actie in het bestaande Zwin, is het voor de realisatie van de actie van belang dat de procedures voor uitbreiding van het Zwin zijn afgerond.

Thans is de planvorming zover gevorderd en is het ook voor de timing noodzakelijk, dat het inpassingsplan wordt vastgesteld.

1.2.2

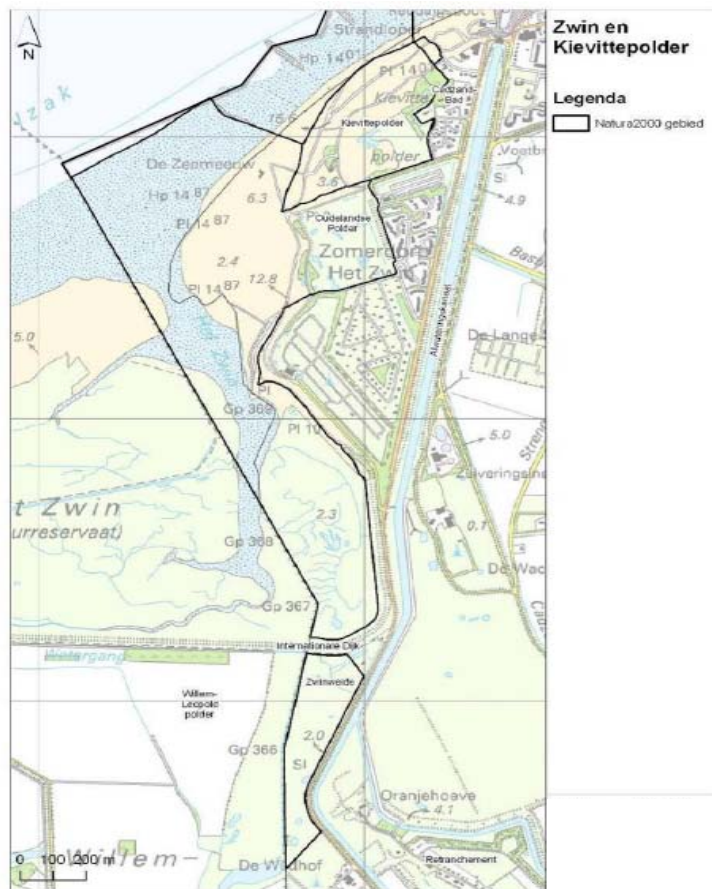
Traject Vogel- en Habitatrictlijn en Natura 2000-gebieden

De Europese Unie heeft zich ten doel gesteld in 2010 de achteruitgang van de biodiversiteit te stoppen (Goteberg 2003). Een belangrijk instrument hiervoor is de uitvoering van de gebiedsgerichte onderdelen van de Vogel- en de Habitatrictlijn. Dit betekent het realiseren van een netwerk van natuurgebieden van Europees belang: het Natura 2000 netwerk. Dit netwerk heeft als hoofddoelstelling het waarborgen van de biodiversiteit in Europa. In dit verband is de afspraak gemaakt dat de lidstaten van de Europese Unie alle maatregelen nemen die nodig zijn om een gunstige staat van instandhouding van soorten en habitattypen van communautair belang te realiseren¹.

Nederland draagt met 162 gebieden bij aan het Natura 2000 netwerk. Deze bijdrage van Nederland vindt zijn neerslag in de Natura 2000 doelen. Dit zijn doelen die zowel op landelijk niveau als op gebiedsniveau zijn geformuleerd.

Het is verplicht om in de aanwijzing van een Natura 2000-gebied doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van leefgebieden van vogelsoorten en/of doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van natuurlijke habitats of populaties van de in het wild levende dier- en plantensoorten op te nemen. Om deze reden zijn voor elk Natura 2000-gebied instandhoudingsdoelstellingen ontwikkeld, waarbij per habitatype en per (vogel)soort is uitgegaan van landelijke doelen en de bijdrage die een gebied redelijkerwijs kan leveren aan het bereiken van een gunstige staat van instandhouding op landelijk niveau.

¹ Afkomstig uit: Natura 2000 doelendocument samenvatting, uitgave van het ministerie van LNV, juni 2006.
Pagina 8 van 115

Eén van deze gebieden betreft Zwin & Kievittepolder (123). Voor dit gebied heeft het ontwerp-aanwijzingsbesluit in het najaar van 2008 ter inzage gelegen, en is dit jaar het definitieve aanwijzingsbesluit vastgesteld op 7 mei 2013.

Voor Natura 2000-gebied 'Zwin & Kievittepolder' zijn in het definitieve aanwijzingsbesluit de volgende instandhoudingsdoelstellingen² per habitattypen opgenomen:

- H1140 Slik- en zandplaten, subtype A, doel: behoud van oppervlakte en verbetering van kwaliteit;
- H1310 Zilte pionierbegroeiingen, subtype A doel: uitbreiding van oppervlakte en behoud van kwaliteit;
- H1320 Slijkgrasvelden, doel: behoud oppervlakte en kwaliteit;
- H1330 Schorren en zilte graslanden, doel: behoud van oppervlakte en verbetering van kwaliteit;
- H 2120 Witte duinen, doel: behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit;
- H 2130 Grijs duinen, doel: behoud oppervlakte en kwaliteit grijze duinen, kalkrijk (subtype A);
- H 2160 Duindoornstruwelen, doel: behoud oppervlakte en kwaliteit.

² Aanwijzingsbesluit Zwin & Kievittepolder, gepubliceerd op 7 mei 2013.

Na aanwijzing wordt voor elk Natura-2000 gebied een beheerplan opgesteld, dat conform de Algemene wet bestuursrecht (afdeling 3.4) ter inzage wordt gelegd.

In paragraaf 4.4. en 6.5. wordt hier nader op ingegaan.

1.2.3

Langetermijnvisie Schelde-estuarium

Het tweede traject dat is ingezet zijn de studies die in het kader van de toekomstige ontwikkeling van het Schelde-estuarium hebben plaatsgevonden ter voorbereiding van regeringsbesluiten op planniveau, het traject Langetermijnvisie 2030.

Op verzoek van de Minister van destijds het ministerie Verkeer en Waterstaat (nu: Infrastructuur en Milieu) van Nederland en de Vlaamse Minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening heeft de Technische Schelde Commissie in januari 1999 opdracht gegeven tot het voorbereiden van een Langetermijnvisie voor het gehele Schelde-estuarium. In de Lange Termijnvisie Schelde-estuarium (2001) is een integrale visie geschetst, die betrekking heeft op de veiligheid, toegankelijkheid en natuurlijkheid van het estuarium en op de samenwerking tussen Nederland en Vlaanderen ten aanzien van het beleid met betrekking tot het estuarium.

Voor wat betreft de natuurlijkheid geeft de visie het streefbeeld aan dat binnen het estuarium in 2030 een grote diversiteit aan habitats wordt aangetroffen, met name gekarakteriseerd door slikken, schorren, ondiepwatergebieden en platen in zoet, brak en zout water. Daarbij behorende levensgemeenschappen komen in het estuarium duurzaam voor en zijn waar mogelijk versterkt. Een belangrijke basis daarvoor is gelegd door de ruimte die gecreëerd is voor natuurlijke dynamische, fysische, chemische en biologische processen, aangevuld met het feit dat de waterkwaliteit geen limiterende factor meer is.

Daarbij behoren twee ecosysteemdooelstellingen: ruimte voor natuurlijke, dynamische, fysische, chemische en biologische processen en behoud of versterking van het estuariene ecosysteem met alle typische habitats en levensgemeenschappen langs de volledige zoet-zoutgradiënt.

In de memoranda naar aanleiding van de Langetermijnvisie hebben Vlaanderen en Nederland als doelstelling vastgelegd het ontwikkelen van het Schelde-estuarium als een gezond en multifunctioneel estuarien watersysteem dat op duurzame wijze gebruikt wordt voor menselijke behoeften. De onderlinge samenwerking is gericht op de drie aspecten van de visie: bescherming tegen overstromingen (veiligheid), toegankelijkheid van de Scheldehavens en de natuurlijkheid van het fysieke en ecologische systeem.

In juni 2003 is het studierapport "Voorstel voor natuurontwikkelingsmaatregelen ten behoeve van de ontwikkelingsschets 2010 voor het Schelde-estuarium" gepresenteerd. Deze studie geeft aan welke maatregelen tot 2010, waar en waarom nodig zijn om het streefbeeld voor natuurlijkheid in 2030 te realiseren. In dit rapport worden twee planalternatieven gepresenteerd. In de zone aan de kustzijde geldt dat er aandacht geschonken moet worden aan habitat voor vis en bentos en het creëren van schor. Maatregelen die hiertoe bijdragen zijn ontpolderingen en het herstellen van het contact tussen de rivier en het achterland. In beide planalternatieven wordt als maatregel uitbreiding van het natuurgebied Het Zwin

genoemd (in het ene alternatief een grotere, in het andere alternatief een beperktere uitbreiding).

Daarnaast werd reeds in 1950 de Belgisch-Nederlandse Zwincommissie (Internationale Zwincommissie) opgericht die als doel had om de natuurwaarden in het natuurgebied Het Zwin te behouden. Vanaf 1987 bestaat er een Technische Werkgroep die zich met deze problematiek bezighoudt. Deze werkgroep heeft, voorafgaand aan de milieueffectrapportage een analyse uitgevoerd van de mogelijke maatregelen om de verzanding van het natuurgebied Het Zwin tegen te gaan, en heeft overleg gevoerd met diverse partijen over de mogelijke ingrepen om de doelstellingen van het duurzaam behoud van het intergetijdengebied te bereiken. De vergroting van het natuurgebied Het Zwin in de vorm van het landwaarts verplaatsen van dijken in een gedeelte van de Willem-Leopoldpolder, sluit aan op dit initiatief van de Internationale Zwincommissie gericht op het bieden van een oplossing voor de huidige verzandingsproblematiek van het natuurgebied Het Zwin.

1.2.4

Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium (OS2010)

De Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium (verder OS 2010) is opgesteld onder leiding van destijds de Technische Scheldecommissie (TSC), nu de Vlaams Nederlandse Schelde Commissie (VNSC). Deze commissie is een permanent adviesorgaan voor de Vlaamse en Nederlandse regering. De bovengenoemde ontwikkelingsschets is opgesteld door de Projectdirectie ontwikkelingsschets Schelde-estuarium (ProSes), een samenwerkingsverband van de Vlaamse Administratie Waterwegen en Zeekanaal en de Nederlandse ministeries van destijds Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en Verkeer en Waterstaat (nu: Economische Zaken en Infrastructuur en Milieu). In deze ontwikkelingsschets is uitwerking gegeven aan de belangrijkste doelen: toegankelijkheid, veiligheid en natuurlijkheid en zijn besluiten geformuleerd met betrekking tot deze doelen voor de periode tot en met 2010. De OS 2010 is door beide regeringen in 2004 goedgekeurd. Het Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Vlaams Gewest betreffende de uitvoering van de Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium is op 1 oktober 2008 in werking getreden.

Voor wat betreft de natuurlijkheid van het Schelde-estuarium is het uitgangspunt van de beslissingen dat optimalisatie van de fysische, chemische en ecologische processen zal leiden tot herstel van habitats en populaties. De belangrijkste factor voor de optimalisatie van bijna alle natuurlijke processen in het estuarium, is ruimte. Voldoende ruimtelijke uitbreiding van het estuarium zal via procesherstel nagenoeg alle waardevolle habitattypen kunnen opleveren, de nu nog steeds voortschrijdende degradatie van het natuurlijk systeem stoppen en op termijn leiden tot herstel en verbetering. Door in te zetten op voldoende ruimte worden bovendien willekeurige keuzen voor arealen met specifieke habitattypen of voor bepaalde soorten vermeden.

Op basis van dit uitgangspunt is besloten dat 'ruimte voor de rivier' het leidend principe is bij de invulling van het streefbeeld natuurlijkheid uit de Langetermijnvisie alsook de voorlopige benadering voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen in de zin van de Habitatrictlijn.

In de Ontwikkelingsschets worden voor wat betreft natuurlijkheid in de Westerschelde drie ecologische zones onderscheiden. De eerste zone is het mondingsgebied Vlake van de Raan tot Vlissingen (inclusief natuurgebied Het

Zwin). Zone 2 betreft de zone Vlissingen-Hansweert. Zone 3 betreft het gebied van Hansweert tot de grens, inclusief de Hertogin Hedwigepolder. Per zone zijn in de Ontwikkelingsschets besluiten geformuleerd over de concrete maatregelen die in de zones genomen zullen worden.

Ten aanzien van zone 1 is in de Ontwikkelingsschets aangegeven dat aandacht geschonken moet worden aan habitat voor vis en benthos en het creëren van schor. Maatregelen die hiertoe bijdragen zijn 'landwaarts verplaatsen van dijken' en het herstellen van het contact tussen de zee en het achterland. Bescherming en uitbreiding van natuurlijke habitats heeft hier prioriteit. Gelet hierop is het besluit geformuleerd, dat in deze zone tot 2010 minimaal 120 ha en maximaal 260 ha nieuwe natuur gerealiseerd wordt in de vorm van estuariene natuur die voldoet aan de eisen van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn³. Vergroting van het natuurgebied Het Zwin in de vorm van het landwaarts verplaatsen van dijken in een gedeelte (minimaal 25%) van de Willem-Leopoldpolder is aangewezen als concrete maatregel⁴.

Het Kabinet en de Vlaamse regering zijn akkoord gegaan met de strategische besluiten uit de Ontwikkelingsschets in het Derde Memorandum van Overeenstemming d.d. 11 maart 2005. Samen vormen deze besluiten een pakket maatregelen dat beide regeringen tussen 2005 en 2010 wensen te effectueren om de veiligheid, toegankelijkheid en natuurlijkheid in het Schelde-estuarium te verbeteren. Het betreft besluiten (niet zijnde concrete beleidsbeslissingen) met een bestuurlijk-politieke binding tussen Vlaanderen en Nederland met een zware inspanningsverplichting om de gezamenlijke visie voor het Schelde-estuarium om te zetten in concrete plannen en maatregelen. Bij de hernieuwde start eind 2012 zijn hierover, na een periode van schorsing van 2 jaar, opnieuw afspraken gemaakt⁵.

Een aantal inwoners en instellingen in de Provincie Zeeland heeft na de bekendmaking van de plannen uit de Ontwikkelingsschets voorstellen gedaan met alternatieven voor de aangekondigde ontpolderingen. Gedeputeerde Staten van Zeeland hebben naar aanleiding daarvan besloten de alternatieve plannen te laten beoordelen door een Commissie. Deze Commissie Onderzoek Alternatieven Ontpoldering Westerschelde (commissie Maljers) heeft de door 55 personen en instellingen ingezonden alternatieven nader bekeken. Onder andere is door de commissie Maljers een alternatief onderzocht dat uitgaat van het uitbreiden van het natuurgebied Het Zwin met extra ontpolderingen (in aanvulling op de voorliggende uitbreiding) op Nederlands gebied. De conclusie van de commissie Maljers is, dat geen van de voorgestelde alternatieven als alternatief kan gelden voor ontpolderingen met uitzondering van eventueel de Braakman Zuid⁶. Uit nader onderzoek door de Provincie is echter gebleken dat ook dit alternatief niet haalbaar is.

3 Het betreft besluit 3c uit het onderdeel "besluiten van de Nederlandse en Vlaamse regering uit Ontwikkelingsschets 2010 en toelichting 7.3.

4 Afkomstig uit: Besluiten OS2010, pagina 30-32

5 Brief d.d. 21 december 2012 van de Staatssecretaris van Economische Zaken aan de Vlaamse minister-president, kenmerk DGNR-RRE / 12381140.

6 Onderzoek alternatieven ontpoldering Westerschelde, commissie Maljers, 2006.

1.2.5 *Natuurprogramma Westerschelde*

Zoals in de vorige paragrafen is aangegeven, zijn er op basis van studie, planontwikkeling en besluitvorming afspraken met Vlaanderen en binnen Nederland gemaakt over het integrale project Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium (OS 2010). Daarbij wordt voorzien in een belangrijke rol voor de Provincie Zeeland. Deze rol heeft vooral met betrekking op de voorbereiding van de natuurmaatregelen⁷.

Alvorens de Provincie besloot de regie- en voorbereidende rol voor het natuurherstelprogramma op zich te nemen heeft het Ministerie van destijds Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit (nu: Economische Zaken) haar een verantwoording van de natuuropgave ter hand gesteld. Dit rapport 'Natuurprogramma Westerschelde'⁸ geeft een onderbouwing van de minimaal 600 ha estuariene natuur die gerealiseerd moet worden en geeft duidelijkheid over de relatie met de Europese verplichtingen ingevolge tot de Vogel- en Habitatrichtlijn.

Kort samengevat is uit het rapport 'Natuurprogramma Westerschelde' het volgende naar voren gekomen. Het beleids- en planningstraject van de Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium is in overeenstemming met de analyse en de opgaven uit het landelijke en Europese VHR-traject. De voorstellen beogen het behoud van de habitattypen en soorten eigen aan het Westerschelde-estuarium. Behoud en voldoende herstel moet vooral gevonden worden in de toevoeging van gebieden die bijdragen aan habitatvormende processen en met name gerelateerd aan laagdynamische natuur in orde van grootte van 600-770 hectare. Het Rijk heeft in het besluit om (minimaal) 600 hectare estuariene natuur te realiseren, gekozen voor de onderkant van de voorstellen. Dit betekent dat het natuuropakket dus in ieder geval minimaal gerealiseerd moet worden en het dwingt tot ecologisch effectieve locaties en inrichtingen. Door deze toevoeging zodanig te kiezen dat een robuuster en duurzame structuur ontstaat, wordt het beslag op de ruimte (in het algemeen landbouwgronden) zo veel mogelijk beperkt zonder aan effectiviteit te verliezen.

1.2.6 *Doorwerking Scheldeverdragen en Natura 2000-opgave*

Het vergroten van het natuurgebied Het Zwin is vastgelegd in een van de 'Scheldeverdragen' tussen Vlaanderen en Nederland. Het Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Vlaams Gewest betreffende de uitvoering van de Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium is op 1 oktober 2008 in werking getreden door instemming van de Tweede en Eerste Kamer⁹. In dit verdrag is bepaald dat ten laatste in 2010 een aanvang wordt gemaakt met het vergroten van het natuurgebied Het Zwin met minimaal 120 en maximaal 240 ha door het landinwaarts verplaatsen van dijken in de Willem-Leopoldpolder.

7 Op 7 oktober 2005 hebben Provinciale Staten van Zeeland besloten om de regierol te accepteren en op 30 januari 2006 hebben het Rijk en de provincie Zeeland een convenant ondertekend over de uitvoering van een aantal besluiten uit de Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium en het Derde Memorandum van Overeenstemming.

8 Natuurprogramma Westerschelde, voormalige ministerie LNV, 15 september 2005

9 Trb. 2005, 310, inwerkingtreding Stb 307, 2008.

1.3 **Het inpassingsplan onder de rijkscoördinatie-regeling**

De voorbereiding van het voorliggende inpassingsplan is begonnen onder de Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO). Inmiddels is de Wet ruimtelijke ordening (Wro) op 1 juli 2008 in werking getreden, en is de voorbereiding voortgezet onder deze nieuwe wet. Als gevolg hiervan is een aantal termen gewijzigd, wat verduidelijking behoeft. Kort samengevat: onder de oude WRO was er sprake van een rijksprojectbesluit onder de rijksprojectenprocedure, onder de nieuwe Wro is er sprake van een inpassingsplan onder de rijkscoördinatie-regeling.

In het hiernavolgende wordt een en ander toegelicht.

Op 1 februari 2004 is de Wet op de Ruimtelijke Ordening aangevuld met een regeling over de besluitvorming over ruimtelijke investeringsprojecten die van zodanig belang zijn dat het Rijk de regie van de publieke besluitvorming van begin tot eind in eigen hand wenst te nemen (artikelen 39a tot en met 39q WRO).

Op grond van deze regeling kon in een besluit van Onze Ministers wie het aangaat, na overleg in de Ministerraad, worden bepaald dat op de besluitvorming omtrent een project de rijksprojectbesluitprocedure en/of in combinatie de uitvoeringsmodule van toepassing was (artikel 39a WRO, het 'toegangsbesluit').

Voor het voorliggende project is dit toegangsbesluit het besluit dat door de Minister van destijds Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (nu: Economische Zaken) in overeenstemming met de Minister van destijds Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (nu: Infrastructuur en Milieu) is genomen na overleg in de Ministerraad op 17 december 2004 waarbij is bepaald dat voor de uitvoering van het "Project Natuurontwikkeling Westerschelde" de rijksprojectenprocedure als bedoeld in de artikelen 39a tot en met 39q van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (rijksprojectbesluit- en uitvoeringsbesluitmodule) wordt gevolgd¹⁰.

In het toegangsbesluit is bepaald dat de Minister van Economische zaken optreedt als projectminister en de rol van bevoegd gezag vervult, gezamenlijk met de Minister van I&M. De Provincie Zeeland treedt op als initiatiefnemer en neemt de inhoudelijke voorbereiding van het rijksinpassingsplan en de uitvoeringsbesluiten met de daarbij behorende m.e.r.-procedure op zich. Dit besluit is bij brief d.d. 7 september 2005 voorgelegd aan de Tweede Kamer¹¹. De Tweede kamer heeft vervolgens ingestemd met dit besluit¹².

Het Rijk neemt de formele besluiten en blijft eindverantwoordelijk.

Op 1 juli 2008 is de Wet ruimtelijke ordening in werking getreden. Voor wat betreft het overgangsrecht geldt, dat een besluit als bedoeld in artikel 39a WRO wordt gelijkgesteld met een besluit als bedoeld in artikel 3.35, eerste lid, aanhef Wro (het zogenaamde toegangsbesluit).

Omdat er voor de inwerkingtreding van de Wro geen ontwerp-rijksprojectbesluit ter inzage is gelegd, zijn de artikelen 3.35, eerste lid, onder a of b en vierde lid, en 3.36 Wro van toepassing op het vervolg van de procedure. Dit betekent, dat er thans een inpassingsplan als bedoeld in artikel 3.28 Wro met toepassing van de

10 Brief van de minister van LNV (nu: EZ), mede namens de minister van VROM (nu: I&M), aan de Voorzitter van de Tweede Kamer d.d. 7 september 2005, kamerstuk 30 244 nr 1.

11 Zie vorige voetnoot.

12 Op grond van artikel 39a lid 3 WRO werd met het besluit geacht te zijn ingestemd indien de Tweede Kamer binnen vier weken na toezending van dat besluit geen besluit had genomen omtrent de behandeling daarvan.

rijkscoördinatiereregeling als bedoeld in artikel 3.35 Wro wordt vastgesteld door de Minister van Economische Zaken en de Minister van Infrastructuur en Milieu gezamenlijk.

De voorbereiding en bekendmaking van het inpassingsplan wordt gecoördineerd met de voorbereiding en bekendmaking van de op aanvraag of ambtshalve te nemen besluiten die nodig zijn om de uitbreiding van natuurgebied Het Zwin te kunnen realiseren. Dit betreft onder andere in de eerste tranche een watervergunning, een Natuurbeschermingswetvergunning en twee ontgrondingenvergunningen. Omdat er voor de ontheffing flora en fauna nader onderzoek nodig is, zullen de omgevingsvergunning voor het bouwen en de ontheffing flora en fauna later in procedure gebracht worden. Naast deze vergunningen en ontheffingen, moet er ook nog een aantal meldingen gedaan worden. Deze meldingen worden wel voorbereid, maar zullen pas kort voor de aanvang van de werkzaamheden worden ingediend.

De Crisis- en Herstelwet is van toepassing op dit project. In bijlage 1, onder 2.1 van de Crisis- en herstelwet wordt verwezen naar afdeling 3.5 van de Wet ruimtelijke ordening. Binnen deze afdeling is het rijksinpassingsplan opgenomen. Hiermee worden bestuurlijke procedures verder gestroomlijnd en daarnaast zijn bijvoorbeeld de beroepsmogelijkheden ingeperkt (belanghebbende moet in het beroepsschrift aangeven welke beroepsgronden hij aanvoert tegen het besluit. Na afloop van de termijn van zes weken kunnen geen nieuwe beroepsgronden meer worden aangevoerd).

1.4

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt ingaan op het MER en het voorkeursalternatief.

In hoofdstuk 3 wordt een beschrijving gegeven van het internationale beleidskader en (in aanvulling op het beleid dat al is genoemd in paragraaf 1.2) het beleidskader van het Rijk en tot slot de beleidskaders van de Provincie Zeeland, het waterschap en de gemeente Sluis.

In hoofdstuk 4 wordt de huidige situatie van het gebied beschreven en wordt tevens ingegaan op de locatiekeuze voor de realisering van de estuariene natuur.

In hoofdstuk 5 wordt een beschrijving gegeven van het project (de maatregelen die genomen zullen worden) en wordt ingegaan op de wijze waarop het project zal worden uitgevoerd. In het bijzonder wordt ingegaan op het projectplan ten behoeve van de dijkverlegging en de toekomstige inrichting van het gebied.

In hoofdstuk 6 wordt een beschrijving gegeven van het onderzoek dat ter voorbereiding van het inpassingsplan is uitgevoerd. Dit betreft aspecten als natuur en landschap, flora en fauna, beschermde en beeldbepalende elementen, leidingen en infrastructuur, verkeerskundige aspecten, de waterhuishouding en tot slot de sociale en economische uitvoerbaarheid.

In hoofdstuk 7 wordt een juridische toelichting gegeven op de planregels en de plankaart.

In hoofdstuk 8 wordt de belangafweging die ten grondslag heeft gelegen aan het inpassingsplan weergegeven (conclusie).

In hoofdstuk 9 ten slotte wordt verslag gedaan van het horen van Provinciale Staten van Zeeland en de Gemeenteraad van Sluis en van de reacties in het kader van het Bro overleg.

In hoofdstuk 10 wordt een overzicht gegeven van de rapporten en onderzoeken die de grondslag vormen van het voorliggende inpassingsplan en van de bijlagen bij dit inpassingsplan. Een van deze bijlage betreft de Nota van Beantwoording, waarin de zienswijzen zijn samengevat en van een reactie zijn voorzien.

2 Het MER en de keuze voor het voorkeursalternatief

2.1 De relatie tussen het inpassingsplan en het MER

In de Wet milieubeheer (Wm) is bepaald dat ter zake van activiteiten die zijn aangewezen in het Besluit MER een milieu effectrapport (MER) opgesteld moet worden bij de voorbereiding van de plannen en besluiten die in het Besluit MER zijn aangegeven. Omdat de realisatie van estuariene natuur in het Zwin een aantal (deel) activiteiten omvat die als zodanig zijn aangewezen in het Besluit MER en daarnaast ook voor Vlaanderen geldt dat het opstellen van een MER verplicht is, is het grensoverschrijdende MER 'internationaal Milieu Effect Rapport over structurele maatregelen voor het duurzaam behoud en de uitbreiding van het natuurgebied Het Zwin als natuurlijk intergetijdengebied: BesluitMER / PlanMER Nederland'¹³ opgesteld. De provincie Zeeland is aangemerkt als initiatiefnemer voor het MER.

Zoals blijkt uit de titel van het MER, is het MER een gecombineerde PlanMER / BesluitMER. Dit is mogelijk op basis van het bepaalde in artikel 14.4b Wet milieubeheer. In dit artikel wordt aangegeven dat indien voor een activiteit tegelijkertijd een besluit en een plan uitsluitend met het oog op de inpassing van die activiteit wordt voorbereid, één MER opgesteld kan worden. Het gaat dus om een MER met een dubbele functie.

Daarnaast is het opstellen van een MER gerelateerd aan dit rijksinpassingsplan verplicht, omdat het een kader vormt voor wettelijk of bestuursrechtelijk verplichte plannen waarvoor een Passende beoordeling moet worden opgesteld op grond van artikel 19f van de Natuurbeschermingswet 1998. Gekoppeld aan het MER, is daarom ook een Passende beoordeling opgesteld (mei 2013).

Het Besluit-m.e.r. en de Wet Milieubeheer zijn respectievelijk in 2011 en 2012 gewijzigd. De richtlijnen voor het MER voor onderhavig project, zijn reeds in 2006 vastgesteld door het bevoegd gezag. Om deze reden is besloten om de lopende procedure te blijven volgen. In de eerste helft van 2013 heeft een actualisatie van het gehele MER plaatsgevonden ten aanzien van relevante gewijzigde wet- en regelgeving. De resultaten hiervan zijn verwerkt in onderhavig rijksinpassingsplan.

Op grond van artikel 7.37 Wm dient het bevoegd gezag (het Rijk: Minister van Economische Zaken samen met de Minister van Infrastructuur en Milieu) in het kader van het besluit tot vaststelling van het rijksinpassingsplan te vermelden:

- de wijze waarop rekening gehouden is met de in het milieueffectrapport beschreven gevolgen voor het milieu;
- hetgeen is overwogen over de in het MER beschreven alternatieven;
- hetgeen is overwogen over de inzake het MER ingebrachte opmerkingen en adviezen, waaronder het toetsingsadvies van de Commissie voor de milieueffectrapportage.

In dit hoofdstuk wordt voldaan aan het bepaalde in artikel 7.37 Wm.

¹³ Het inrichten van een intergetijdengebied is een andere uitdrukking voor het realiseren van estuariene natuur.
Pagina 17 van 115

2.2

Alternatieven en varianten

Door de toenemende verzanding en aanslibbing dreigt natuurgebied Het Zwin, als unieke en belangrijke ecologische zone in het mondingsgebied van de Schelde, verloren te gaan. De uitbreiding van natuurgebied Het Zwin gekoppeld aan deze verzandingsproblematiek leidt tot de volgende tweeledige doelstelling voor dit project:

- *een technische doelstelling die is gericht op het duurzaam behoud van het intergetijdengebied dat bescherming geniet in het kader van de Europese natuurwetgeving. Op die manier wordt een gunstige staat van de instandhoudingsdoelstellingen bereikt en behouden;*
- *een beleidsmatige doelstelling die gericht is op de creatie van voldoende natuur in het Schelde-estuarium om de natuurlijkheid van het estuarien systeem te verbeteren. Wat het natuurgebied Het Zwin betreft, gaat het dan specifiek om het mondingsgebied.*

Om deze doelstellingen te bereiken, moeten verschillende maatregelen genomen worden:

- het vergroten van de komberging door grootschalige afgraving van aangeslibde delen binnen het bestaande natuurgebied Het Zwin;
- het betrekken van (een deel van) de Willem-Leopoldpolder in de komberging en het verleggen van de Internationale Zwindijk en aanleg van een nieuwe dijk rond het vergrote natuurgebied Het Zwin;
- herstellen van de natuurlijke afwatering van het achterliggende gebied door verbeterde spuiwerking van het gebied.

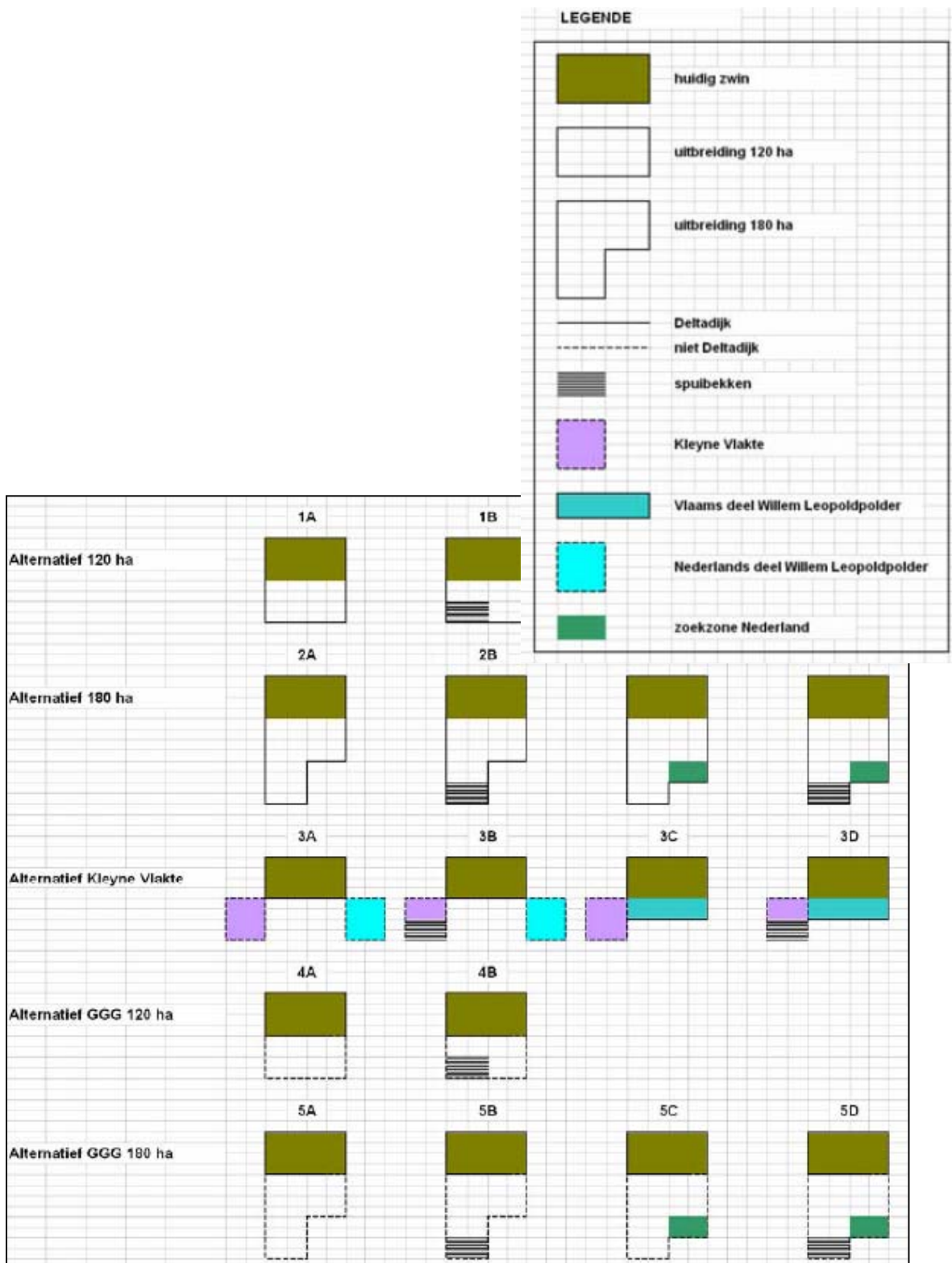
Er zijn 5 basisalternatieven ontwikkeld, waarbij per alternatief verschillende varianten onderscheiden worden:

- *Alternatief 1* omvat het afgraven van het schor in het bestaande natuurgebied Het Zwin, het uitgraven van de hoofdgeul en de zijgeulen, het herinrichten van een deel van de Willem-Leopoldpolder (ca. 120 ha), het aanleggen van een nieuwe dijk en het weghalen van de dijk tussen het huidige natuurgebied Het Zwin en de Willem-Leopoldpolder.
- *Alternatief 2* omvat dezelfde ingrepen als beschreven voor alternatief 1, met dien verstande dat een groter deel van de Willem-Leopoldpolder (180 ha) wordt ingericht als intergetijdengebied.
- Bij *Alternatief 3* wordt de uitbreiding van het natuurgebied Het Zwin gesitueerd in het oostelijke Nederlandse deel van de Willem-Leopoldpolder en de Kleyne Vlakte ten westen van het huidige natuurgebied Het Zwin in Vlaanderen. Dit gebied wordt afgegraven en er wordt een aantal geulen en poelen gegraven. Het alternatief omvat de inschakeling van de weilanden van het Vlaamse natuurreservaat 'De Zwinduinen en -polder' als gecontroleerd intergetijdengebied door het aanbrengen van een doorlaatmiddel in de Internationale Dijk.
- *Alternatief 4* betreft de inrichting van de Vlaamse Willem-Leopoldpolder als een gecontroleerd intergetijdengebied met een afsluitbaar inlaatwerk ter hoogte van de Internationale Dijk.
- *Alternatief 5* omvat het volledig westwaarts verleggen van de Zvingeul.

Daarbij gaan de alternatieven 1 t/m 3 uit van ontpoldering; alternatieven 4 en 5 betreffen alternatieven met doorlaatmiddel, ook wel aangeduid als gereduceerde getijdengebieden.

Binnen alternatief 3 is het niet mogelijk om volledige en natuurlijke inter- of supratidale gebieden (zone vanaf de laagwaterlijn landinwaarts) te ontwikkelen in de uitbreidingsgebieden Kleyne Vlakte en de Nederlandse oostelijke Willem-Leopoldpolder. Dit alternatief voldoet dus niet aan de bovenbeschreven

doelstellingen van het project en is om die reden verworpen als verder te onderzoeken alternatief in het MER. In onderstaande figuur worden de alternatieven en de onderscheiden varianten schematisch weergegeven:

Naast deze basisalternatieven komen in het MER het nulalternatief, het milieuvriendelijke alternatief en het meest milieuvriendelijke alternatief aan de orde. Deze alternatieven kunnen als volgt omschreven worden:

- *Nulalternatief*: het nulalternatief is het alternatief waarbij het project niet gerealiseerd wordt. Dit is echter geen reële optie, aangezien hiermee geen invulling wordt gegeven aan het Scheldeverdrag betreffende de uitvoering van de ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium. Wel fungeert het nulalternatief als referentie voor het beschrijven en beoordelen van effecten.
- *Het milieuvriendelijke alternatief (MA)*: Dit is het alternatief dat uit het effectenonderzoek van de basisalternatieven naar voren komt als keuze met de minst negatieve gevolgen voor het milieu.
- *Het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA)*: Het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) gaat uit van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming en/of verbetering van het milieu welke technisch haalbaar zijn. Bij het MMA wordt gezocht naar een aanvullend pakket van milieumaatregelen bij het MA om zo het MA te optimaliseren. Het MMA kan dus gezien worden als het milieuvriendelijke alternatief (MA), aangevuld met een aantal realistische extra (mitigerende) maatregelen, met name gericht op een verdere verbetering van water, landschap, landbouw en bijbehorende milieuomstandigheden.
- *Het voorkeursalternatief (VKA)*: Het alternatief dat in de te nemen besluiten wordt opgenomen. De keuze van het VKA is een beslissing van het bevoegd gezag, in samenspraak met de initiatiefnemers. Het voorkeursalternatief is geformuleerd op basis van de resultaten van het MER, maar ook op basis van wateradviezen (in het kader van de watertoets), een kosteneffectiviteitsanalyse (KEA) en andere maatschappelijke afwegingen. Wanneer het voorkeursalternatief afwijkt van het MMA uit de MER, dan dient dit gemotiveerd te worden (zie paragraaf 2.5 en hoofdstuk 6 van dit rijksinpassingsplan).

Daarnaast is er sprake van een aantal bijkomende ingrepen, zoals de aanleg van tijdelijke werkwegen in de voorbereidingsfase. Bestaande verharde wegen worden verwijderd, omdat ze de spontane ontwikkeling van krekten tegen kunnen gaan en als rechtlijnige structuren in het landschap herkenbaar blijven. Ook alle bebouwing, kabels en leidingen en andere harde structuren dienen in het als getijdengebied in te richten gebied te worden weggehaald of afgebroken. Daarnaast wordt binnen het gebied opgaande begroeiing voorafgaand aan het in werking treden van het intergetijdengebied geroid. In hoofdstuk 5 van dit rijksinpassingsplan zijn de maatregelen globaal (niet uitputtend) benoemd.

2.3**Beschrijving van het MA**

Uit de effectbeschrijving van de verschillende milieudisciplines zoals opgenomen in het MER blijkt, dat niet alle effecten die optreden ten aanzien van de onderzochte basisalternatieven onderscheidend zijn. In navolgende tabel wordt een overzicht gegeven van de onderscheidende effecten tijdens de beheerfase (de fase volgend op de aanleg) voor het totale project op zowel Nederlands als Vlaams grondgebied.

Effectscore	Voorkeur	
+++	grootste voorkeur	
++		
+		
0		
-		
--		
---	kleinste voorkeur	

Effect	Ontpoldering						Gereduceerd getij					
	Klein		Groot				Klein		Groot			
	1A	1B	2A	2B	2C	2D	4A	4B	5A	5B	5C	5D
Bodem												
Stopzetten bemesting/bestrijdingsmiddelengebruik	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Ontstaan van bodemverontreiniging	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Water												
Wijziging getijprisma	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Verzanding van het Zwin	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Waterkwaliteit in het Zwin	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Verziltting van het grondwater	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Afwatering van de polders	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Fauna en flora												
Habitattypen (kwantitatief)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Habitattypen (kwalitatief)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Aandachtssoorten hogere planten	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Aandachtssoorten macrobenthos	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Aandachtssoorten vissen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Aandachtssoorten kust- en watervogels	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Aandachtssoorten broedvogels	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Coherentie van ecologische structuur en functies	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Gaafheid van het gebied	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Compleetheid in ecologische zin	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Resistentie (herstelvermogen)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Vermogen tot ontwikkeling in een voor de instandhouding gunstige zin	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie												
Wijzigen geomorfologie	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Wijziging landschapsecologische kenmerken	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Functionele versnippering actueel gebruik	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Verdwijnen en verstoren historisch geografische structuren	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Verlies bouwkundig erfgoed	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Verlies archeologische waarden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Wijziging perceptieve kenmerken	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Mens-sociaal-organisatorische aspecten												
Toegankelijkheid projectgebied voor recreanten	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Belevingswaarde/landschappelijke kwaliteit (recreanten)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Ingenomen landbouwgrond	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Impact op verderzetting landbouwbedrijvigheid	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Invloed verziltting op productiewaarde omliggende akkers	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Invloed waterpeil op aanpalende landbouwgrond	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Ruimtelijke impact op woonfunctie	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Hinderbeleving (wonen)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Mens-gezondheid												
Plaatsgebonden risico	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

De te verwachten onderscheidende negatieve effecten die relevant zijn voor de vergelijking van de alternatieven zijn:

- verzilting van het grondwater en het daarmee samenhangend productieverlies in de landbouw;
- verlies aan landbouwgrond en -bedrijvigheid;
- ondermaatse ontwikkeling van de kwaliteit van de doelhabitats;
- functionele versnippering van het gebied;
- de verstoring van reliëf- en hydrografische structuren (wijziging van de geomorfologie);
- het verlies aan bouwkundig erfgoed;
- het verlies van historisch geografische structuren en archeologische waarden;
- de wijziging van de perceptieve kenmerken;
- verminderde belevingswaarde voor recreanten;
- het verlies van woonfunctie en de visuele hinderbeleving voor de bewoners (ten gevolge van de aanwezigheid van de nieuwe dijk).

Daartegenover staan (onderscheidende) positieve effecten door:

- het wegvallen van bemesting en bestrijdingsmiddelengebruik;
- het vertragen van de verzanding;
- de afname van de wateroverlast in de polders;
- de toename van het aantal en de kwaliteit van de doelhabitats, hogere planten, macrobenthos, vissen, kust- en watervogels en broedvogels;
- de toename van de natuurlijke (coherentie, gaafheid, compleetheid, resistentie en vermogen tot ontwikkeling in een voor de instandhouding gunstige zin) en landschapsecologische kenmerken.

Sommige van deze effecten zijn slechts in beperkte mate voor Nederland aan de orde. De effecten op de kwaliteit van de habitats, de gaafheid van het gebied, het macrobenthos, en de vissen zijn over de alternatieven bekeken, kunnen zowel positief als negatief zijn. Vertaald naar voorkeur kan er een groter verschil optreden tussen de alternatieven voor deze effecten. Dit is bijvoorbeeld het geval bij de habitatkwaliteit waar de alternatieven met doorlaatmiddel een duidelijke mindere voorkeur genieten dan de ontpolderingsalternatieven.

Rekening houdend met de geformuleerde projectdoelstellingen inzake verzanding en natuurontwikkeling, en na afweging van bovenomschreven effecten wordt alternatief 2A (het grote ontpolderingsalternatief) aangemerkt als het MA, omdat dit alternatief de beste garantie biedt voor het openhouden van de monding en het tegengaan van verzanding en de meeste kansen biedt op ontwikkeling en behoud van optimale estuariene natuur.

2.4 Beschrijving van het MMA

In het MER wordt een opsomming gegeven (paragraaf 8.2 van het hoofdrapport) van de mitigerende maatregelen die getroffen kunnen worden, gespecificeerd naar de verschillende milieudisciplines.

Daaruit blijkt dat de effecten van bodemverontreiniging - in het geval van keuze voor een spuibecken - beheersbaar zijn. Ook grondwaterverzilting kan door een aangepast (zoet)waterbeheer in voldoende mate gemitigeerd worden zodat de impact op de landbouwproductie beperkt tot vermeden kan worden. De belevingswaarde en landschappelijke kwaliteit kunnen, door een uitgekiend ontwerp

van de dijken en de wandel- en fietspaden, een meerwaarde betekenen voor de recreatie. Voor de impact van het project op de voortzetting van de landbouwactiviteiten kan grondcompensatie een oplossing bieden; de verwerving van de woningen in de zoekzone dient door een sociaal en financieel begeleidingsplan ondersteund te worden. Voor de overige negatieve effecten kunnen echter geen mitigerende maatregelen getroffen worden.

Na implementatie van de mitigerende maatregelen kan de voorkeur voor de grote ontpolderingsalternatieven en met name voor de alternatieven 2A en 2C bevestigd en versterkt worden.

2.5 **Afweging, voorkeursalternatief en mitigerende maatregelen**

In het MER is het Meest Milieuvriendelijke Alternatief (MMA) beschreven. Dit betreft de ontpolderingsalternatieven 2A en 2C waarbij uitgegaan is van een oppervlakte van 180 hectare. Echter, een dergelijk omvangrijke uitbreiding van het natuurgebied Het Zwin gaat ten koste van een effectief verlies aan landbouwareaal en polderlandschap, effecten die niet te mitigeren zijn.

Het MMA zoals beschreven in het MER, behoeft niet gelijk te zijn aan het voorkeursalternatief. Het voorkeursalternatief is een beslissing van de initiatiefnemer in afstemming met het bevoegd gezag.

In maart 2009 heeft op initiatief van de Provincie Zeeland bestuurlijk overleg plaatsgevonden met de wettelijke adviseurs omtrent het te kiezen voorkeursalternatief.

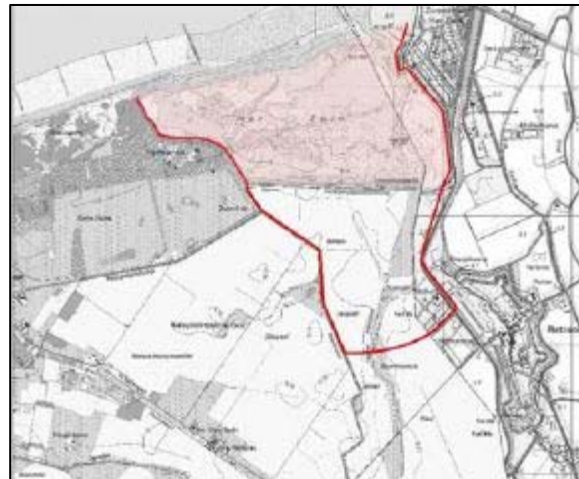
Voor het bepalen van het Nederlandse voorkeursalternatief zijn de volgende criteria geformuleerd:

- het alternatief moet *minimaal* voldoen aan de doelstelling om het natuurgebied Het Zwin uit te breiden met in totaal minimaal 120 hectare, waarbij voor Nederland een opgave is vastgelegd van tenminste 10 hectare;
- de voorkeur gaat uit naar het alternatief dat het beste tegemoet komt aan de projectdoelstelling en daarnaast aansluit bij het Vlaamse voorkeursalternatief, rekening houdend met de wensen in de regio aan Nederlandse kant;
- voor de zoekzone (extra Nederlandse oppervlakte in het zuidoosten van het uitgebreide natuurgebied Het Zwin) wordt geopteerd als dit een betekenisvolle bijdrage is aan de projectdoelstelling.

Gelet op deze criteria, kan gesteld worden dat alle alternatieven voldoen aan het eerste criterium (minimaal 120 hectare waarvan 10 op Nederlands grondgebied). Voor wat betreft het tweede criterium geldt dat in Vlaanderen besloten is voor alternatief 1A (120 hectare), omdat een grotere oppervlakte maatschappelijk niet haalbaar is. Voor de zoekzone geldt dat de areaaltoename (8 hectare) niet in een betekenisvolle andere beoordeling voor de verschillende effecten op natuur resulteert. Daar komt bij dat er in de zoekzone sprake is van een woonfunctie.

De adviseurs die hebben deelgenomen aan het bestuurlijk overleg, konden unaniem instemmen met het benoemen van alternatief 1A als het voorkeursalternatief.

Gelet op onder andere bovengenoemde overwegingen, is alternatief 1A aangemerkt als het voorkeursalternatief. Dit alternatief is, zoals uitgewerkt in het inrichtingsplan, vastgelegd in het voorliggende inpassingsplan. In paragraaf 5.3. wordt een omschrijving gegeven van het inrichtingsplan.

2.6 Ingebrachte opmerkingen, reacties en adviezen

2.6.1 *Reacties op het MER*

In de Nota van Beantwoording (bijlage 9) zijn alle zienswijzen samengevat en van een reactie voorzien. Dit betreft ook de reacties die gegeven zijn ten aanzien van het MER. In hoofdstuk 4 van de Nota van Beantwoording, is aangegeven waar er aanleiding is geweest tot aanpassing van het voorliggende rijksinpassingsplan.

2.6.2 *Toetsingsadvies en aanbevelingen*

1. Inleiding: voorlopig advies commissie m.e.r.

Het Internationaal MER met betrekking tot de structurele maatregelen voor een duurzaam behoud en de uitbreiding van het Zwin als natuurlijk intergetijdengebied, is tegelijkertijd met het ontwerp rijksinpassingsplan en de ontwerp uitvoeringsbesluiten uit de eerste tranche ter inzage gelegd van 1 oktober tot en met 11 november 2013. Ook is het MER, met de ingediende zienswijzen, toegestuurd aan de commissie voor de milieueffectrapportage (commissie m.e.r.).

De commissie m.e.r. heeft in eerste instantie een voorlopig advies uitgebracht. Daarin heeft de commissie m.e.r. aangegeven dat zij vindt dat het milieueffectrapport (MER) duidelijk maakt dat alle alternatieven in meer of mindere mate een bijdrage leveren aan de projectdoelstellingen: duurzaam behoud en uitbreiding van het intergetijdengebied en verbetering van de natuurlijkheid van het Schelde-estuarium.

Uit het MER blijkt, dat om de doelstellingen te kunnen halen, enig ingrijpen in het bestaande Natura 2000-gebied Zwin & Kievittepolder noodzakelijk is. In het voorlopig advies heeft de commissie m.e.r. op dit punt aangegeven van mening te zijn dat er nog essentiële informatie op dit punt ontbreekt, nu uit de passende beoordeling niet blijkt, op welke termijn en op welke plaatsen het tijdelijke areaalverlies van een aantal habitattypen, ongedaan gemaakt wordt. Ook vindt de

commissie dat onvoldoende aandacht is besteed aan de (cumulatieve) effecten van recreatie en stfstofdepositie.

Gelet op het bovenstaande, heeft de commissie in het voorlopig advies geadviseerd om in een aanvulling op het MER nader te onderbouwen dat aantasting van de natuurlijke kenmerken van het bestaande Natura 2000-gebied Zwin & Kievittepolder kan worden uitgesloten. Als dit niet mogelijk is, dan adviseert de commissie om in de aanvulling te onderbouwen op welke andere wijze binnen de kaders van de natuurbeschermingsregelgeving kan worden omgegaan met de geconstateerde aantasting. Daarnaast doet de commissie nog een aantal aanbevelingen.

2. De aanvulling op het MER / passende beoordeling

Deze door de commissie m.e.r. gevraagde aanvulling is gegeven in het rapport 'Aanvulling op het MER en Passende beoordeling' (Technum, maart 2014). Alvorens in te gaan op de conclusies die hieruit getrokken kunnen worden, volgen er twee opmerkingen vooraf.

1^e opmerking: Correctie oppervlakteberekening passende beoordeling

Bij controle van de cijfers en herberekening is gebleken dat in de passende beoordeling een interpretatiefout van het inrichtingsplan is opgetreden. Door de aanlegwerkzaamheden in 2015 zal, op basis van het inrichtingsplan, binnen het projectgebied op Nederlands grondgebied een tijdelijk areaalverlies optreden van:

- 0,4 ha Zilte pioniersbegroeiingen, Zeekraal (H1310A),
- 0,2 ha Slijkgrasvelden (H1320),
- 3,1 ha Schorren en zilte graslanden, buitendijks (H1330A),
- 0,4 ha Schorren en zilte graslanden, binnendijks (H1330B), maar wordt in het project meteen hersteld),
- 0,04 ha Duindoornstruwelen (H2160).

De oppervlakte Slik- en zandplaten (H1140A) neemt daarnaast toe met 10 ha en Witte duinen (H2120) met 4,4 ha. Per saldo blijft derhalve reeds sprake van een toename in habitatgebied onmiddellijk na de aanlegwerkzaamheden, waarbij sommige habitattypes (tijdelijk) in areaal achteruitgaan, maar in totaal gezien, er sprake is van een toename (verlies van 4,1 ha versus een toename van 14,8 ha). Het saldo onmiddellijk na aanleg daalt dus ten opzicht van de oorspronkelijke passende beoordeling (van +14,6 ha naar +10,3 ha).

2^e opmerking: ontwerpoptimalisatie

Om het tijdelijk verlies aan schorareaal (H1330A) binnen het projectgebied te verminderen is besloten het duin-tegen-dijk landschap met 1,2 ha te versmallen. Hierdoor wordt het tijdelijk areaalverlies op Nederlands grondgebied beperkt van 4,1 ha naar 2,9 ha:

- 0,1 ha in plaats van 0,2 ha Slijkgrasvelden (H1320)
 - 2,0 ha in plaats van 3,1 ha Schorren en zilte graslanden, buitendijks (H1330A),
- Het areaal Witte duinen (H2120) neemt hierdoor echter maar met 3,2 ha toe in plaats van met 4,4 ha. Per saldo blijft het areaal gelijk (+10,3 ha).

Conclusies ten aanzien van natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied

Indien geen maatregelen, zoals voorgesteld in het ontwerp Rijksinpassingsplan, worden genomen gaat het unieke slikken- en schorregebied in het Zwin verloren. Door de verzanding zal de geul dichtslibben, waardoor het getij uit het gebied verdwijnt en de mozaïek van estuariene habitattypes verloren gaat en onder meer naar struweel, verruigd grasland of binnendijks zilt grasland (H1330B) zullen

evolueren (afhankelijk van het beheer). Ook de duinzone zal dan ter hoogte van de 'voormalige' geul sluiten, waardoor het areaal aan o.a. H2120 zal toenemen. Zodra de geul dichtgaat is dus onmiddellijk geen sprake meer van een mozaïek van estuariene habitats dat gezien het voorkomen volledig bepaald wordt door de dagelijkse getijwerking. Dit staat haaks op de instandhoudingsdoelen. Rekening houdend met de huidige waarnemingen van het verzandingsproces op het terrein kan aangenomen worden dat de geul in de periode 2017-2027 volledig dicht zal gaan. De voorgenomen maatregelen zijn dus essentieel om precies de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied te behouden en te verbeteren/herstellen. Zonder deze maatregelen zal er natuurherstel, noch verruiming van het areaal intergetijdengebied zijn en zal de dynamische estuariene natuur in het Zwin dus bovendien op termijn volledig verloren gaan.

De uitbreiding van het Zwin zorgt voor een groter areaal aan natuur waarbinnen de aangemelde habitats zich kunnen ontwikkelen, evenals voor een verbetering van de abiotische karakteristieken van het gebied (verminderde aanzanding), waardoor ook de biodiversiteit (kwaliteit) van de aangemelde habitats kan toenemen. Daarmee wordt invulling gegeven aan het projectdoel, wordt een bijdrage geleverd aan de instandhoudingsdoelstellingen en vindt versterking plaats van de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied. Zonder uitbreiding van het Zwin kan niet voldaan worden aan de instandhoudingsdoelstellingen.

Daarnaast wisselen in een estuariene omgeving als het Zwin het voorkomen, de ligging en het areaal van de habitattypen H1140A Slik en zandplaten, H1310A Zilte pioniersbegroeiingen, H1320 Slijkgrasvelden en H1330A Schorren en zilte graslanden voortdurend van nature. Hierdoor is de habitatkaart van het gebied in de huidige of toekomstige situaties ook steeds een momentopname. Tijdelijk areaalverlies van individuele habitattypen past in de natuurlijke kenmerken van het estuariene systeem waar het gaat om dynamiek en regeneratie. Door toename in dynamiek treedt ook verjonging van de vegetatie op, waardoor de kwaliteit toeneemt. Door de uitbreiding van het Zwin is per saldo sprake van permanente winst aan estuariene habitats, in wisselende samenstelling c.q. habitattypen.

Specifiek voor het Nederlands deel van het natuurgebied zal door de noodzakelijke verbreding en verdieping van de geul initieel een beperkt areaal aan habitattypen H1310A Zilte pioniersbegroeiingen, H1320 Slijkgrasvelden en H1330A Schorren en zilte graslanden omgezet worden in H1140A Slik en zandplaten en H2120 Witte duinen. Binnen het mozaïek zal initieel een verschuiving plaatsvinden naar meer areaal van het habitatype Slik- en zandplaten (H1140A). Door de gelijktijdige uitbreiding van het Zwin wordt er ook onmiddellijk na aanleg ca. 10 ha bijkomende oppervlakte H1140A Slik en zandplaten gecreëerd. Dit habitatype zal op termijn evolueren in zilte pioniersbegroeiingen (H1310A), daarna in slijkgrasvelden (H1320) en tot slot in schorren en zilte graslanden (H1140A). Dit natuurlijk successieverloop zal naar verwachting in dit deel van het gebied niet binnen de eerste 10 jaar doorlopen zijn wegens de lage ligging (polder). In het Vlaamse deel van het Zwin, dat een totale uitbreiding kent van ca. 125 hectare natuurgebied, zullen de habitattypen H1310A, H1320 en H1330A wel binnen een periode van 10 jaar zijn toegenomen met een oppervlakte die groter is dan het initieel tijdelijk verlies in Nederland. Dit is mogelijk gezien het feit dat enkele zones in de Vlaamse uitbreiding bij aanleg een voldoende hoogteligging zullen hebben (afgraving ter hoogte van de Internationale Dijk, slikzone rond de broedvogeleilanden). Voor het habitatype H1330B (binnendijkse schorren en zilte graslanden) voorziet het project in een

herstelmaatregel in de Zwinweide, zodat de oppervlakte hiervan in het Nederlands gebied gelijk blijft.

In het kader van de uitbreiding van het Zwin, is een uitvoerig monitoringsprogramma voorzien. Wanneer in tegenstelling tot de verwachtingen zou blijken dat de ontwikkeling op langere termijn niet leidt tot de instandhoudingsdoelstellingen voor dit gebied, dan zal door middel van beheermaatregelen bijgestuurd worden.

Ondanks de tijdelijke negatieve effecten kan bijgevolg geconcludeerd worden dat het project niet tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied "Zwin & Kievittepolder" zal leiden, maar juist tot een herstel en verbetering van de natuurlijke kenmerken. Daarbij is van belang, dat het hier niet gaat om een 'plan of project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van het gebied', in de zin van artikel 6, lid 3, van de Habitatrictlijn. Het project behelst immers instandhoudingsmaatregelen als bedoeld in artikel 6, eerste en tweede lid, van de Habitatrictlijn. In het Natura 2000-gebied Zwin en Kievittepolder ligt een belangrijke opgave in het behoud van waardevol laagdynamisch areaal. Dit staat onder andere door gebrek aan ruimte flink onder druk. De in het aanwijzingsbesluit voor dit gebied opgenomen instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van uitbreiding van oppervlakte en kwaliteit van de estuariene habitattypen, kunnen feitelijk alleen worden gerealiseerd door toevoeging van nieuwe gebieden aan het Natura 2000-gebied.

Om de noodzakelijke maatregelen, gericht op het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen, te kunnen nemen, is het onvermijdelijk dat er eerst een geringe aantasting van bestaand habitatype plaatsvindt.

Conclusies ten aanzien van verstoring door recreanten

Ten gevolge van de herinrichting en uitbreiding van het Zwin wordt geen significante toename verwacht van het aantal bezoekers aan het Zwin op lange termijn (MER Zwin, Technisch deelrapport mens-mobiliteit, educatie en recreatie, §5.2.1). het Zwin vormt momenteel reeds een aantrekkingspool, gezien het unieke karakter van het gebied. Momenteel ligt een pad rondom het Zwin binnendijs onderaan de dijk en op Nederlands grondgebied ook deels op de dijk. Rond het projectgebied wordt een nieuw wandel- en fietspad met enkele uitkijkpunten aangelegd, waarbij het pad net onder de kruin afwisselend binnen- en buitendijs wordt aangelegd (zie bijlage 2, kaart 4). Het inrichtingsplan is zo opgemaakt dat de avifauna in het Zwin zo min mogelijk verstoord worden door de aanwezigheid van recreanten. Door het fietspad niet bovenop de dijk aan te leggen, maar lager, onder de kruin, wordt het effect van visuele verstoring verkleind. Het concept van de uitkijkpunten en situering van het fietspad binnen- of buitendijs is zo opgezet dat een optimale ontwikkeling van natuur en een minimale verstoring van vogels wordt geborgd. Bovendien neemt de oppervlakte onverstoord gebied door de uitbreiding van het Zwin toe, waardoor significant negatieve effecten van verstoring door recreatie op avifauna worden uitgesloten.

Het aantal recreanten in de ruimere regio zal toenemen door de ontwikkeling van andere recreatieve voorzieningen in de omgeving, maar niet ten gevolge van de herinrichting en uitbreiding van het Zwin zelf. Voorbeelden zijn onder andere de recente realisatie van 450 recreatiewoningen in Cavelot (Noordzee Résidence Cadzand-Bad), het geplande Kustwerk Nieuwvliet, de geplande jachthaven in Cadzand of de geplande herinrichting van het Zwin Natuurcentrum in Knokke. De

Gemeente Sluis beoogt met het ontwikkelingsplan Cadzand-Bad "Natuurlijk Stijlvol" de kwaliteit en het aanbod van de recreatieve voorzieningen in Cadzand-Bad te versterken. Het inrichtingsplan is zo opgemaakt dat het aantal recreanten niet direct van belang is voor een eventuele verstoring van het gebied. De uitkijkpunten en buitendijks gelegen fietspaden liggen op locaties waar verstoring geoorloofd is. Hier bevinden zich geen habitats die van belang zijn voor verstoringgevoelige soorten. Een significant negatieve cumulatieve impact door de toename van de langzaamverkeersintensiteiten (fietsers, wandelaars) ten gevolge van andere ontwikkelingen, wordt daarom niet verwacht.

Conclusies ten aanzien van stikstofdepositie

Met behulp van modelberekeningen is de depositiebijdrage als gevolg van de aanlegwerken in het Zwin berekend. Hieruit blijkt, dat de toename in stikstofdepositie alleen tijdelijk, gedurende de aanlegfase zal plaatsvinden, ten gevolge van de graafwerken en het werfverkeer. Na realisatie van het project vallen deze werkzaamheden weer weg en evolueert de stikstofdepositie opnieuw naar de autonome achtergronddepositiewaarden.

De uitbreiding van het Zwin zal tijdens de aanlegwerken een tijdelijke kleine toename van de stikstofdepositie veroorzaken. Deze toename wordt op zich als niet significant beoordeeld gezien de jaarlijkse autonome afname groter is dan de berekende toename. Bijkomend wordt deze toename volledig te niet gedaan door het gelijktijdig uit landbouwproductie nemen van de percelen in Vlaanderen ten zuiden van de huidige Internationale Dijk door de uitbreiding van het Zwin. Ten opzichte van de huidige situatie wordt er, ten gevolge van het uit de landbouwproductie nemen, zelfs een versterking van de dalende autonome trend verwacht: de afname zal groter zijn dan voorzien in de toekomst zonder de uitvoering van het project. Ten aanzien van het voor stikstofdepositie zeer gevoelige habitattype Grijze duinen (dat in de huidige situatie reeds in een overbelaste situatie verkeert), kan de uitvoering van het project positief beoordeeld worden.

Gezien de stikstofdepositie ten gevolge van het project niet zal toenemen, maar zelfs zal afnemen, is een onderzoek naar eventuele cumulatieve effecten niet noodzakelijk.

3. Definitief advies commissie m.e.r.

In het definitieve advies (d.d. 15 mei 2014) vermeldt de commissie, dat de aanvulling overzichtelijk en grondig is uitgevoerd alsook dat systematisch is ingegaan op de huidige situatie en de effecten. Naar de mening van de commissie geeft de aanvulling niet de volledige onderbouwing dat aantasting van het bestaande Natura 2000-gebied Zwin en Kievittepolder (door areaalverlies van individuele kwalificerende habitats) kan worden voorkomen. Het is daarom aan het bevoegd gezag om binnen de kaders van de natuurbeschermingsregelgeving tot een adequate oplossing te komen.

De aanvulling ten aanzien van recreatieve verstoring en de effecten van stikstofdepositie acht de commissie voldoende.

De commissie doet tot slot nog de aanbeveling, om bij de verdere uitwerking van het inrichtingsplan rekening te houden met een drietal kanttekeningen ten aanzien van het tempo van sedimentatie, enkele factoren die niet meegenomen zijn in de modelberekeningen en stringente eisen die aan het gebied gesteld worden vanuit specifieke recreatie- en natuurdoelen.

4. Hoe omgegaan is met het advies van de commissie m.e.r.

Met de Commissie m.e.r. heeft indringend overleg plaatsgevonden, waarbij de nadruk is gelegd op het feit dat het hier gaat om een grensoverschrijdend, dynamisch Natura 2000-gebied. In een voorlopig advies van 17 december j.l. constateert de Commissie dat alle alternatieven een bijdrage leveren aan de projectdoelstellingen. Met de aanvulling op het MER en de Passende Beoordeling is de commissie m.e.r. tevreden, met één uitzondering: de commissie m.e.r. heeft in haar beoordeling van de effecten op de natuurlijke kenmerken van het gebied geen oog voor het feit, dat het gaat om een grensoverschrijdend, dynamisch Natura 2000-gebied. De commissie gaat uit van een zeer strikte benadering van de passende beoordeling. Ongeacht voor welke maatregel het ook bedoeld is (in dit geval een natuurherstelmaatregel waarbij de getijdestroom vergroot moet worden), ongeacht dat in het Aanwijzingsbesluit vermeld is dat er sprake is van een natuurlijke dynamiek in habitats met wisselende omvang, ondanks dat sprake is van een grensoverschrijdend project waar toename van bepaalde habitats wordt gecreëerd en ondanks het feit dat het minimale verlies tijdelijk van aard is, acht de Commissie niet verzekerd dat aantasting van natuurlijke kenmerken is uitgesloten.

De commissie kan in deze niet in dit standpunt gevolgd worden. Daarbij wordt gewezen op het volgende.

1. De dynamiek is een van de belangrijkste kenmerken van een gebied zoals het Zwin. Het areaal van de aanwezige habitattypes wisselt voortdurend. Per definitie is het benoemen van de specifieke oppervlakte per individueel habitatype hierdoor steeds een momentopname: bij iedere beoordeling moet dan ook steeds gekeken worden naar de samenhang tussen de habitattypes en de natuurlijke successie die bepaald wordt door de dynamiek in het gebied. Leidend dient steeds te zijn, of de randvoorwaarden geboden worden voor het op lange termijn behouden van de natuurlijke kenmerken van het gebied, waartoe ook de dynamiek en successie horen. In lijn hiermee, is het doel van het herstel en uitbreiding van het Zwin dan ook het als het ware terugbrengen van het gebied in een eerder successiestadium. In die zin is het creëren van nieuwe habitattypes binnen het projectgebied dan ook geen aantasting maar juist een essentiële schakel op weg naar het gewenste doel. Daarmee wordt de voorwaarde gecreëerd voor instandhouding van de natuurlijke kenmerken van het gebied op langere termijn.
2. Een tweede relevante overweging is, dat Natuurgebied Zwin een grensoverschrijdend gebied is dat ecologisch gezien één geheel vormt. Met andere woorden: de twee delen (het Belgische en Nederlandse deel) kunnen niet los van elkaar gezien worden. Het doel van het project is dan ook het behoud en de versterking van de kusthabitats die bij dit grensoverschrijdende Natura 2000-gebied horen, dit op basis van de gezamenlijke verplichting om het Zwin als intergetijdengebied te behouden. Gelet hierop, moet dan ook eerst en vooral beoordeeld worden of het project voor het Zwin als totaal, grensoverschrijdend natuurgebied, bijdraagt aan het duurzaam behalen van de instandhoudingsdoelstellingen. Ecologisch gezien, dient de grens België – Nederland, die dwars door het Zwin loopt, beschouwd te worden als een toevalligheid. Aan dit grensoverschrijdend karakter van het project is in de planprocedure recht gedaan door het werken met een Vlaams-Nederlandse projectorganisatie, de instelling van een grensoverschrijdende Commissie MER

die was samengesteld uit Vlaamse en Nederlandse deskundigen en de opstelling van een grensoverschrijdend MER.

3. Gelet op deze twee overwegingen, dient de vraag van de commissie m.e.r. (waar komt wanneer het verlies aan areaal per habitatype – in Nederland - terug) in perspectief geplaatst te worden. Ecologisch gezien is de commissie m.e.r. al overtuigd van de meerwaarde van het project voor het Zwin. Echter, (1) dient bij de beantwoording van deze vraag rekening gehouden te worden met de samenhang en de successie van de habitatypes; en (2) ook vanuit de gedachte achter Natura 2000 gezien dient rekening gehouden te worden met het grensoverschrijdende karakter van het Zwin en het feit dat er sprake is van één ecologisch gebied. Het Aanwijzingsbesluit Zwin en Kievittepolder geeft bovendien deze ruimte en wijst zelfs in deze richting (zie hiervoor punt 5 in het hiernavolgende).

Beoordelingskader

1. Het estuariene landschap van het huidige Zwin wordt gekenmerkt door een dynamische mozaïek van habitatypes, waarbij de onderlinge verhouding van de oppervlaktes individuele habitatypes van jaar tot jaar verschillen. Dominant zijn de habitatypes slik en zandplaten (H1140A), schorren en zilte graslanden (H1330A), witte duinen (H2120) en duindoornstruwelen (H2160). Daarnaast komen in kleinere oppervlaktes ook voor zilte pioniersbegroeiingen (H1310A), slijkgrasvelden (H1320) en grijze duinen (H2130A).
2. Bij de beoordeling is van belang dat in de toelichting op de instandhoudingsdoelstellingen zoals opgenomen in het Aanwijzingsbesluit Zwin en Kievittepolder:
 - (1) steeds wordt aangegeven dat het voorkomen, ligging en areaal van de habitatypes slik- en zandplaten (H1140A), zilte pionierbegroeiingen (H1310A), slijkgrasvelden (H1320) en schorren en zilte graslanden (H1330A), samenhangen en jaarlijks sterk wisselen ten gevolge van erosie- en sedimentatieprocessen;
 - (2) verbetering van kwaliteit mogelijk wordt geacht door het toestaan van meer dynamiek, zoals voorzien in het kader van het in voorbereiding zijnde grensoverschrijdend project "Duurzaam behoud en uitbreiding van het Zwin als natuurlijk intergetijdengebied".
3. In eigen woorden: Ook in het Aanwijzingsbesluit wordt derhalve benoemd dat de habitatypes H1140A, H1310A, H1320 en H1330A successiestadia binnen eenzelfde mozaïek zijn: de oppervlaktes dienen dan ook steeds in samenhang beoordeeld te worden, en
4. (3) steeds nadrukkelijk gewezen wordt op het grensoverschrijdende karakter van het Zwin.

De uit te voeren maatregelen in het perspectief van het beoordelingskader

1. De verbreding en verdieping van de geul door het bestaande Zwin, is sowieso noodzakelijk, ook zonder de uitbreiding van het Zwin. De afgelopen 30 jaar zijn geregeld beheermaatregelen uitgevoerd om de verzanding van de geul te stoppen en het karakter van de dynamische kusthabitats te herstellen. Zonder het treffen van (beheer)maatregelen, zal het Zwin door verzanding van de hoofdgeul alsnog afgesloten worden van de Noordzee. Daarmee zal een belangrijk deel van de in het Zwin thans aanwezige habitatypes verdwijnen en niet meer worden voldaan aan de instandhoudingsdoelstellingen.

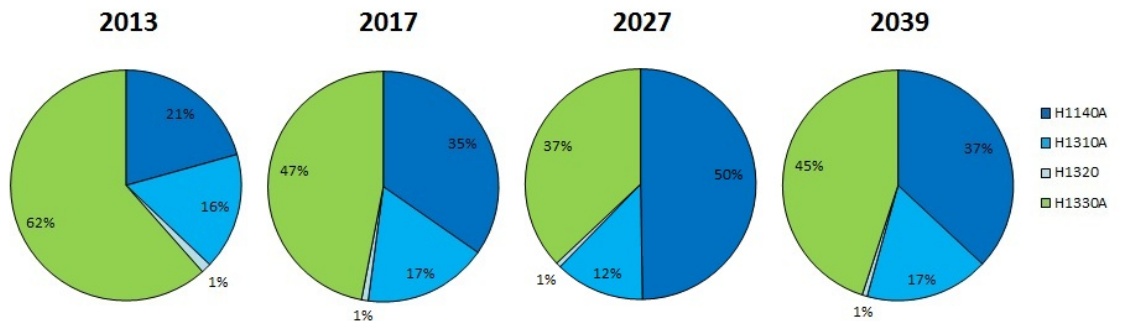
Code	Huidig (2013)	Autonoom (2017-2027)	Autonoom (2027-2039)
H1140A	37,1	0	0
H1310A	29,4	0	0
H1320	2,5	0	0
H1330A	110,4	0	0
H1330B	2,4	112,8 (> thv 1330A)	179,6(> thv rest 1140/1310/1320)
H2110	0,0	0	0
H2120	15,4	17,4 (>thv geul)	17,4
H2130A*	15,8	15,8	15,8
H2160	15,2	15,4 (>thv nieuwe 2120)	15,4
Totaal	228,3	161,4	228,3

Ruwe benadering autonome ontwikkeling gehele Zwin

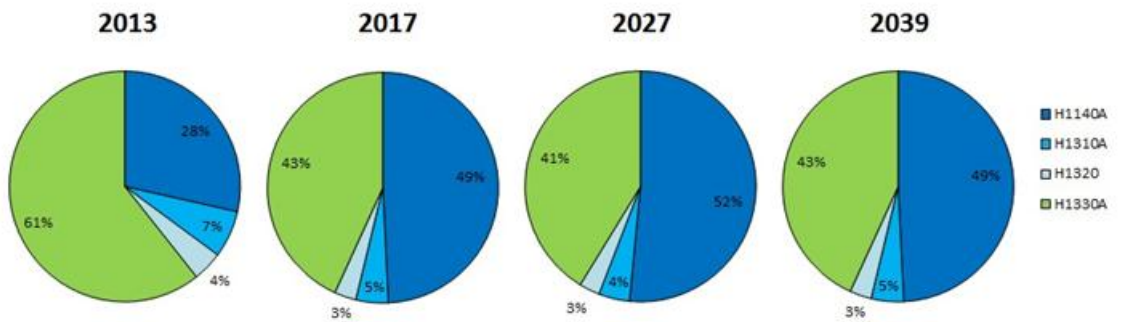
Code	Huidig N (2013)	Autonoom Nederland (2017-2027)	Autonoom Nederland (2027-2039)
H1140A	9,5	0	0
H1310A	2,2	0	0
H1320	1,4	0	0
H1330A	20,2	0	0
H1330B	0,7	20,9 (> thv 1330A)	32,9(> thv rest 1140/1310/1320)
H2120	6,0	7,0 (>thv geul)	7
H2130A*	0,2	0,2	0,2
H2160	13,8	13,9 (>thv nieuwe 2120)	13,9
Totaal	54,0	42,0	54

Ruwe benadering autonome ontwikkeling Nederlandse deel van het Zwin

2. Met de noodzakelijke verbreding en verdieping van de geul wordt door uitvoering van het project initieel en tijdelijk enig areaal van de habitattypen zilte pioniersbegroeiingen (H1310A), slijkgrasvelden (H1320) en buitendijkse schorren en zilte graslanden (H1330A) omgezet in slik- en zandplaten (H1140A) en witte duinen (H2120). Omdat het Zwin tegelijkertijd ook wordt uitgebreid, ontstaat er aan Nederlandse zijde (na aanleg water) nog ca. 10 hectare extra van het habitatype slik- en zandplaten (H1140A). Voor het habitatype H1330B is in het project zelf een herstelmaatregel voorzien, de oppervlakte van dit habitatype blijft dan ook gelijk. In Vlaanderen ontstaat ca. 125 hectare extra gebied.

Evolutie in de tijd van de verhouding habitattypen 1140A, 1310A, 1320 en 1330A binnen het mozaïek voor het gehele Zwin waarbij vanaf 2017 de totale oppervlakte is toegenomen.

Evolutie in de tijd van de verhouding habitattypen 1140A, 1310A, 1320 en 1330A binnen het mozaïek op Nederlands grondgebied, waarbij vanaf 2017 de totale oppervlakte is toegenomen.

In tabelvorm levert dit het volgende beeld op:

	Huidig (2013)	Af- en toenaar herinrichting uitbreiding Zwin (2017)	Na aanle (2017)	Prognose toekomstig (2027)	Prognose toekomstig (2039)
Nederland	33,3	+7,5	40,8	40,8	40,8
Vlaanderen	146,2	+3,3	149,4	211,0	211,0
Gehele Zwin	179,5	+10,7	190,2	251,7	251,7

Huidige oppervlakte en prognose van het areaal aan mozaïek habitattypen (mozaïek 1140A, 1310A, 1320 en 1330A) als gevolg van de herinrichting en uitbreiding van het Zwin (oppervlakte in ha)

3. Van belang is dat er nog een kleine planoptimalisering in kaart is gebracht. Het voornemen is, om bij het vaststellen van de besluiten de aanleg van duin op dijk met 1,2 ha (voorheen 4,4 ha en nu 3,2 ha) te versmallen zodat het tijdelijk schorverlies binnen het projectgebied nog slechts 2 ha bedraagt. Door het verkleinen van de duin op dijk is ook het tijdelijk verlies van H1320 afgenomen van 0,2 naar 0,1. In de bijgevoegde passende beoordeling is dit als zodanig opgenomen.
4. Als toch gekeken wordt naar de individuele oppervlaktes binnen deze samenhangende habitattypes, geldt, dat alle oppervlaktes op termijn in het Zwin gebied als totaal gelijk zullen zijn of zijn toegenomen. Dit omdat een extra 120 hectare oppervlakte aan het natuurgebied wordt toegevoegd.
5. Aan Nederlandse zijde zal in eerste instantie binnen het mozaïek een verschuiving plaatsvinden naar meer areaal van het habitatype slik- en zandplaten (H1140A). Ook in de Nederlandse uitbreiding van 10 hectare zal in eerste instantie H1140A ontstaan. Dit habitatype zal zich op termijn omzetten in zilte pioniersbegroeiingen, daarna in slijkgrasvelden en tot slot in schorren en zilte graslanden. Verwezen wordt naar paragraaf 2.4 van de aanvulling op het MER en de passende beoordeling.
6. Dit proces van successie zal, met name in het laaggelegen deel van de uitbreiding, niet in 10 jaar geheel doorlopen zijn, dat kan gewoonweg niet. Voor de natuur is dit prima want hoe langer het successieproces duurt, hoe duurzamer de ingreep is (kwaliteitsverbetering). Echter, in het Vlaamse deel van het Zwin zullen de habitattypen H1310A, H1320 en H1330A wel binnen 10 jaar zijn toegenomen, met tenminste de vermindering van de oppervlakte aan Nederlandse zijde. Gelet echter op het feit dat betreffende habitattypes een samenhangend mozaïek vormen, is er geen sprake van aantasting van de natuurlijke kenmerken van het gebied. Reden hiervoor is de hoogteligging van het terrein net onder de (afgegraven) Internationale dijk in het Vlaamse deel. Dit betekent dat de balans in het Zwin als natuurgebied steeds op orde zal zijn en alle voorwaarden worden gecreëerd voor de realisatie van de afgesproken instandhoudingsdoelen.
7. Ook zonder toename van areaal op Vlaams grondgebied zijn negatieve effecten uit te sluiten. Dit omdat de habitattypen in mozaïek voorkomen waarvan aard en ligging afwisselen en het gebied op Nederlands grondgebied alleen al met 10 hectare wordt uitgebreid waar ruimte ontstaat voor natuurlijke, opvolgende successieprocessen. Daardoor zal de toekomstige oppervlakte dan wel kwaliteit van de betrokken habitattypen zeker niet lager worden dan de oppervlakte dan wel kwaliteit zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstellingen, waardoor van significante negatieve effecten geen sprake zal zijn. Overwogen wordt dan ook, om de uitbreiding van het Zwin nu alvast voorlopig aan te wijzen als Natura 2000-gebied.

Bovenstaande overwegingen hebben steeds ten grondslag gelegen aan het project, maar zijn in deze notitie expliciet gemaakt.

Monitoring

In het kader van de uitbreiding van het Zwin, is een uitvoerig monitoringsprogramma voorzien. Mocht op enig moment tegen onze verwachtingen in blijken dat de ontwikkeling op langere termijn niet leidt tot de instandhoudingsdoelstelling voor dit gebied, dan zal door middel van beheermaatregelen bijgestuurd (kunnen) worden.

Conclusie

Gelet op het bovenstaande alsook in het licht van de aanvulling op de passende beoordeling, is dan ook voldoende zeker gesteld dat het project niet zal leiden tot aantasting van de natuurlijke kenmerken van zowel het grensoverschrijdende, ecologisch samenhangende gebied het Zwin als geheel, als van het Belgische en Nederlandse deel afzonderlijk. Op basis van deze constatering zijn er geen beletselen voor het uitvoeren van het project. Naast deze constatering volgt uit het bovenstaande en uit de passende beoordeling dat het niet uitvoeren van het project wel zal leiden tot aantasting van de natuurlijke kenmerken van het Zwin. Juist het niet uitvoeren van het project is daarmee in strijd met de instandhoudingsdoelen zoals opgenomen in het Aanwijzingsbesluit Zwin en Kievittepolder.

Wellicht ten overvloede wordt hier nogmaals opgemerkt, dat het hier niet gaat om een 'plan of project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van het gebied', in de zin van artikel 6, lid 3, van de Habitatrictlijn. Het project behelst immers instandhoudingsmaatregelen als bedoeld in artikel 6, eerste en tweede lid, van de Habitatrictlijn. De in het aanwijzingsbesluit voor dit gebied opgenomen instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van uitbreiding van oppervlakte en kwaliteit van de estuariene habitattypen, kunnen feitelijk alleen worden gerealiseerd door toevoeging van nieuwe gebieden aan het Natura 2000-gebied. Om de noodzakelijke maatregelen, gericht op het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen, te kunnen nemen, is het onvermijdelijk dat er eerst een geringe aantasting van bestaand habitatype plaatsvindt.

Afronding

Ten opzichte van de Passende beoordeling zoals voorgelegd aan de commissie m.e.r. heeft nog een beperkte aanpassing plaatsgevonden:

1. Op het kaartje met het toekomstbeeld voor 2039, is aangegeven dat tegen die tijd een mix van H1140, H1310 en H1330B zal zijn ontstaan.
2. In de passende beoordeling is nog duidelijker tot uitdrukking gebracht dat ook zonder toename van areaal op Vlaams grondgebied, negatieve effecten op het Nederlandse deel van het projectgebied zijn uit te sluiten. Dit omdat de habitattypen in mozaïek voorkomen waarvan aard en ligging afwisselen en het gebied op Nederlands grondgebied alleen al met 10 hectare wordt uitgebreid waar ruimte ontstaat voor natuurlijke, opvolgende successieprocessen. Daardoor zal de toekomstige oppervlakte dan wel kwaliteit van de betrokken habitattypen zeker niet lager worden dan de oppervlakte dan wel kwaliteit zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstellingen, waardoor van significante negatieve effecten geen sprake zal zijn.

De aanbevelingen de commissie ten aanzien van tempo van sedimentatie, enkele factoren die niet meegenomen zijn in de modelberekeningen en de stringente eisen die aan het gebied gesteld worden vanuit specifieke recreatie- en natuurdoelen zullen betrokken worden bij de verdere uitwerking van het inrichtingsplan richting het bestek.

3 Beleidskader

3.1 Internationaal

3.1.1 *De Vogel- en habitatrichtlijn*

De Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand) is in 1979 in werking getreden. De Vogelrichtlijn heeft tot doel de bescherming en het beheer van alle vogels die op het grondgebied van de Europese Unie in het wild leven en hun habitats (leefomgeving).

De Vogelrichtlijn heeft twee beschermingsstrategieën: de bescherming van leefgebieden van een aantal specifieke soorten en de algemene bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het grondgebied van de Europese lidstaten. Het gehele gebied van de Westerschelde is aangewezen als Vogelrichtlijngebied¹⁴.

De Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna) is in 1992 in werking getreden. De Habitatrichtlijn heeft als doel de biologische diversiteit in de Europese Unie in stand te houden. De aanmelding onder de Habitatrichtlijn is gebaseerd op het voorkomen van 51 habitattypen uit bijlage 1 en van 35 planten en diersoorten (voor zover het geen vogels betreft) uit bijlage 2 van de betreffende richtlijn.

De Habitatrichtlijn verplicht Nederland om voor alle habitattypen en soorten waar het mede verantwoordelijkheid voor draagt in een goede staat van instandhouding te brengen en om daartoe instandhoudingsdoelstellingen te definiëren.

De Habitatrichtlijn heeft twee beschermingsstrategieën: de bescherming van natuurlijke habitats en de habitats van een aantal specifieke soorten (gebiedsbescherming) en de strikte bescherming van soorten die van belang zijn voor de Europese Unie (soortenbescherming); ongeacht waar deze diersoorten voorkomen. Het gehele gebied van de Westerschelde is aangemeld als habitatrichtlijngebied¹⁵.

Op grond van het internationale biodiversiteitsverdrag¹⁶ heeft de Europese Unie zich tot doel gesteld om de achteruitgang van biodiversiteit te stoppen. Een belangrijk middel om de achteruitgang van biodiversiteit te stoppen is het realiseren van een netwerk van natuurgebieden van Europees belang: het Natura 2000 netwerk. Dit is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de lidstaten en omvat alle gebieden die beschermd zijn op grond van de Vogel- en Habitatrichtlijn.

De lidstaten van de Europese Unie zijn verplicht om voor de Natura 2000-gebieden een duurzame staat van instandhouding te creëren. De aanwijzing als Vogelrichtlijngebied en de aanmelding als Habitatrichtlijngebied voor het gehele

¹⁴ Formele aanwijzing gepubliceerd in Staatscourant jaargang 10, nr. 2212.

¹⁵ Zie voorgaande voetnoot.

¹⁶ Biodiversiteitsverdrag van Rio de Janeiro (Verdrag inzake Biologische Diversiteit, Convention on Biological Diversity), in werking getreden in 1993

gebied van de Westerschelde betekenen niet alleen dat ingrepen op hun effecten voor de natuurwaarden moeten worden beoordeeld en verslechtingen door maatregelen moeten worden voorkomen, maar ook dat een staat van duurzame instandhouding van habitats en soorten gerealiseerd wordt.

Voor de Westerschelde zijn van belang de habitats met betrekking tot de laagdynamische natuur. De oppervlakte van het estuarium moet zodanig zijn dat een evenwichtige verdeling aanwezig is van de verschillende deelecotopen (laagdynamische-hoogdynamische delen, diepe en ondiepe delen, slibrijke-zandige delen, zoute en brakke delen) in samenhang met de aangrenzende schorren.

Specifiek van belang is nog het Ramsar-verdrag¹⁷, gericht op bescherming van wetlands en watervogels. Het doel is "het behoud en het oordeelkundig gebruik van alle watergebieden door middel van plaatselijke, regionale en nationale acties en internationale samenwerking, als bijdrage tot het tot stand komen van een duurzame ontwikkeling in de gehele wereld". De partijen die zich bij de conventie hebben aangesloten dienen onder meer watergebieden (Engels: wetlands) af te bakenen die van internationale betekenis zijn op ecologisch, botanisch, zoologisch, limnologisch of hydrologisch vlak, waarbij het belang als habitat voor watervogels voorop staat. Deze gebieden worden meestal aangeduid als "Ramsargebieden". De Westerschelde en het Verdrongen land van Saefthinghe zijn dergelijke Ramsargebieden. Het verdrag trad in werking op 21 december 1975. De tekst werd in 1982 (in Parijs) en in 1987 (in Regina, Saskatchewan, Canada) gewijzigd.

3.1.2

Europese Kaderrichtlijn Water

De Kaderrichtlijn Water (2000/60/EG) is sinds 22 december 2000 officieel van kracht. De richtlijn heeft tot doel de kwaliteit van oppervlaktewateren en grondwater in de Europese Unie te beschermen en te verbeteren en het duurzaam gebruik van water te bevorderen. Een neven doelstelling is de harmonisatie van Europese waterwetgeving.

Voor oppervlaktewateren maakt de KRW een onderscheid tussen chemische en ecologische kwaliteitsdoelstellingen die uitgedrukt worden in maatstaven om 'een goede toestand' te bereiken. Om die 'goede toestand' te bereiken is het stroomgebiedbeheerplan voor de Schelde op 27 november 2009 vastgesteld. In dit beheerplan worden de waterkwaliteitsdoelstellingen ten aanzien van de Schelde geformuleerd.

De Westerschelde vormt een onderdeel van het veel grotere stroomgebied van de Schelde waarvoor de doelstellingen van de KRW worden uitgewerkt in een stroomgebiedbeheerplan. De verdergaande verbetering van de waterkwaliteit van de Schelde is een belangrijke randvoorwaarde voor ecologisch herstel en zal daarmee een bijdrage gaan leveren aan de realisering van de Vogel- en Habitatrictlijn-doelen.

In het stroomgebied Schelde zijn 56 oppervlaktewaterlichamen en vijf grondwaterlichamen onderscheiden, waaronder het natuurgebied Het Zwin. Bij oppervlaktewater gaat het vooral om kustwater, overgangswater en meren en in een enkel geval ook een kleine rivier ofwel beek. Daarnaast zijn hier de voor Nederland kenmerkende polders met sloten en kanalen veel aanwezig.

¹⁷ Engelse titel: 'Convention on Wetlands of International Importance Especially as Waterfowl Habitat'. Genoemd naar de stad Ramsar in Iran, in werking vanaf 2 februari 1971

Van de oppervlaktewaterlichamen verkeert alleen de Zeeuwse Kust in een oorspronkelijke vorm en inrichting. Het merendeel van het oppervlaktewater is door mensen aangelegd. Verder zijn in het stroomgebied Schelde ook veel Europees beschermde gebieden aanwezig, welke relaties hebben met grond- en/of oppervlaktewater. Het gaat in totaal om 18 Natura 2000-gebieden, 4 schelpdierwateren en 68 zwemwateren. Ook bevinden zich in het stroomgebied Schelde twee grondwaterlichamen waaruit grondwater wordt onttrokken bestemd voor menselijke consumptie.

Milieudoelstellingen

De doelen voor het oppervlaktewater hebben een chemische en een ecologische component. De goede chemische toestand voor oppervlaktewaterlichamen wordt uitsluitend bepaald door Europees vastgestelde normen die zijn vastgelegd in de Richtlijn Prioritaire Stoffen.

De ecologische doelen zijn in het stroomgebied Schelde bepaald, gebruikmakend van landelijke milieukwaliteitseisen, aangevuld met een nadere regionale uitwerking. De goede ecologische toestand wordt bepaald door biologische soortgroepen, specifieke verontreinigende stoffen (in Nederland ruim 150), en hydromorfologische en algemeen fysisch-chemische parameters.

In deelparagraaf 3.2.6 wordt ingegaan op het KRW-maatregelenprogramma en het Stroomgebiedbeheerplan Schelde.

3.1.3

Conclusie Internationaal beleid

De uitbreiding van het Zwin door de ontpoldering van een deel van de Willem – Leopoldpolder en de beoogde inrichting, zorgt voor het uitbreiden van het oppervlak aan estuarium en draagt daardoor bij aan het in stand houden en versterken van (de instandhoudingsdoelstellingen van) het gebied Zwin en Kievittepolder en de habitattypen daarin. Ook geeft de realisering van estuariene natuur invulling aan het Verdrag dat met Vlaanderen is gesloten inzake de Ontwikkelingsschets 2010.

3.2

Rijksbeleid

3.2.1

Het beleid, specifiek gericht op de ontwikkeling van estuariene natuur

In paragraaf 1.2 is een overzicht gegeven van de beleidsdocumenten, rapporten, de memoranda en de verdragen waarin de uitbreiding van natuurgebied Het Zwin is onderzocht, gemotiveerd en vastgelegd. In aanvulling op deze stukken wordt in deze paragraaf een overzicht gegeven van andere relevante beleidsdocumenten op Rijksniveau.

3.2.2

Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR)

In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte¹⁸ staan de plannen van de Rijksoverheid voor ruimte en mobiliteit. Het Rijk streeft naar een concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig Nederland. Om dit te kunnen bewerkstelligen laat het Rijk de ruimtelijke ordening meer over aan de decentrale overheden (provincie en gemeenten) en komt de gebruiker centraal te staan. Het Rijk kiest voor een selectievere inzet van rijksbeleid op slechts 13 nationale belangen. Voor die belangen is het Rijk verantwoordelijk en wil het resultaten boeken. Buiten deze 13 belangen hebben decentrale overheden beleidsvrijheid. Tevens werkt het Rijk aan

¹⁸ Vastgesteld op 13 maart 2012.

een eenvoudigere regelgeving. Hierdoor neemt de bestuurlijke drukte af en ontstaat er ruimte voor regionaal maatwerk.

Het Rijk kiest drie doelen om Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig te houden voor de middellange termijn (2028):

- het vergroten van de concurrentiekracht van Nederland door het versterken van de ruimtelijk-economische structuur van Nederland;
- het verbeteren en ruimtelijk zeker stellen van de bereikbaarheid waarbij de gebruiker voorop staat;
- het waarborgen van een leefbare en veilige omgeving waarin unieke natuurlijke en cultuurhistorische waarden behouden zijn.

Het plangebied het Zwin (en de gehele Westerschelde) is gelegen binnen de Zuidwestelijke Delta. In de hiervoor opgenomen opgaven van nationaal belang voor dit gebied wordt onder andere de Ontwikkelingsschets 2010 expliciet benoemd:

- Versterking van de primaire waterkeringen (hoogwaterbeschermingsprogramma), het kustfundament en het samen met decentrale overheden uitvoeren van de gebiedsgerichte deelprogramma's Zuidwestelijke Delta en Kust van het Deltaprogramma;
- Het samenwerken met decentrale overheden in de generieke deelprogramma's Veiligheid, Zoet water en Nieuwbouw en Herstructurering van het Deltaprogramma;
- Het tot stand brengen en beschermen van de (herijkte) EHS, inclusief de Natura 2000-gebieden die een groot deel van de Zuidwestelijke Delta beslaan;
- Uitvoeren van de MIRT-VAR-afspraken voor het faciliteren van de ontwikkeling van 'de logistieke delta' (Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium i.s.m. Vlaamse Gewest);
- Zorg dragen voor bereikbaarheid voor de binnenvaart en aansluiting op het internationale transportnetwerk van de Zeeuwse havens;
- Het robuust en compleet maken van het hoofdenrgienetwerk tussen Borssele en Midden-Brabant Zuidwest 380kV-verbinding, waarbij de verbinding tussen Sloegebied en Rijnmond als alternatief wordt beschouwd van de 380kV-verbinding van Borssele naar Noord-Brabant conform het SEV III) en het buisleidingennetwerk;
- Het aanwijzen van voorkeursgebieden voor grootschalige windenergie in Zeeland en op en rond de Zuid-Hollandse eilanden.

Klimaatadaptatie in relatie tot waterveiligheid en zoetwatervoorziening is een van de grootste opgaven voor de Zuidwestelijke Delta voor het bevorderen van de estuariene dynamiek als drager voor een duurzaam water- en ecosysteem.

De rijksstructuurvisie gaat expliciet in op het belang van de delta voor verdere samenwerking van de havens Rotterdam, Antwerpen, Moerdijk en de Zeeuwse havens. Benoemd is, dat samen met het Vlaamse Gewest gewerkt wordt aan de uitvoering van de Scheldeverdragen voor een veilig, toegankelijk en natuurlijk Schelde-estuarium.

Het Rijk heeft daarnaast in de Structuurvisie delen van Zeeland aangewezen tot Nationaal landschap Zuidwest Zeeland en de kernkwaliteiten aangegeven (bijlage 4 van het SVIR). Het plangebied is gelegen binnen dit gebied.

3.2.3 *Het Nationaal Waterplan*

Met de inwerkingtreding van de Waterwet op 22 december 2009 is de Nota waterhuishouding vervangen door het Nationaal Waterplan (NWP). In het Nationaal Waterplan zijn de hoofdlijnen vastgelegd van het nationale waterbeleid en de daartoe behorende aspecten van het nationale ruimtelijke beleid.

De zuidwestelijke Delta (het gebied dat wordt begrensd door de Nieuwe Waterweg / Nieuwe Maas, de Biesbosch en het Schelde-estuarium) is een gebied met veel grote wateren met elk een eigen karakter. De Deltawerken hebben veiligheid gebracht, maar een belangrijk nadeel van de aanleg van de Deltawerken is het wegvallen van de estuariene dynamiek waardoor de natuurlijke processen in de Zuidwestelijke Delta zijn verstoord. Specifiek voor de Westerschelde geldt dat door onder andere inpolderingen, aanleg van harde oeververdedigingen, zandwinning, vaargeulverruiming en de matige waterkwaliteit de Westerschelde in een ongunstige staat van instandhouding verkeert.

De beleidskeuze voor de Zuidwestelijke Delta is enerzijds het werken aan de bescherming tegen overstroming en anderzijds het opnieuw toelaten van natuurlijke processen door het gecontroleerd opheffen van de harde scheiding tussen de diverse waterbekkens om zo herstel van de estuariene dynamiek mogelijk te maken. Herstel van de getijdendynamiek moet de nadelige invloed van de Deltawerken op de ecologie wegnemen. Herstel van de getijdendynamiek vergroot ook het zelfreinigend en natuurlijk productievermogen van het water en verdeelt de belasting van nutriënten beter over de wateren.

3.2.4 *Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)*

Het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) geeft richtlijnen voor de inhoud van bestemmings- en provinciale inpassingsplannen voor zover het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen van nationaal belang. Het besluit (eerste tranche) is vastgesteld op 22 augustus 2011 en is op 30 december 2011 in werking getreden. Op 1 oktober 2012 zijn enkele wijzigingen in werking getreden.

Het Barro omvat alle ruimtelijke rijksbelangen uit eerder uitgebrachte planologische kernbeslissingen (PKB's) die juridisch moeten doorwerken tot in bestemmingsplannen. De eerder uitgebrachte PKB's hebben onder de nieuwe Wro de status van structuurvisie gekregen en zijn daarmee niet langer bindend voor andere partijen. Het Barro bevat daarom, passend binnen het nieuwe stelsel van de Wro, een zo beleidsneutraal mogelijke vertaling van deze bestaande ruimtelijke kaders. Het rijk maakt op proactieve wijze duidelijk aan welke regels provinciale verordeningen en gemeentelijke bestemmingsplannen moeten voldoen en wat de ruimte is waarbinnen provincies en gemeenten hun eigen ruimtelijke belangen vorm kunnen geven. Een aantal onderdelen is voor het onderhavige rijksinpassingsplan van belang, zoals de Ecologische Hoofdstructuur en het kustfundament met primaire waterkeringen.

Om de biodiversiteit in Nederland te beschermen, in stand te houden en verder te ontwikkelen heeft het rijk in het Barro de ecologische hoofdstructuur (EHS) aangewezen. Daarnaast wordt ingegaan op veiligheid. Om ons land te beschermen tegen de zee is een duurzaam kustfundament nodig. Dat kustfundament moet voldoende ruimte bieden voor de versterking van de zeewering met behoud van de natuurlijke waarden. Het rijk wijst in het Barro de grenzen van het kustfundament aan.

3.2.5 *Deltaprogramma 2013, Werk aan de Delta*

Het Deltaprogramma is een nationaal programma waarin Rijksoverheid, provincies, gemeenten en waterschappen samen werken met maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven en kennisinstellingen, onder regie van de regeringscommissaris voor het Deltaprogramma (de deltacommissaris).

Het Deltaprogramma is min of meer het vervolg op het traject 'Samen werken met water; bevindingen van de Deltacommissie 2008'. Dit advies gaat over de bescherming van Nederland tegen de gevolgen van klimaatverandering. Daarbij gaat het om de vraag hoe Nederland zo ingericht kan worden dat het ook op de zeer lange termijn klimaatbestendig is, veilig tegen overstromingen, en een aantrekkelijke plaats is en blijft om te leven. Naast (water)veiligheid wordt in het advies ook ingegaan op samenhang met wonen en werken, landbouw, natuur, recreatie, landschap, infrastructuur en energie. Veiligheid en duurzaamheid zijn de twee pijlers voor de strategie van de komende eeuwen. De aanbeveling voor de Westerschelde van de Deltacommissie luidde als volgt: 'de Westerschelde moet open blijven om het waardevolle estuarium en de vaarroute naar Antwerpen te behouden. Veiligheid moet op peil worden gehouden door dijkversterking'.

Het Deltaprogramma onderstreept dat Nederland goed is beschermd, maar dat dit nog niet robuust genoeg is. Door recente gebeurtenissen wordt dit onderstreept: in 2011 ondervonden vele bedrijfstakken schade door langdurige droogte en begin 2012 was er op sommige plaatsen dreiging door het hoge water. Het op orde houden van de waterkeringen, het actualiseren van de waterveiligheidsnormen en het op peil houden van de zoetwatervoorziening leiden daarom tot een miljardenopgave in de komende decennia. Dit alles dient gezamenlijk te geschieden door het Rijk, waterschappen, provincies en gemeenten, met inbreng van maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven, en onder regie van de deltacommissaris. Daadkracht en draagvlak staan centraal in de aanpak. Dat is de kern van het Deltaprogramma.

Het Deltaprogramma kent negen deelprogramma's, waarvan de Zuidwestelijke Delta er een is. Dit programma wordt in samenhang bekeken met de gebiedsgerichte deelprogramma's voor de Rijnmond-Drechtsteden en Rivieren, samen vormt het de Deltabeslissing Rijn-Maasdelta. Het plangebied van het rijksinpassingsplan is niet specifiek in het gebied gelegen waarop deze Deltabeslissing betrekking heeft. Er is wel sprake van een relatie. De Deltabeslissing Rijn-Maasdelta geeft de hoofdkeuzes die structurerend zijn voor de aanpak van de wateropgaven in het cruciale en altijd kwetsbare overgangsgebied van zee en rivieren in onze delta. De eerste analyse in het kader van het Deltaprogramma wijst erop dat voortgaan op de weg van de huidige strategie voor waterveiligheid in de Rijn-Maasmonding (de drie deelgebieden) nog lang houdbaar is. Het optimaliseren van de huidige strategie houdt op termijn de volgende (ingrijpende) maatregelen in:

- sterk verkleinen van de faalkans Maeslantkering (naar 1:1000);
- fase twee Ruimte voor de Rivier-maatregelen (18.000 m³/s);
- extra berging in de Zuidwestelijke Delta;
- dijkversterkingen in het stedelijk gebied.

Komend jaar pakken de drie deelprogramma's gezamenlijk enkele vraagstukken op het niveau van de Rijn-Maasdelta op. Daarnaast zijn er ook aparte deelprogramma's voor de deelgebieden. Voor de Zuidwestelijke Delta ligt er een meervoudige opgave. Op het gebied van veiligheid is de situatie dat naar verwachting op de lange termijn

verschillende dijken, dammen en keringen in de Zuidwestelijke Delta niet meer aan de huidige normen zullen voldoen, door zeespiegelstijging, bodemdaling en mogelijk vaker optredende hoge rivierafvoeren. Daarnaast ligt er een opgave ten aanzien van de zoetwatervoorziening. De Zuidwestelijke Delta is voor de zoetwatervoorziening afhankelijk van neerslag, zoetwaterlenzen en de (kunstmatige) aanvoer van zoet rivierwater. Door veranderingen in het neerslagpatroon en toenemende verzilting, zowel via grondwater als zoutindringing via de Nieuwe Waterweg, komen deze drie bronnen onder druk te staan (afhankelijk van het deltasceario). Het zoetwater in de Zuidwestelijke Delta is vooral van belang voor landbouw, industrie (Rotterdam, Antwerpen, Terneuzen en Vlissingen) en drinkwaterbereiding. Het deltaprogramma concludeert voor het zuidelijk deel van de Zuidwestelijke Delta dat optimalisatie van de huidige strategie lijkt te volstaan om de opgaven tot 2100 aan te pakken, aangevuld met innovatieve dijkconcepten en het aanpassen van de Oosterscheldekering bij een zeespiegelstijging van meer dan 50 cm. Vooralsnog ligt in de Zuidwestelijke Delta de prioriteit bij de samenhangende ontwikkeling van Grevelingen en Volkerak-Zoommeer (opstellen rijksstructuurvisie), bij de aanpak van de zandhonger van de Oosterschelde, bij de uitvoering van het Besluit beheer Haringvlietsluizen (het Kierbesluit) en bij de samenwerking met het Vlaams Gewest aan een duurzaam en vitaal Schelde-estuarium. Wat betreft dit laatste onderdeel, wordt met de uitvoering van de projecten van het Verdrag Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium (waaronder de uitbreiding van het Zwin door de ontpoldering van een deel van de Willem – Leopoldpolder, waarop onderhavig rijksinpassingsplan betrekking heeft) een eerste stap gezet op weg naar de realisering van het streefbeeld van een duurzame balans tussen veiligheid, toegankelijkheid en natuurlijkheid.

De Vlaams- Nederlandse Scheldec commissie (VNSC) brengt de veiligheids- en zoetwateropgaven uit het Deltaprogramma en de opgave voor Vlaanderen en de kust met elkaar in verband.

3.2.6 *Het stroomgebiedbeheerplan*

De Kaderrichtlijn Water (zie 3.1.2) geeft voor alle landen in de Europese Unie een kader voor de bescherming en verbetering van de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater en van de kwantiteit van het grondwater. Het stroomgebiedbeheerplan Schelde geeft onder andere een beschrijving van dit stroomgebied, de doelen voor de oppervlakte- en grondwaterlichamen en een samenvatting van de maatregelen die genomen gaan worden.

Het stroomgebiedbeheerplan voor de Schelde is op 27 november 2009 vastgesteld door de Ministerraad en op 22 december 2009 gepubliceerd. In dit beheerplan worden de milieudoelstellingen ten aanzien van de Schelde geformuleerd. De doelen voor het oppervlaktewater hebben een chemische en een ecologische component. Voor de chemische kwaliteit van het water zijn de normen bepaald door de Europese Commissie en vastgelegd in de Richtlijn Prioritaire Stoffen. De ecologische doelen zijn in het stroomgebied Schelde bepaald, gebruikmakend van landelijke milieukwaliteitseisen, aangevuld met een nadere regionale uitwerking. Indien de doelen naar verwachting niet in 2015, maar later kunnen worden bereikt, is een motivering daarvoor gegeven. Voor de grondwaterlichamen zijn normen voor nitraat en bestrijdingsmiddelen vastgesteld voor de gehele EU. Voor een aantal overige stoffen zijn aanvullend daarop drempelwaarden voor de grondwaterkwaliteit in het stroomgebied Schelde vastgesteld. De chemische normen en de goede ecologische toestand van oppervlaktewatertypen en de chemische en kwantitatieve normen voor

grondwater worden als milieukwaliteitseisen vastgelegd in het Besluit kwaliteitseisen en monitoring water 2009. Afgeleide ecologische normen worden als concrete doelstellingen voor de Kaderrichtlijn Water opgenomen in de waterplannen van Rijk en provincies.

Om onomkeerbare schade aan beoogde instandhoudingsdoelen en verlies van biodiversiteit in Natura 2000-gebieden te voorkomen, wordt in Nederland voorrang gegeven aan maatregelen in zogenaamde 'sense-of-urgency Natura 2000-gebieden' en het OP-lijst-gebieden'. In het stroomgebied Schelde liggen vier van die 'sense-of-urgency-gebieden', waaronder de Westerschelde. Op basis van inzichten die het Expertiseteam KRW-Natura 2000 heeft ontwikkeld na overleggen met de waterbeheerders, is geanalyseerd wat de wateropgave is voor deze gebieden. In het stroomgebiedbeheerplan Schelde is aangegeven voor de Westerschelde, dat natuurherstel gerealiseerd wordt conform het verdrag met het Vlaams Gewest inzage de Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium. Het plangebied van onderhavig rijksinpassingsplan voor het Zwin maakt hier onderdeel van uit.

In het algemeen bestaat het KRW Maatregelenprogramma voor de periode 2010-2015 in de eerste plaats uit maatregelen die worden genomen in het kader van nationale en/of Europese wetgeving. Deze richtlijnen waren al eerder dan de KRW van kracht. Hiervoor is de laatste jaren landelijk en regionaal beleid ontwikkeld en worden al maatregelen genomen. Aanvullend hierop worden in het KRW-maatregelenprogramma een groot aantal regionale en locatiegebonden maatregelen opgenomen. Voor beschermde Natura 2000-gebieden zijn maatregelen opgenomen ter verbetering van de watercondities.

Als gevolg van het KRW-maatregelenprogramma neemt de ecologische waterkwaliteit in alle oppervlaktewaterlichamen toe en verbetert de bescherming van het grondwater. Maar deze toename is nog niet voldoende. Om de KRW doelen te halen zijn aanvullende maatregelen na 2015 noodzakelijk. Daarom is ook globaal aangegeven welke maatregelen zijn voorzien voor de periode 2016-2027. In het volgende stroomgebiedbeheerplan worden deze maatregelen stroomgebiedbreed afgewogen en concreter geprogrammeerd.

Geactualiseerde stroomgebiedbeheerplannen vanaf 2015

Vanaf 22 december 2015 zullen geactualiseerde stroomgebiedbeheerplannen gelden. Daar wordt nu volop aan gewerkt. Het Werkprogramma Stroomgebiedbeheerplannen 2015 geeft het proces en de randvoorwaarden. Dit werkprogramma heeft van 22 maart tot en met 21 september 2012 ter inzage gelegen. Het werkprogramma bevat een tijdschema tot en met 2015 voor de actualisatie van de stroomgebiedbeheerplannen. Het gaat in op de vorm en inhoud van de producten van rijk en regio. Verder worden de organisatie van het proces, de publieke participatie, de relatie met andere richtlijnen en internationale afstemming toegelicht.

In 2013 vinden de KRW gebiedsprocessen plaats. Hier wordt de resterende opgave bepaald en de eventueel benodigde aanvullende maatregelen. In 2014 wordt aan de ontwerpplannen van rijk en regio gewerkt. Op 22 december 2014 start de inspraak op die plannen en een jaar later moet het afgerond zijn.

3.2.7 *Overstromingsrisicobeheerplan*

De Waterwet heeft de verplichting opgenomen om voor 2015 voor de stroomgebieden van de Rijn, de Maas, de Schelde en de Eems een overstromingsrisicobeheerplan op te stellen. In november 2010 is het rijksdeel van het basis ORBP afgerond. Het beschrijft het bestaande rijksbeleid op het gebied van overstromingsrisicobeheer: de doelen en maatregelen op het gebied van bescherming, preventie en crisisbeheersing.

In maart 2011 hebben de regionale partijen (waterschappen, provincies, gemeenten, veiligheidsregio's) onder leiding van de provinciale coördinatoren op basis van het rijksdeel én de door het IPO ontwikkelde factsheets informatie over het bestaande overstromingsrisicobeheer in het eigen beheergebied geleverd in de vorm van een regionale bouwsteen.

In 2012 zijn op basis van het Rijksdeel en de regionale bouwstenen vier concept ORBP-en geschreven. In de loop van 2013 worden de concept ORBP-en verder uitgewerkt, met name naar aanleiding van de Overstromingsgevaar- en risicokaarten en voor wat betreft de monitoring van de maatregelen.

3.2.8 *MIRT, MIRT Projectenboek 2013*

In het MIRT (Meerjarenprogramma Ruimte Infrastructuur en Transport) wordt nader ingegaan op de Zuidwestelijke Delta. Het borgen van de waterveiligheid en -kwaliteit, van voldoende zoetwater en het herstel van de estuariene dynamiek als drager voor een duurzaam water- en ecosysteem zijn voor het Rijk van belang.

De centrale ambitie zoals opgenomen in het MIRT Projectenboek 2013 is om de economische potenties van Zeeland verder te laten groeien binnen een veilige, gezonde en veerkrachtige Delta, met behoud van het aangename woon- en leefklimaat. Bij de verdere uitwerking en doorvertaling van de opgaven zal vanuit de principes van duurzaamheid denken gewerkt worden: voorkomen dat ontwikkelingen in het ene kapitaal ten koste gaan van de andere kapitalen en zoeken naar synergie.

Voor de gehele Zuidwestelijke Delta ligt er een veiligheidsopgave als gevolg van klimaatverandering: het garanderen van de waterveiligheid – ook voor de Randstad – in relatie tot de zeespiegelstijging en extreem hoge rivierafvoeren. Daarbij moet aandacht zijn voor het borgen van een goede zoetwatervoorziening en voldoende samenhang met economie en ecologie.

Daarnaast is voor dit gebied de havengerelateerde economie een zeer belangrijke drager. De opgave is het optimaal laten functioneren en doorontwikkelen van deze sectoren. De sectoren zijn tevens belangrijk voor de werkgelegenheid en indirect voor het draagvlak voor voorzieningen en bieden tegenwicht aan de optredende bevolkingskrimp in met name Zeeuws-Vlaanderen.

Bij de Ooster- en Westerschelde spelen spanningen tussen economie, recreatie, natuur, toegankelijkheid en veiligheid. De Ooster- en Westerschelde kennen ook opgaven op het gebied van natuur en landschap, zoals herstel en behoud van de bestaande natuur (Natura 2000), plus het ontwikkelen van nieuwe natuur. Voor de Westerschelde geldt een natuurherstelopgave. Bij dit alles moet er ook ruimte zijn voor recreatievaart, binnenvaart en zeevaart.

In de Zuidwestelijke Delta komen twee prioritaire gebiedsopgaven naar voren: Deltawateren & Kust en Sloegebied& Kanaalzone. Rijk en regio zijn samen de

uitdaging aangegaan om het evenwicht tussen waterveiligheid, economie en ecologie duurzaam te herstellen: voor de korte en middellange termijn aan de hand van het Uitvoeringsprogramma Zuidwestelijke Delta 2010-2015+ en de Hoogwaterbeschermingsprogramma's en voor de lange termijn aan de hand van het deelprogramma Zuidwestelijke Delta, als onderdeel van het Deltaprogramma.

3.2.9

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht

Op 1 oktober 2010 is de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in werking getreden. De Wabo integreert een groot aantal vergunningen, ontheffingen en meldingen (verder te noemen toestemmingen) tot één omgevingsvergunning. Eén omgevingsvergunning zorgt voor één loket, één (digitaal) aanvraagformulier, één bevoegd gezag (één aanspreekpunt), één uniforme procedure voor bezwaar en beroep en één handhavend bestuursorgaan. Dit rijksinpassingsplan sluit waar nodig aan bij de bepalingen uit de Wabo. Het omgevingsvergunningstraject loopt parallel aan het traject van het rijksinpassingsplan. De gemeente is voor het omgevingsvergunningstraject het bevoegd gezag. De andere benodigde vergunningen (in het kader van de Waterwet, Flora- en Faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en ontgrondingenwet) worden voorafgaand, separaat bij de betreffende bevoegde gezagen aangevraagd. Voor de rijkscoördinatieprocedure, welke onderhavig plan doorloopt, is de Staatssecretaris van Economische Zaken het coördinerend gezag. Het rijksinpassingsplan wordt vastgesteld door de Staatssecretaris van Economische Zaken en de Minister van Infrastructuur en Milieu.

3.2.10

Natuurbeschermingswet 1998 en Flora- en Faunawet i.r.t. Chw

In de Natuurbeschermingswet 1998 is de bescherming van specifieke gebieden geregeld. De bepalingen uit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn in de Natuurbeschermingswet verwerkt. De volgende gebieden zijn aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet 1998:

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden)
- Beschermde Natuurmonumenten
- Wetlands

De Flora- en Faunawet is gericht op bescherming van in het wild voorkomende diersoorten en plantensoorten. De wet heeft regels over de jacht, beheer en schadebestrijding. Ook omvat het regels over de handel in dieren en planten en het bezit van bedreigde dieren en planten. Het is niet toegestaan planten te plukken die onder de Flora- en Faunawet vallen. Dieren die onder de wet vallen, mogen niet worden gedood, gevangen of verstoord.

In onderdeel 1.2.1 is reeds beschreven welke Natura 2000-gebieden en vogel- en habitatrichtlijngebieden voor onderhavig rijksinpassingsplan aan de orde zijn. De Crisis- en herstelwet (Chw) voorziet in een aantal wijzigingen van de Nb-wet. Deze wijzigingen hebben tot doel om de toepassing van deze wet in de praktijk beter hanteerbaar te maken, zonder afbreuk te doen aan de doelen van de wet en de richtlijnen. Een voor het rijksinpassingsplan relevante wijziging betreft dat de Minister van EZ het bevoegd gezag is voor alle activiteiten die betrekking hebben op rijksinfrastructurele werken, primaire waterkeringen in beheer bij het Rijk, zandsuppleties, luchthavens, inclusief handelingen met betrekking tot het onderhoud daarvan¹⁹. De Staatssecretaris van EZ is derhalve coördinerend gezag in de rijkscoördinatieprocedure. Het rijksinpassingsplan wordt vastgesteld door de Staatssecretaris van EZ in overeenstemming met de Minister van I&M.

¹⁹ Ook onder het Besluit Vergunningen Natuurbeschermingswet 1998 was de Minister al voor dergelijke zaken bevoegd.

Daarnaast is relevant, dat als gevolg van een motie in 2012 besloten is dat vergunningen in het kader van Natuurbeschermingswet 1998, niet af mogen ketsen op complementaire doelen en maatregelen welke niet onder het wettelijk regime van Natura 2000 vallen: de toetsing aan de hoofddoelen voor het betreffende Natura 2000-gebied is primair leidend. Daaraan gekoppeld, worden tevens complementaire doelen geschrapt uit de beheerplannen voor de gebieden waar het Rijk zelf het initiatief heeft (dit om voorgaand vraagstuk te stroomlijnen)²⁰.

Vervolgens is relevant dat met ingang van 31 december 2011 de Natuurbeschermingswet 1998 een nieuwe definitie van het begrip 'bestaand gebruik' kent als bedoeld in art. 1 onder sub m Nb-wet 1998. Als opgenomen in de wetwijziging van 31 december 2011, wordt nu als bestaand gebruik aangemerkt 'gebruik dat op 31 maart 2010 bekend is, of redelijkerwijs bekend had kunnen zijn bij het bevoegd gezag'. Met deze referentiedatum is aangesloten bij de datum waarop de Crisis- en herstelwet in werking is getreden.

De relevantie van de definitie van bestaand gebruik is gelegen in het feit dat bestaand gebruik uitgezonderd is van de vergunningplicht van art. 19d lid 1 Nb-wet 1998 (op grond van art. 19d lid 3 Nb-wet 1998), mits dit bestaand gebruik geen project is dat afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of plannen significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. Uit de brief van de staatssecretaris aan de Tweede Kamer van 3 april 2012 volgt dat deze definitie ziet op het feitelijk gebruik, ongeacht of daarvoor een vergunning is verleend. Verder is van belang dat de staatssecretaris benadrukt dat het ook kan gaan om activiteiten die niet het hele jaar door plaatsvinden, maar bijvoorbeeld elk voor- en najaar of eenmaal in de vier jaar.

Met betrekking tot onderhavig project van het Zwin geldt dat er een vergunning aangevraagd moet worden op basis van een Passende beoordeling. Hierop gaat paragraaf 6.5.2 van dit rijksinpassingsplan dieper in.

3.2.11 *Structuurvisie buisleidingen 2012 - 2035*

De Structuurvisie Buisleidingen wijst ruimte aan voor toekomstige buisleidingen voor gevaarlijke stoffen in Nederland voor de komende 20 tot 30 jaar.

Het hart van de Structuurvisie Buisleidingen is de visiekaart. Op de visiekaart heeft het Rijk aangegeven waar het ruimte wil vrijhouden voor de nieuwe tracés van transportbuisleidingen voor aardgas, olie(producten) en chemicaliën. Deze tracés zijn gekozen na een zorgvuldige afweging van de behoeften aan verbindingen van nationaal belang, de beschikbaarheid van ruimte, de onderzochte milieueffecten op basis van een plan-milieu-effectrapportage en de zienswijzeprocedure die gevolgd is naar aanleiding van de Ontwerp-Structuurvisie Buisleidingen (juni-juli 2011). De visiekaart is tot stand gekomen na overleg met provincies, gemeenten en het betrokken bedrijfsleven. Ten opzichte van het Structuurschema Buisleidingen uit 1985 is het hoofdtransport net met een aantal verbindingen uitgebreid.

Een van de hoofdverbindingen, vormt de verbinding Rijnmond – Zeeland / België. Deze verbindt het Noordwest-Europese haven- en industriecluster. Het tracé voor deze verbinding wordt gevormd door de Leidingenstraat Nederland die loopt van Rotterdam naar de Belgische grens bij Antwerpen. De Leidingenstraat Nederland is een strook van 100 meter breed die ook gebruikt wordt voor andere ondergrondse infrastructuur. Het Rijk werkt nog aan het verwerven van het nog ontbrekende deel van het tracé in de gemeente Reimerswaal. De verbinding naar Zeeland en vervolgens naar België loopt door Zuid-Beveland naar het Sloegebied en via de Westerschelde naar het industriegebied bij Terneuzen en dan naar België. Hiermee worden de haven- en industriegebieden in Zeeland en België bereikt en onderling

20 Kamerstuk, 32 670 Voortgang Natura 2000 nr. 61, 21 juni 2012

verbonden. De verbinding komt overeen met de verbinding in de Streekplanuitwerking van de provincie Zeeland.

3.2.12 *Ontgrondingenwet*

De Ontgrondingenwet regelt het winnen van zand, grind, klei en andere materialen uit de Nederlandse bodem. Bedrijven die voor dat doel uit de rivierbedding of Noordzee grond willen winnen, moeten bij Rijkswaterstaat een vergunning aanvragen op basis van de Ontgrondingenwet. Graven in de Nederlandse (water)bodem mag niet zomaar. Voor iedere kuil, sloot of plas die men wil graven is in principe een vergunning nodig. In de praktijk zijn echter allerlei vrijstellingen van deze wet. Bijvoorbeeld voor het aanleggen van wegen, woonwijken, vliegvelden en havens, en het uitoefenen van landbouw.

Voor ontgrondingen in de Noordzee en in de 'natte gedeelten' van de rivierbedding moet een vergunning bij Rijkswaterstaat worden aangevraagd. Voor ontgrondingen in de uiterwaarden moet meestal een vergunning aangevraagd worden bij de Provincie.

Op 1 februari 2008 is de Ontgrondingenwet gewijzigd. De belangrijkste wijziging is het vervallen van de taakstelling voor het winnen van zand en grind. Productie van zand, klei en grind zijn niet langer het belangrijkste doel. Per provincie wordt ook niet meer bepaald waar en hoeveel zand, grind en klei uit de bodem gehaald moeten worden. De vraag naar deze grondstoffen en de prijs daarvan maken voortaan uit of en waar ontgrond gaat worden. Vervolgens weegt de Provincie de effecten van een ontgroning en beoordeelt daarna of deze mag doorgaan.

3.2.13 *Conclusie rijksbeleid*

De uitbreiding van het Zwin door de ontpoldering van een deel van de Willem – Leopoldpolder, past binnen het rijksbeleid en draagt bij aan de opgaven zoals in de rijksstructuurvisie benoemd voor de Zuidwestelijke Delta, waaronder in stand houden en versterken van de EHS en Natura 2000-gebieden. Dit zijn ook belangrijke doelen zoals opgenomen in de documenten 'Samen werken met water', het Nationaal Waterplan, Stroomgebiedbeheerplan en de Natuurbeschermingswet 1998. Daarmee is het onderhavig plan ook conform de doelstellingen in deze documenten en wetgeving.

Bij het opstellen van het rijksinpassingsplan en (het voorbereiden van) de realisatie, wordt rekening gehouden met het Barro, Bro, Wabo, de Ontgrondingenwet en zo nodig voorgesorteerd op de in ontwikkeling zijnde Omgevingswet.

3.3 **Provinciaal beleid**

3.3.1 *Omgevingsplan Zeeland 2012 – 2018*

Het Omgevingsplan Zeeland 2012 - 2018 is op 28 september 2012 vastgesteld en bevat het provinciaal beleid voor ruimte, milieu en water. In het omgevingsbeleid wordt een nieuwe taakverdeling tussen Rijk, Provincie Zeeland, waterschap en gemeenten geïntroduceerd. In die nieuwe taakverdeling liggen meer taken en verantwoordelijkheden bij de gemeenten en beperkt de Provincie zich tot de kerntaken. Daarbij geeft de Provincie kaders aan en maken de gemeenten afspraken over hoe die kaders in de eigen regio worden ingevuld. Tegelijk met het Omgevingsplan, zijn in de Verordening Ruimte de bijbehorende regels vastgesteld.

De Provincie zet in op een sterke economie, een goed woon- en werkklimaat en kwaliteit van water en landelijk gebied. In het Omgevingsplan 2012-2018 beschrijft de Provincie wat zij de komende jaren zal doen om Zeeland op deze punten vooruit te helpen. Gekozen wordt voor een evenwichtige en duurzame ontwikkeling van economie, vestigingsklimaat en ruimtelijke kwaliteit. Van belang hiervoor zijn bijvoorbeeld de haven(gerelateerde) economie, maar zeker ook het vergroten van de recreatiemogelijkheden en de kwaliteit daarvan. Behoud en versterking van identiteit, cultuurhistorische- en natuurwaarden zijn hiervoor van groot belang.

Aan de andere kant, heeft de Provincie in het verleden van het Rijk opdracht gekregen ca. 6800 ha nieuwe natuur te ontwikkelen als onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Daarvan is ca. 65% verworven en ca. 45% ingericht (peildatum 2011). Vanwege bezuinigingen door het Rijk vindt er een landelijke herijking van de EHS plaats, waarbij nieuwe afspraken tussen Rijk en Provincies gemaakt worden. Daarbij zal het accent meer op inrichting dan op verwerving komen te liggen en wordt er gestreefd naar een koppeling met Natura 2000 en de Kaderrichtlijn Water. Voor Zeeland betekent dit een kleinere EHS (mogelijk rond 75% van de oorspronkelijke natuurontwikkeling). De herijkte EHS zal vastgelegd en geactualiseerd worden door wijziging van het Natuurbeheerplan Zeeland. Begrensde natuurontwikkelingsgebieden worden via een waarborgingbeleid planologisch beschermd tegen onomkeerbare ingrepen zonder dat er voor de vigerende agrarische functie sprake is van planologische schaduwwerking. Via droge en natte ecologische verbindingen (ecologische wegbermen, binnendijken en natuurvriendelijke waterlopen) worden de natuurgebieden van de EHS aaneengesmeed als ecologisch netwerk. Via ontsnipperingsmaatregelen worden ecologische barrières weggenomen. Een klein deel van het plangebied maakt in het Omgevingsplan Zeeland 2012-2018 onderdeel uit van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en is begrensd als bestaande natuur. Het gaat hier om (deels) de kadastrale percelen gemeente Sluis sectie L nummers 449, 454, 455, 1268, 1283, 1336 en 1337.

De Zeeuwse EHS bestaat uit bestaande natuurkerngebieden, nog te realiseren natuurontwikkelingsgebieden en ecologische verbindingszones.

Het Natuurpakket Westerschelde, waarbinnen onderhavig project voor het Zwin valt, is in het Omgevingsplan opgenomen als een integraal gebiedsontwikkelingsproject, welke reeds lopend is en verder tot realisatie gebracht moet worden. Na realisatie zal het Zwin onderdeel uitmaken van de EHS.

3.3.2 *Verordening Ruimte*

Met de Verordening maakt de Provincie vooraf duidelijk welke onderdelen van het provinciale beleid (de provinciale belangen, zoals die in het Omgevingsplan zijn beschreven) bindende betekenis hebben voor gemeentelijke plannen. Duidelijkheid vooraf in plaats van toetsing achteraf.

In de Verordening Ruimte, die op 28 september 2012 door PS is vastgesteld, worden regels gesteld omtrent de inhoud van bestemmingsplannen, de toelichting of ruimtelijke onderbouwing daaronder begrepen. Hoewel niet van toepassing op inpassingsplannen zijn de regels van het onderhavige rijksinpassingsplan conform het beleid als opgenomen in deze verordening opgesteld. Concreet betekent dit dat voor de primaire waterkering de bestemming 'Waterstaat – Waterkering' is opgenomen en de bestaande en nieuwe natuur is bestemd als 'Natuur-Estuariene Natuur'.

Een klein deel van het plangebied is opgenomen in de Verordening Ruimte Provincie Zeeland (VRPZ) als Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en is begrensd als bestaande natuur. De begrenzing van deze bestaande natuur EHS zal in stand blijven. Deze zal, na inrichting van de polder, onderdeel gaan uitmaken van het grotere EHS gebied en eveneens van het Natura2000 gebied. Daarnaast draagt de beoogde ontwikkeling bij aan behoud, versterking en ontwikkeling van de ecologische kwaliteiten van het estuarium. Tijdens de realisatiefase zal er sprake zijn van een tijdelijke aantasting van de huidige natuurwaarden. De relatief omvangrijke toename van het oppervlak aan EHS en de kwaliteitswinst voor de kwetsbare estuariene natuur wegen daar ruimschoots tegenop. Daarbij komt dat het kreekrestant (overblijfsel van de oude geul) na inrichting weer onderdeel uitmaakt van de hoofdgeul. Naast kwaliteitsverbetering zal per saldo de oppervlakte van de EHS toenemen aangezien na inrichting van de polder deze opgenomen zal worden binnen de begrenzing bestaande natuur EHS. Het nieuwe EHS-gebied zal te zijner tijd worden opgenomen in het provinciaal natuurbeheerplan, inclusief aanduiding van de bijbehorende provinciale doeltypen/beheertypen. Ook zal de nieuwe EHS opgenomen worden in de Verordening ruimte van de provincie Zeeland. In paragraaf 6.5 van dit rijksinpassingsplan wordt hierop verder ingegaan.

3.3.3 *Natuurbeheerplan Zeeland 2009 (laatst gewijzigd 2012)*

Het Natuurbeheerplan Zeeland 2009 is het provinciale beleidskader voor verwerving, functieverandering, inrichting en beheer van de natuurgebieden en agrarische beheergebieden van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) van Zeeland. De Ecologische Hoofdstructuur is een netwerk van natuurgebieden, agrarische beheergebieden en ecologische verbindingzones waarbinnen de natuur in stand wordt gehouden. Het Natuurbeheerplan bevat gedetailleerde kaarten van de EHS waaruit blijkt waar de natuur- en beheergebieden liggen, wat de natuurbeleidsdoelen voor deze gebieden zijn en wat de subsidiemogelijkheden zijn voor verwerving, functieverandering, inrichting en beheer. Elk jaar wordt de begrenzing waar nodig aangepast. Op 25 september 2012 is de laatste planwijziging vastgesteld. In het Natuurbeheerplan is de uitbreiding van het natuurgebied Het Zwin opgenomen als deels bestaande natuur en bosgebied en deels als gewenste ontwikkelingsrichting van nieuwe natuur. De reeds gesloopte camping 'De Sandt Plaet' valt buiten de EHS-begrenzing van het Natuurbeheerplan. De uitbreiding van het estuariene natuurgebied Het Zwin past derhalve binnen het gewenste ontwikkelingskader van het Natuurbeheerplan Zeeland 2009.

3.3.4 *Werk in uitvoering: 10-puntenplan voor het Zeeuwse natuurbeleid*

De Nota Werk in uitvoering, door gedeputeerde staten vastgesteld op 3 oktober 2000, beschrijft, vanuit de twee pijlers van het Zeeuwse groene beleid (behoud en ontwikkeling) 10 relevante aandachtsgebieden met bijhorende actiepunten die moeten leiden tot een duurzaam en groen Zeeland: Zeeuwse ecologische hoofdstructuur, Natuurherstel Westerschelde, Ecologische verbindingzones, Soortenbescherming, Agrarisch natuurbeheer, Provinciaal faunabeleid, Nieuwe aanwijzingen Natuurbeschermingswet 1998, Natuur en water, Mens en natuur en Landschap. Voor wat betreft natuurherstel Westerschelde wordt aangegeven dat gekozen is voor een bestuurlijk compromis, dat vastgelegd is in de Bestuursovereenkomst.

3.3.5

Nationaal Landschap Zuid-west Zeeland

Het plangebied is gelegen binnen het Nationaal Landschap Zuid-west Zeeland. Het Nationaal Landschap Zuid-west Zeeland is rijksbeleid en valt voor de uitvoering onder verantwoordelijkheid van de Provincie. Dit is terug te zien in het vaststellen van de begrenzing en kernkwaliteiten in het Omgevingsplan Zeeland. In het Omgevingsplan gelden voor het gebied West Zeeuws-Vlaanderen de volgende kernkwaliteiten voor wat betreft het landschap en de daarin voorkomende cultuurhistorische patronen en elementen:

Kernkwaliteiten²¹ landschap	Plaatsbepaling en beschrijving van de kernkwaliteit
Groen recreatielandschap	Groene duingebieden aan de kust met uitgebreide recreatieve voorzieningen. Goede ontsluiting van het achterland
Dijkenlandschap	Beeldbepalend agrarisch karakter met voornamelijk akkerbouw. Afwisselende verkavelingsstructuur, van kleinschalig in het oudland tot relatief grootschalig landinwaarts. Karakteristieke, veelal beplante binnendijken.
Dekzandlandschap	Besloten, kleinschalige zandgronden ten zuiden van Aardenburg.
Natuurlandschap	Uitgebreide natte natuurgebieden in en aansluitend aan (voormalige) kreken en geulen. Bijzondere natuurwaarden in Het Zwin en het Groote Gat ten zuiden van Oostburg.

Kernkwaliteiten cultuurhistorie	Plaatsbepaling en beschrijving van de kernkwaliteit
Strandwallenlandschap	Kustlandschap met typerende afwisseling tussen dijken en duingebied, paalhoofden langs de kust, verdrinken gebieden zeearmen.
Oudland	Middeleeuwse nederzettingenpatronen en sporen van bewoning in de Romeinse tijd op het dekzandgebied bij Aardenburg.
Dekzandgebied	Besloten, kleinschalig landschap met voormalig Romeins castellum Aardenburg.
Geulen en kreekresten	Uitgebreid, grotendeels goed herkenbaar geulensysteem rond voormalige eilanden en tussen het Zwin en de Braakman.
Vestingsteden	Vier historische Vestingsteden: Retranchement, Sluis, Aardenburg en IJzendijke.
Staats-Spaanse Linies	In oost-west richting lopende, meer of minder herkenbare restanten van de verdedigingslinies uit de 80-jarige oorlog. Een groot aantal voormalige forten en schansen is goed herkenbaar in het landschap.
Bijzondere bouwwerken	Historische boerderijen, molens en monumentale bebouwing in kernen en dorpsgezichten.

De Provincie heeft daarnaast de opdracht gekregen het beleid voor het Nationaal Landschap verder uit te werken en een inschatting te maken van het bedrag dat voor de uitvoering nodig is. De Provincie heeft deze opgaven in het

21 Bron: Uitvoeringsprogramma Nationaal Landschap 2006-2013, blz. 11.

Uitvoeringsprogramma Nationaal Landschap 2006-2013 opgenomen. Voor alle polders binnen het gebied West Zeeuws-Vlaanderen is het behoud van de openheid en accentueren van de dijkpatronen wenselijk. In het poldergebied bestaat het behouden en versterken van de kernkwaliteiten uit het behouden en accentueren van de karakteristieke polderstructuur van de voormalige eilandpolders Cadzand en Groede, de smalle en uitgestrekte geulpolders, de tussenliggende grootschalige polders en de noordelijk hiervan liggende grootschalige Renaissance polders met een rationele verkaveling. Bij nieuwe ontwikkelingen moet rekening worden gehouden met het patroon, karakter en de openheid van de polders. Voor de geulpolders past (verdere) aanleg van natuurgebieden (uitwerking van de ecologische hoofdstructuur) en langs de Passageule het accentueren van de historische verdedigingslijnes (conform het project valorisatie van de Staats-Spaanse Linies). Voor de Staats-Spaanse Linies gaat het om herstel of accentueren van een aantal forten, schansen, liniedijken en voormalige inundatievelden. Binnen de geulpolders is verder een invulling van natuurgebieden, waterberging en het recreatief medegebruik (c.q. toegankelijkheid) wenselijk.

3.3.6 *Economische agenda Zeeland*

Op 23 november 2012 is de Economische agenda Zeeland vastgesteld. Economische ontwikkeling, groei en innovatie, dat zijn de kernwoorden in het nieuwe economische beleid van de Provincie Zeeland. Het beleidsplan, verwoord in de Economische Agenda, is op 23 november 2012 vastgesteld door Provinciale Staten en heeft een looptijd tot 2015.

Economische ontwikkeling, groei en innovatie is de focus van het College van Gedeputeerde Staten van Zeeland. In de Economische Agenda staat hoe de Provincie die ambitie wil waarmaken om zo een stuwende kracht te zijn voor de Zeeuwse economie. De Economische Agenda speelt in op de bij Zeeland passende kansen en zoekt daarbij voortdurend naar de verbinding en synergie met partijen en programma's binnen én buiten Zeeland. De Economische Agenda is tot stand gekomen in nauwe samenwerking. De kracht van de Zeeuwse economie is in beeld gebracht en de Zeeuwse economische topsectoren zijn benoemd. Een van deze topsectoren is de recreatieve infrastructuur. Voor het realiseren van de ambities van de Economische Agenda heeft de Provincie voor de komende drie jaar in totaal 16,5 miljoen euro gereserveerd. Dat budget wil de Provincie verveelvoudigen met geld uit Brussel, Den Haag en de private sector. Ook zoekt ze naar nieuwe mogelijkheden van financiering, van subsidiëren naar investeren.

3.3.7 *Conclusie provinciaal beleid*

Een van de doelstellingen als omschreven in Omgevingsplan Zeeland, is herstel van de estuariene dynamiek in de Deltawateren. De Westerschelde wordt als zodanig genoemd als het enige overgebleven estuarium in het Deltagebied. De uitbreiding van het Zwin door de ontpoldering van een deel van de Willem – Leopoldpolder draagt bij aan een versterking hiervan. Realisering van estuariene natuur in het Zwin geeft daarmee uitvoering aan deze doelstelling zoals opgenomen in het provinciale beleid.

3.4 Waterschapsbeleid

3.4.1 *Het (Nationaal) Bestuursakkoord Water (NBW)*

In de aard en omvang van de nationale waterproblematiek doen zich structurele veranderingen voor. Klimaatveranderingen, zeespiegelstijging, bodemdaling en verstedelijking maken een nieuwe aanpak in het waterbeleid noodzakelijk. In februari 2001 sloten daarom Rijk, Interprovinciaal Overleg, Unie van Waterschappen en Vereniging van Nederlandse Gemeenten de Startovereenkomst Waterbeleid 21ste eeuw. Daarmee werd de eerste stap gezet in het tot stand brengen van de noodzakelijke gemeenschappelijke aanpak. Twee jaar later worden de resultaten van die samenwerking en van voortschrijdende kennis en inzicht neergelegd in dit Nationaal Bestuursakkoord Water.

In het NBW-actueel worden de intenties uit het NBW 2003 bevestigd en geactualiseerd. De afspraken zijn samengevat en opgenomen in een document: het NBW-actueel uit 2008. Hierin zijn onder andere afspraken opgenomen over de samenwerking, communicatie, watertoets, maar ook over inhoudelijke opgaven en doelstellingen. Het NBW heeft tot doel om in 2015 het watersysteem op orde te hebben en daarna op orde te houden, zodat problemen met wateroverlast, watertekort en waterkwaliteit zoveel mogelijk worden voorkomen.

Het Nationaal Bestuursakkoord Water-actueel (looptijd tot 2015) en het Bestuursakkoord Waterketen (2007, looptijd tot 2011) hebben de basis gelegd voor het Bestuursakkoord Water uit 2011. Het Bestuursakkoord Water is één van de vijf onderdelen die vallen onder het Hoofdlijnenakkoord tussen rijk en decentrale overheden over decentralisatie. Dit Hoofdlijnenakkoord bevat naast afspraken over bestuur, financiën en het verminderen van regeldruk, richtinggevende kaders voor vijf terreinen van decentralisatie, waaronder water. Het Bestuursakkoord Water gaat uit van de algemene uitgangspunten van het kabinet: rijk, provincies, gemeenten, waterschappen en drinkwaterbedrijven beperken zich tot hun kerntaken; taken worden op een niveau zo dicht mogelijk bij de burger gelegd; per terrein zijn ten hoogste twee bestuurslagen betrokken bij hetzelfde onderwerp.

De speerpunten van het Bestuursakkoord Waterketen waren gericht op samenwerking, benchmarking, inzicht in kosten, innovatie en betrokkenheid van de burger. Uit de tussentijdse evaluatie in 2010 bleek dat met het uitvoeren van het Bestuursakkoord Waterketen in de regio een goede basis is gelegd voor de veranderingen die de komende jaren in het kader van doelmatig beheer in de waterketen nodig zijn.

De maatregelen in het Bestuursakkoord Water zijn gericht op:

- Heldere verantwoordelijkheden, minder bestuurlijke druk;
- Beheersbaar programma voor de waterkeringen;
- Doelmatig beheer van de waterketen;
- Werkzaamheden slim combineren;
- Het waterschapsbestuur.

Het overzicht hieronder uit het Bestuursakkoord Water geeft het overzicht van kaderstelling, toezicht en plannen hoe het nu is en hoe het wordt straks.

Nu	Straks
<p>Kaderstelling</p> <p>Waterveiligheid: rijk Wateroverlast: provincie Waterkwaliteit: rijk en provincie</p>	<p>Uitgangspunt normstelling per onderdeel bij één algemene democratie: geen wijziging.</p>
<p>Toezicht</p> <p>Rijk houdt toezicht op provincie en provincie op waterschappen voor alle domeinen (3-lagen). Rijk kan toezicht houden op waterschappen indien er sprake is van nationaal belang of internationale wetgeving (EU).</p>	<p>Normsteller houdt toezicht op uitvoerende overheid (2-lagen). Dit wordt als volgt ingevuld:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Waterveiligheid (primaire waterkeringen): rijk op Rijkswaterstaat en waterschap (rol van de provincie in toetsingsproces vervalt) - Wateroverlast inclusief secundaire waterkeringen: provincie op waterschap - Waterkwaliteit: rijk op Rijkswaterstaat en provincie op waterschap
<p>Plannen</p> <p>Rijk en provincies maken waterplannen die tevens structuurvisie zijn voor de ruimtelijke aspecten. Uitgebreide set van planvereisten.</p> <p>Waterbeheerders maken beheerplannen. Waterbeheerplan van het waterschap wordt goedgekeurd door de provincie.</p> <p>Stroomgebiedbeheerplannen, zowel met betrekking tot waterkwaliteit als overstromingsrisico's, worden opgesteld door het rijk op basis van informatie van alle overheden.</p>	<p>Rijk en provincies streven naar integrale plannen (water, milieu, ruimtelijke ordening en waar mogelijk andere onderdelen van de leefomgeving). Geen waterplannen meer. Minimale set van planvereisten (in ieder geval EU-proof).</p> <p>Waterbeheerders maken beheerprogramma's. Geen formele goedkeuring door provincie, maar jaarlijks voortgangsoverleg.</p> <p>Geen wijziging. Nadere verkenning naar vereenvoudiging van de wijze waarop.</p>

3.4.2

Waterbeheersplan 2010-2015 Waterschap Zeeuws-Vlaanderen

Waterschap Zeeuws-Vlaanderen (thans: Scheldestromen) heeft een waterbeheerplan opgesteld voor de periode 2010-2015. In dit plan staat beschreven hoe het Waterschap ervoor zorgt dat er overal voldoende water in de sloten en kreken is. Het Waterschap streeft met haar beleid, beheer en onderhoud naar een optimale status en aanwezigheid van oppervlaktewater en grondwater, dat van geschikte kwaliteit is voor mens en omgeving. Dit wordt bereikt met veilige en duurzame systemen voor wateraanvoer, -afvoer en -berging. Het Waterschap draagt zorg voor een veilig en goed bewoonbaar gebied met gezonde en duurzame watersystemen. Recreatief medegebruik en 'beleving' van het water krijgen daarbij ook aandacht.

Water heeft meerdere functies, een van deze functies is natuur. Het uitgangspunt bij de functie natuur is het behoud en ontwikkeling van natuurwaarden. Voor de waterhuishouding is de samenhang binnen het gebied en met de aangrenzende gebieden belangrijk. Op voorwaarde dat de situatie voor de overige functies niet actief verslechtert, wordt de waterhuishouding afgestemd op behoud en ontwikkeling van natuurwaarden in het gebied.

3.4.3

Gezamenlijke Zeeuwse waterbeheerders: Zeeuwse handreiking Watertoets

Hoe met de watertoets om te gaan, is onder andere beschreven in de door het (toenmalige) Ministerie van Verkeer en Waterstaat in december 2003 gepubliceerde 'Handreiking watertoets 2'. Voor veel plannenmakers is echter niet altijd even duidelijk hoe er mee te werken en hoe de Zeeuwse waterbeheerders ermee omgaan. Vandaar dat de Zeeuwse waterbeheerders (de beide waterschappen, de provincie en

Rijkswaterstaat) het initiatief hebben genomen voor een Zeeuwse handreiking, als aanvulling op de landelijke. Deze handreiking kan als zelfstandig document worden gebruikt. De Zeeuwse handreiking heeft tot doel plannenmakers duidelijk te maken hoe de Zeeuwse waterbeheerders invulling geven aan de watertoets en aan welke criteria wordt getoetst.

3.4.4 *Stedelijk waterplan Scheldestromen*

Daarnaast werken de drie gemeenten in Zeeuws-Vlaanderen (Hulst, Sluis en Terneuzen) samen met het Waterschap aan een stedelijk waterplan.

Het waterplan Scheldestromen kent de volgende doelen:

- het verkrijgen van een gezamenlijke en realistische visie op het stedelijk waterbeheer;
- het afstemmen van het waterbeleid binnen de gemeenten, tussen de gemeenten en het Waterschap en met andere partijen, zodat de kwantitatieve en kwalitatieve stedelijke wateropgaven gehaald worden tegen de laagste maatschappelijke kosten;
- het maken van concrete afspraken over normen, maatregelen, de bekostiging daarvan en de doorwerking in de ruimtelijke ordening.

Het planproces is verdeeld in een drietal fasen. Als eerste is in een verkenningnota de huidige toestand van het water in beeld gebracht, inclusief kansen en knelpunten. Vervolgens is in de Visienota is een visie gepresenteerd op het stedelijk water in Zeeuws-Vlaanderen. Er wordt daarbij inzicht gegeven waar men naartoe wil met het stedelijk waterbeheer. Hierin komen de volgende onderwerpen aan de orde als verantwoordelijkheden, waterkwantiteit, waterkwaliteit en ecologie, water en ruimtelijke ordening, afvalwater en afkoppelen regenwater, monitoring en evaluatie, organisatie en communicatie.

3.4.5 *Conclusie beleid Waterschap*

Het onderhavig project 'het Zwin' draagt bij aan de natuurdoelstelling van water. Het uitgangspunt van het waterschap bij de functie natuur, is het behoud en ontwikkeling van natuurwaarden. Daarop is het plan voor het Zwin gericht. Daarnaast is voor het waterschap, wat betreft de waterhuishouding, de samenhang binnen het gebied en met de aangrenzende gebieden belangrijk. Ook hieraan levert het onderhavig project een bijdrage. De invloed van het water uit de Westerscheldemonding op het estuariene kustlandschap wordt vergroot.

3.5 **Gemeentelijk beleid**

3.5.1 *Structuurvisie gemeente Sluis*

De structuurvisie van de gemeente Sluis is vastgesteld op 27 oktober 2011. Hierin wordt aangegeven dat recreatie en toerisme gericht op natuur en landschap belangrijk is in de gemeente Sluis, en zij wil dan ook een recreatief aantrekkelijk West Zeeuws-Vlaams landschap bereiken. Dit wil de gemeente bereiken door behoud en kwaliteitsverbetering van het landschap door behoud van de silhouetten van de kernen.

3.5.2 *Vigerende bestemmingsplannen gemeente Sluis*

Het grootste deel van het plangebied bevindt zich binnen het vigerende bestemmingsplan 'Buitengebied' van de voormalige gemeente Sluis-Aardenburg dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 19 juli 2001 en goedgekeurd door GS op 12

februari 2002. Op basis van bestemmingsplan 'Buitengebied' heeft dit deel van het plangebied achtereenvolgens van noord naar zuid de navolgende bestemmingen:

- de bestemming 'Gebied met waterstaatkundige functie en natuurwetenschappelijke betekenis' voor wat betreft de monding van de hoofdgeul op de Noordzee en het strand;
- de bestemming 'Natuurgebied, getijdengebied' voor wat betreft het huidige natuurgebied Het Zwin. Deze gronden zijn bestemd voor het behoud en de versterking van natuurwetenschappelijke en landschappelijke waarden met inachtneming van de subbestemming 'getijdengebied';
- de bestemming 'Waterstaatswerken' voor wat betreft de bestaande Internationale dijk. Deze gronden zijn primair bestemd voor de waterkering, alsmede voor verkeersdoeleinden indien dit uit oogpunt van de waterstaatsbelangen toelaatbaar is;
- de bestemming 'Natuurgebied' voor wat betreft een deel van de uitbreiding van het natuurgebied Het Zwin. Deze gronden zijn bestemd voor het behoud en de versterking van natuurwetenschappelijke en landschappelijke waarden;
- de bestemming 'Agrarisch gebied met landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarde' voor wat betreft een volgend deel van de uitbreiding van het natuurgebied Het Zwin. Deze gronden zijn bestemd voor een op de aanwezige natuurwaarden afgestemd, grondgebonden agrarisch gebruik en het behoud en de versterking van de landschappelijke en/of natuurwetenschappelijke waarden. Er is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen om de bestemming te wijzigen in de bestemming 'Natuurgebied'.

Een beperkt deel van het plangebied bevindt zich binnen het vigerende bestemmingsplan 'Kampeer-/zomerhuizerterrein Oudelandsepolder, De Wildhof, De Winne' dat door de raad van de voormalige gemeente Sluis is vastgesteld op 11 augustus 1994. Het betreft de reeds gesloopte camping 'De Sandt Plaet'. Op basis van dit bestemmingsplan heeft de locatie de bestemming 'Recreatieve doeleinden, kampeerterrain'. Deze gronden zijn bestemd voor verblijfsrecreatie, wegen, paden, parkeerterrein, water, groen, speel- en andere recreatieve voorzieningen. Ter landschappelijke inpassing van de locatie is als omzoming van het terrein de bestemming 'Groen' opgenomen. Deze gronden zijn bestemd voor groenvoorzieningen, wegen en paden ten behoeve van de ontsluiting van het kampeerterrain.

In het noorden van het plangebied valt een klein gedeelte binnen het bestemmingsplan Buitengebied, vastgesteld door de gemeenteraad van Sluis op 23 juni 2011. Het gebied heeft de bestemming Natuur met nadere aanduiding 'specifieke vorm van horeca – strandpaviljoen 1'. De gronden zijn bestemd voor onder andere behoud, herstel en ontwikkeling van aanwezige en potentiële natuur-, landschaps- en cultuurhistorische waarden. Daarnaast is een strandpaviljoen toegestaan.

3.5.3

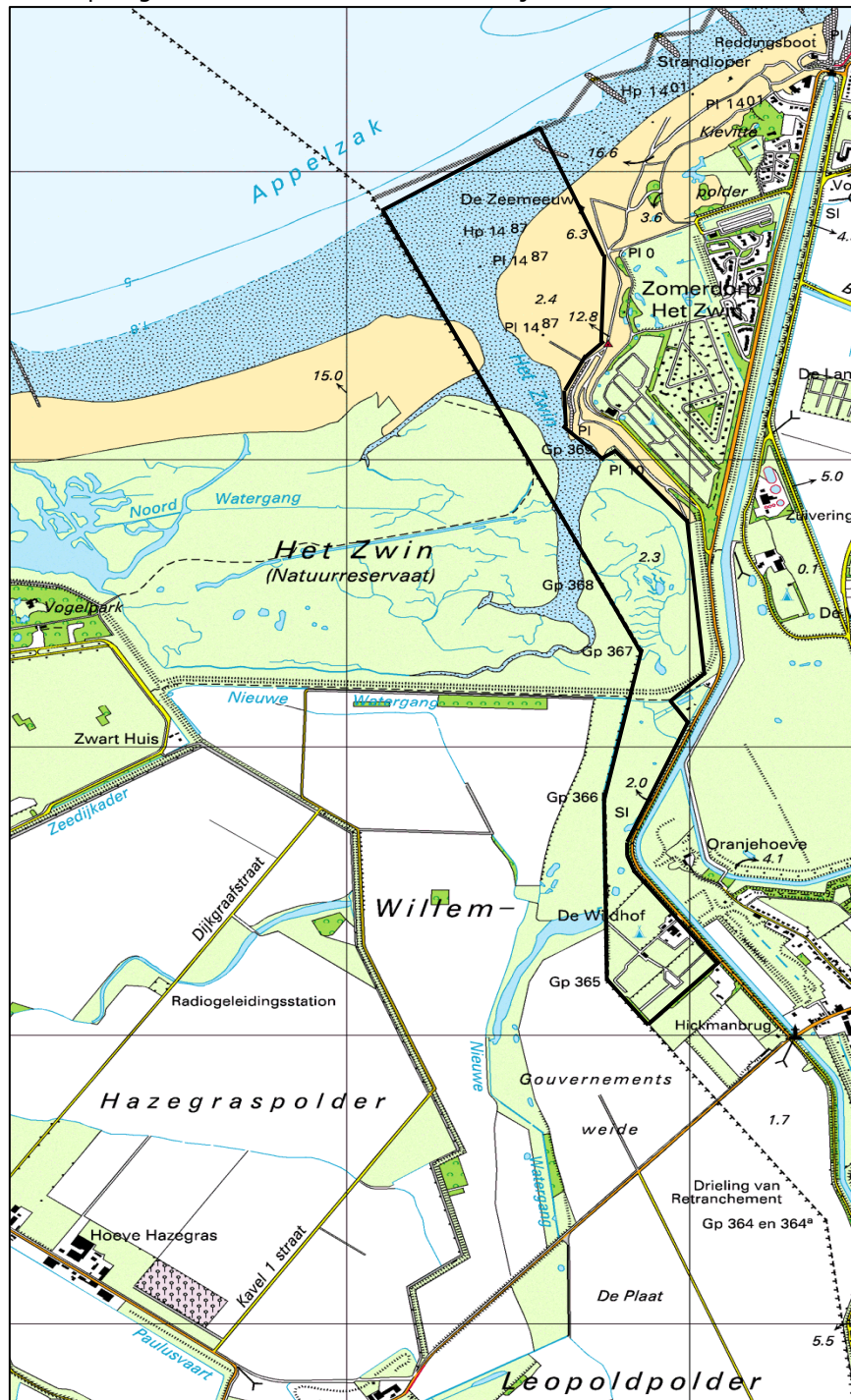
Conclusie gemeentelijk beleid

De huidige bestemmingen binnen de vigerende bestemmingsplannen bieden geen mogelijkheden voor de uitbreiding van estuariene natuur. Dit wordt door middel van voorliggend inpassingsplan mogelijk gemaakt, door aan de betreffende gronden de bestemming "Natuur – Estuariene natuur" te geven.

4 Gebiedsbeschrijving

4.1 Algemeen

In dit hoofdstuk wordt, voorafgaand aan de gebiedsbeschrijving, ook het proces van de locatiekeuze beschreven. In de gebiedsbeschrijving wordt ingegaan op de ligging van het plangebied en de bestaande ruimtelijke en functionele structuur.

4.2 Locatiekeuze

In de inleiding is aangegeven dat in het kader van de Ontwikkelingsschets 2010 door de Vlaamse en Nederlandse regering is besloten om in ecologische zone 1 tot 2010 minimaal 120 en maximaal 260 hectare nieuwe estuariene natuur te ontwikkelen die voldoet aan de eisen van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn. Vergroting van het natuurgebied Het Zwin in de vorm van het landwaarts verplaatsen van dijken in een gedeelte (minimaal 25%) van de Willem-Leopoldpolder is aangewezen als concrete maatregel. Aan dit besluit is een uitvoerig studietraject voorafgegaan.

Rapport "Voorstel voor natuurontwikkelingsmaatregelen ten behoeve van de Ontwikkelingsschets 2010"

In juni 2003 is het studierapport "Voorstel voor natuurontwikkelingsmaatregelen ten behoeve van de Ontwikkelingsschets 2010 voor het Schelde-estuarium" gepresenteerd. Deze studie geeft aan welke maatregelen, waar en waarom nodig zijn om het streefbeeld voor natuurlijkheid in 2030 te realiseren. In dit rapport worden twee planalternatieven met een gelijk ambitieniveau gepresenteerd. Het ene alternatief omvat voorstellen voor een kleiner aantal grootschalige buitendijkse maatregelen, het andere alternatief voorstellen voor een groter aantal kleinschalige maatregelen, waaronder binnendijkse maatregelen. In de zone aan de kustzijde geldt dat er aandacht geschonken moet worden aan habitat voor vis en benthos en het creëren van schor. Maatregelen die hiertoe bijdragen zijn ontpolderingen en het herstellen van het contact tussen de rivier en het achterland. Aangegeven wordt dat in de betreffende zone buitendijkse maatregelen zeer moeilijk zijn en dat er derhalve weinig keus is²². In beide planalternatieven wordt als maatregel uitbreiding van het natuurgebied Het Zwin genoemd (in het ene alternatief een grotere, in het andere alternatief een beperktere uitbreiding).

De conclusie naar aanleiding van de uitgevoerde studie is dat natuurontwikkeling in grotere aaneengesloten gebieden, zoals onder andere de uitbreiding van het Natuurgebied Het Zwin, leidt tot herstel van de habitatvormende fysische processen en tot meer robuuste ontwikkeling van karakteristieke gemeenschappen. Omdat deze gebieden een uitbreiding vormen van het estuarium, dragen ze ook meer bij aan de dissipatie van getij-energie en reductie van de troebelheid van het water.

Strategische MER

In het kader van het Strategisch MER²³ is onderzocht of de mogelijke alternatieven onderscheiden konden worden op basis van de effecten op het milieu. Gebleken is dat de onderzochte alternatieven zich niet of nauwelijks onderscheidten ten aanzien van de effecten op het milieu.

22 Zie Studierapport natuurontwikkelingsmaatregelen ten behoeve van de Ontwikkelingsschets 2010 voor het Schelde-estuarium, pagina 58 ev.

23 Strategisch milieueffectenrapport Ontwikkelingsschets Schelde-estuarium 2010, Proses, september 2004. Pagina 58 van 115

Het MER

In het MER wordt aangegeven dat het natuurgebied Het Zwin verzandt en aanslibt. Zonder ingrepen is het zeker dat het natuurgebied Het Zwin op korte termijn wordt afgesnoerd van de Noordzee en daarmee evolueert naar een systeem van duinen, rietvelden en wilgenstruwelen. Om dit te voorkomen zijn structurele maatregelen noodzakelijk. De mogelijkheden van ingrepen die de verzanding tegengaan, liggen in het vergroten van de komberging door afgravingswerkzaamheden in het bestaande natuurgebied Het Zwin zelf (afgravingen in het centrale gedeelte van het natuurgebied Het Zwin en het verbreden en verdiepen van de hoofdgeul) en een ruimtelijke uitbreiding ervan. De belangrijkste ingreep is op basis hiervan geworden het vergroten van de komberging door uitbreiding van natuurgebied Het Zwin in de Willem-Leopoldpolder. Maatregelen die gericht zijn op natuurontwikkeling zonder ontpoldering van de Willem-Leopoldpolder zijn weinig zinvol, gezien de geringe potenties. De oplossing voor het verzandingsprobleem werd bij de opmaak van de Ontwikkelingsschets 2010 voor het Schelde-estuarium gekoppeld aan de benodigde extra ruimte voor natuur om de natuurlijkheid van het Schelde-estuarium te herstellen.

In hoofdstuk 2 is ingegaan op de mogelijke varianten die voor wat betreft de uitbreiding mogelijk zijn, en is aangegeven op welke gronden het voorkeursalternatief is gekozen.

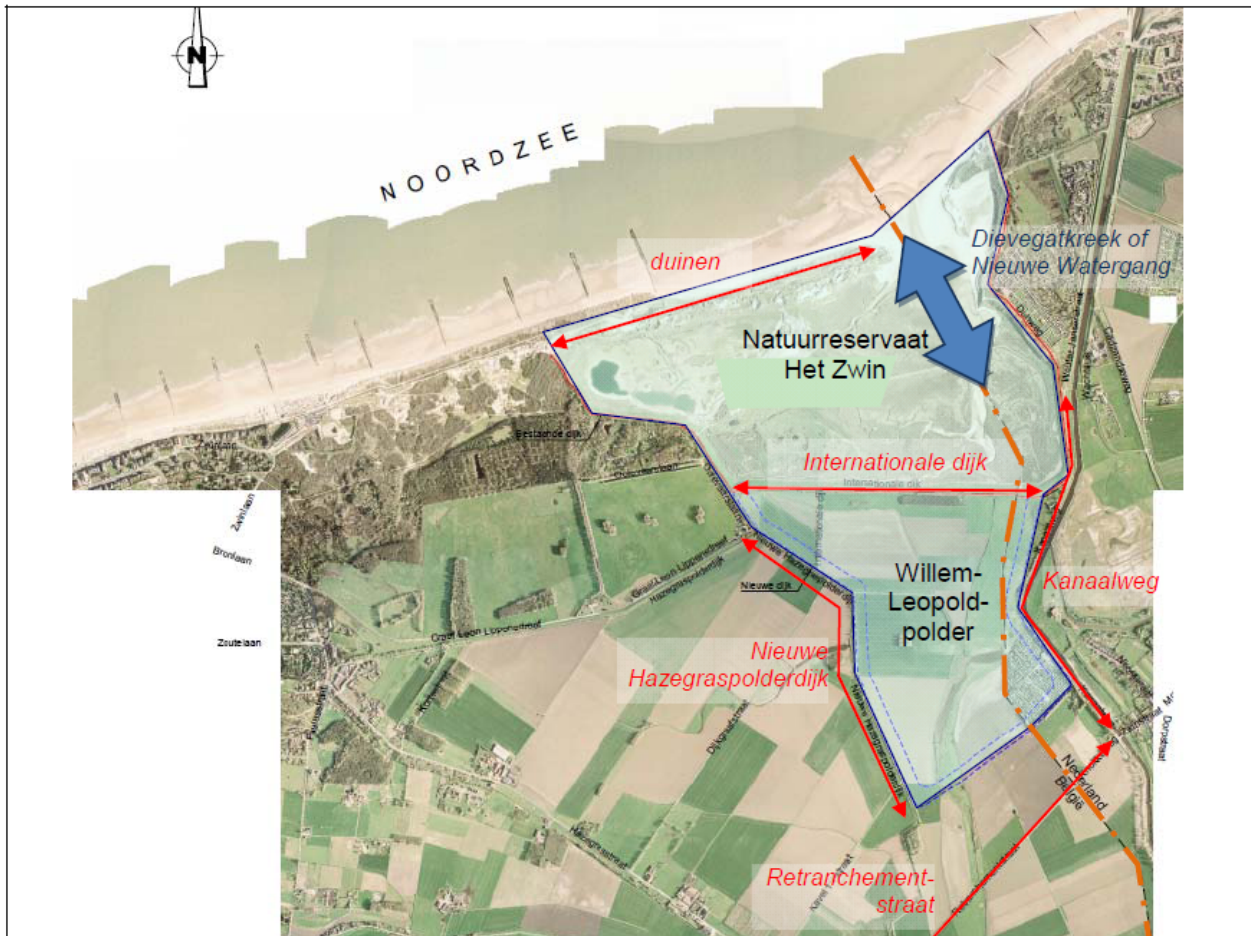
Conclusie

Zoals blijkt uit het bovenstaande, zijn de mogelijkheden voor buitendijkse maatregelen in de kustzone gering. Uitbreiding van het natuurgebied Het Zwin vormt de meest effectieve maatregel. Omdat de uitbreiding logischerwijs moet aansluiten op het bestaande natuurgebied Het Zwin was de locatiekeuze voor het voorliggende project beperkt. In het MER zijn verschillende varianten bekeken en op grond daarvan is het voorkeursalternatief bepaald, waarbij rekening is gehouden met het maatschappelijke gevolgen.

Gelet op het feit dat daarnaast met het voorliggende project zowel tegemoet gekomen wordt aan de problematiek van de verzanding als ook de doelstelling van een duurzaam behoud van het Schelde-estuarium wordt ingevuld, is voorliggende locatiekeuze voldoende onderbouwd.

4.3 Ligging plangebied

Natuurgebied Het Zwin is gedeeltelijk gelegen in de Provincie West-Vlaanderen en gedeeltelijk in de Provincie Zeeland. Het bestaande natuurgebied heeft een oppervlakte van 183 hectare, waarvan 150 hectare is gelegen op Belgisch grondgebied in de gemeente Knokke-Heist en 33 hectare op Nederlands grondgebied in de gemeente Sluis. De uitbreiding van het natuurgebied Het Zwin is voorzien in de onder het natuurgebied Het Zwin gelegen Willem-Leopold polder.

4.4 Ruimtelijke structuur

Bodem

Natuurgebied het Zwin is een slufteer, dit is een gebied waarbij zout water vanuit de zee onder invloed van het getij door een geul in de duinen het land kan binnendringen. Het natuurgebied is thans gescheiden van het binnenland door de Internationale Dijk en bestaat deels uit schorren en deels uit slikken.

De Willem-Leopoldpolder is in 1873 ingepolderd en ligt lager dan Natuurgebied Het Zwin, het niveauverschil bedraagt ongeveer 1 meter. Van noord naar zuid loopt de oude Zwingeel (ook wel Dievegatkreek of Nieuwe Watergang genoemd). De Willem-Leopoldpolder bestaat uit niet-geïrrigeerd akkerland dat doorsneden wordt door

weilanden rondom de oude Zwingeuil. Binnen het gebied waar de uitbreiding is voorzien, bevinden zich een natuurgebied en een voormalige camping.

Binnen het gebied waar de uitbreiding is voorzien, vonden in het verleden geen industriële activiteiten plaats en er worden geen bijzondere knelpunten voor wat betreft bodemverontreiniging verondersteld. Als gevolg van oorlogsactiviteiten kan er lokaal wel sprake zijn van verontreiniging met zware metalen.

Op basis van informatie van de gemeente Sluis wordt de bodem van het plangebied tot op 2 meter diepte als 'niet verontreinigd' beschouwd. Binnen het plangebied bevinden zich wel een aandachtslocatie (reeds gesloopte camping de Sandt Plaet) en een verontreinigde locatie (een utiliteitsbedrijf). Deze locaties zijn echter voldoende onderzocht en indien noodzakelijk gesaneerd, waardoor geen vervolgacties noodzakelijk zijn.

Zie ook MER – deelrapport bodem, paragraaf 4.1

Water

Voor het grondwater geldt, dat het grondwaterpeil in de polders op circa 0 m NAP (2 meter onder het maaiveld) ligt. Dit peil wordt door controle van het grachtenpeil redelijk constant gehouden. Onder de polders komt bijna overal brak grondwater voor, een restant van het zeewater dat na terugtrekking van de zee in de ondergrond is achtergebleven. Boven op de zoute waterlagen komt bijna steeds een laag zoet water voor, waardoor landbouw in de polders mogelijk is.

Verzilting in de Willem-Leopoldpolder doet zich voor in de vorm van zoute kwel. Deze kwel ontstaat doordat in de hoger gelegen duingebieden infiltrerend regenwater plaatselijk het zoute water zijdelings verdrift, wat in de lager gelegen polders een opwaartse beweging van verzilt water veroorzaakt. In de zomer vindt inlaat van extra zoet water plaats om de zoute kwel onder controle te houden.

Het oppervlaktewatersysteem in de omgeving van natuurgebied Het Zwin bestaat uit polderwaterlopen die het overtollige water afvoeren naar de zee. In Nederland zijn op het vlak van wateroverlast geen grote problemen gemeld. Het oppervlaktewater heeft een overwegend brak karakter, hetgeen ook verwacht kan worden gezien de verzilting van het grondwater dat door de poldergrachten gedraineerd wordt.

Zie ook MER – deelrapport water, paragraaf 4.1

Landschap

Aan Nederlandse zijde behoort het gebied tot het Nationaal Landschap Zuid-west Zeeland, deelgebied West Zeeuws-Vlaanderen. In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte heeft het Rijk 20 Nationale Landschappen aangewezen, dit zijn gebieden met internationaal zeldzame, unieke en nationaal kenmerkende landschappelijke kwaliteiten. De bijzondere natuurlijke, cultuurhistorische en recreatieve kwaliteiten van het landschap moeten behouden blijven en waar mogelijk versterkt worden. Sociaaleconomische ontwikkeling blijft mogelijk, mits de kernkwaliteiten van het gebied worden versterkt (het ja, mits principe).

Het betrokken gebied is ook aangeduid als 'Belvédère'-gebied. Het beleid in dit gebied richt zich op het herkenbaar houden van de identiteit bij ontwikkelingen in

het gebied. Het oostelijk deel van de Zwinmonding is vrij toegankelijk en sluit aan bij het recreatiegebied Zomerdorp Zwin.

Het dorp Retranchement vormt een landschappelijk belangrijk ensemble. Het dorp werd in de zeventiende eeuw gesticht door Prins Maurits van Nassau na de verovering van Sluis in 1604. De naam wijst op het defensieve karakter (letterlijk: verschansing) dat nog steeds goed herkenbaar is.

Zie ook MER – deelrapport landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie, paragraaf 4.2.1.

Bouwkundig erfgoed

Binnen het gebied waar de uitbreiding is voorzien is het bouwkundig erfgoed schaars. Aan Nederlandse zijde zijn er enkele gebouwen langs de Kanaalweg. Geen van deze gebouwen heeft een bijzondere cultuurhistorische betekenis.

Opvallende objecten in het gebied zijn de grenspalen. Op 15 maart 1869 tekenden België en Nederland te Sluis een overeenkomst omtrent de grensafscheiding bij het natuurgebied Het Zwin. Hoewel de grens door de geul loopt, staan de grenspalen op de dijk.

Zie ook MER – deelrapport landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie, paragraaf 4.2.2.

Archeologie

Het archeologisch erfgoed in natuurgebied Het Zwin heeft in hoofdzaak betrekking op de bewogen militaire geschiedenis van het gebied. Zolang het Zwin de bevaarbare waterweg was tussen Brugge en de zee, bleef de militaire activiteit beperkt tot het vrijwaren van de scheepvaart en het verdedigen van de havens. Dit bleef ook zo toen de aanhoudende verzanding van de Zwingeel er voor zorgde dat de Brugse Haven steeds meer noordwaarts verplaatst diende te worden. Aan het einde van de zestiende eeuw werd de streek het grensgebied tussen het Spaanse Rijk en de Republiek der Zeven Verenigde Provinciën. Rond 1600 begon de grens zich te stabiliseren.

Door de vijandelijkheden tussen beide naties werden in het gebied verschillende linies opgezet, op regelmatige afstanden voorzien van forten of andere versterkingen. Sommigen daarvan werden in de daaropvolgende eeuwen heringericht door Oostenrijkers, Fransen, Nederlanders, Belgen en Duitsers. Sommige elementen zijn nog zichtbaar in het landschap.

Aan Nederlandse zijde geeft de IKAW (Indicatieve Kaart Archeologische Waarden) aan het natuurgebied Het Zwin en de Willem-Leopoldpolder een zeer lage tot lage trefkans. De enige bekende site in de directe omgeving is de site 'Terhofstede', op het grondgebied van Retranchement.

Op de archeologische verwachtings- en advieskaart, die in het kader van het project 'Sluis aan zee' werd opgemaakt, is de gehele (historische) geul aangeduid als gebied met een hoge verwachtingswaarde voor scheepswrakken.

Op Nederlands grondgebied is de kans op archeologische resten (waaronder scheepswrakken) klein. Het gedeelte van de polder, waarop de nieuwe dijk wordt aangelegd, is bovendien uitgebrikt en uitgezand. Voor het Nederlands grondgebied is derhalve voor archeologie geen aanvullend onderzoek noodzakelijk.

Zie ook MER – deelrapport landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie, paragraaf 4.2.3.
Zie ook Landschapshistorisch en archeologisch vooronderzoek, paragraaf 5.2.

Explosieven

Er is onderzoek gedaan naar niet gesprongen explosieven, waarbij in kaart is gebracht hoe de situatie ten tijde van de Tweede Wereldoorlog was en welke zones ontgraven zullen worden. Hierbij is rekening gehouden met de zones die reeds vergraven zijn. Op basis hiervan zijn risicogebieden aangeduid. Het gevaar voor onontpofte munitie is gering, maar wel aanwezig. Het voorkomen van granaten ten gevolge van beschietingen of munitie van gedumpte materiaal kan niet worden uitgesloten. Voor het gebied in Nederland is geen aanvullend onderzoek noodzakelijk.

Zie ook MER – hoofdrapport, paragraaf 12.2.7.
Zie ook Landschapshistorisch onderzoek en archeologisch vooronderzoek, paragraaf 5.2

Geluid

Het huidige achtergrondgeluid is onderzocht voor de fauna en de omwonenden. Voor omwonenden geldt dat uit langdurige metingen is gebleken dat het geluidsniveau van het omgevingsgeluid voor de dag 42 dB(A) bedraagt, voor de avond 42,2 dB(A) en 's nachts 31,1 dB(A). De Willem-Leopoldpolder wordt in oostelijke richting afgebakend door de Kanaalweg. Langs deze weg heerst een beduidend hoger achtergrondgeluid dan elders in het huidige natuurgebied Het Zwin. In het algemeen kan gesteld worden dat er voor de omwonenden rond het natuurgebied sprake is van een voldoeninggevend akoestisch leefmilieu, met uitzondering voor de avondperiode ter hoogte van de Kanaalweg.

Het 24 uursgemiddelde geluidsniveau in het natuurgebied Het Zwin bedraagt 43,9 dB(A) voor de fauna. Voor de Willem-Leopoldpolder is een 24 uursgemiddelde geluidsniveau gemeten van 61,8 dB(A). Verder van de Kanaalweg af, wordt aangenomen dat de geluidsbelasting lager is en vergelijkbaar zal zijn met het gemiddelde voor het natuurgebied Het Zwin.

Zie ook MER – deelrapport Geluid en Lucht, paragraaf 4.1.1

Luchtkwaliteit

In de huidige situatie zijn geen emissiebronnen aanwezig die de luchtkwaliteit nadelig beïnvloeden. De achtergrondconcentraties NO₂ en PM₁₀ in 2006 zijn ter plaatse van Retranchement 16 µg/m³ respectievelijk 26 µg/m³. In de huidige situatie zijn er dan ook geen overschrijdingen van de grenswaarden van 40 µg/m³ voor NO₂ en PM₁₀. De achtergrondconcentraties NO₂ en PM₁₀ zullen in 2006 14,7 µg/m³ respectievelijk 23,1 µg/m³ bedragen. Deze daling is het gevolg van de inzet van landelijk getroffen maatregelen.

Zie ook MER – deelrapport Geluid en Luchtkwaliteit, paragraaf 4.1.1 en 4.1.2.

Natuur

Doordat de huidige Zwingeel sterk verzand is geraakt, is de noodzakelijke dynamiek van eb en vloed, erosie en opslibbing in Natuurgebied Het Zwin sterk afgenomen. Gevolg is dat de kwaliteit van kenmerkende habitats sterk achteruit is gegaan, populaties (broed-)vogels dramatisch zijn afgenomen en natuurlijke processen tot stilstand gekomen. Daar komt nog bij dat de Zwingeel zijn meest oostelijke mondingplaats bereikt heeft, en nauwelijks meer verder kan migreren. Dit heeft dan nog invloed op het proces van duinvorming en erosie, en de daarmee samenhangende aan- of afwezigheid van gradiënten van duin naar schorren en slikken aan de landzijde, waar normaliter de hoogste biodiversiteit aangetroffen wordt. De flora en fauna zijn rechtstreeks afhankelijk van de verscheidenheid aan open water, diepe en ondiepe geulen, slikken en schorren.

Het Natura 2000-gebied Zwin en Kievittepolder omvat bijna het gehele plangebied. Voor dit gebied heeft het ontwerp-aanwijzingsbesluit in het najaar van 2008 ter inzage gelegen, en is dit jaar het definitieve aanwijzingsbesluit vastgesteld op 7 mei 2013. In dit besluit zijn de instandhoudingsdoelstellingen voor dit Natura 2000-gebied opgenomen. Het Natura 2000-gebied beslaat een oppervlakte van circa 111 ha. Het betreft met name de habitattypen die thuishoren in een dynamisch getijdengebied en/ of kustduinlandschap. In onderstaande tabel is de kwaliteit en de staat van instandhouding van de habitattypen weergegeven.

	Habitattype	Kwaliteit	Staat van instandhouding op landelijk niveau
H1140_A	Bij eb droogvallende slikwadden en zandplaten	Geen oordeel	Matig ongunstig
H1310_A	Zilte pionierbegroeiingen _ Zeekraalbegroeiingen		Matig ongunstig
H1320	Slijkgrasvelden	Matig	Zeer ongunstig
H1330_A	Schorren en zilte graslanden_buitendijks	Goed	Matig ongunstig
H1330_B	Schorren en zilte graslanden_binnendijks	Matig/ Goed	Matig ongunstig
H2120	Witte duinen	Matig	Matig ongunstig
*H2130_A	Grijze duinen	Matig	Zeer ongunstig
H2160	Duindoornstruwelen	Matig / Goed	Gunstig

In het Nederlandse gebied ligt de Zwinweide. In de Zwinweide komen uiteenlopende milieutypen voor, droge zandgronden, vochtig zand, een restkreekje dat gevoed wordt met zout kwelwater en schor. Voor wat betreft flora, worden in de Zwinweide aangetroffen: de rietorchis, de gevlekte orchis (of een variant daarvan), de addertong, de moeraspaardebloem en verschillende soorten klavertjes. Het aantal gekarteerde orchissen in de Zwinweide is tussen 2005 en 2008 overigens zeer sterk afgenomen van vele honderden Rietorchissen tot enkele tientallen exemplaren (monitoringsgegevens Het Zeeuwse Landschap). De oorzaak van deze achteruitgang is niet bekend. Ten zuiden van de Zwinweide lag de reeds gesloopte camping. Hier zijn momenteel geen natuurwaarden aanwezig.

De Zwinweide fungeert het hele jaar door als foerageergebied voor de Grauwe Gans en in de winterperiode ook voor de Kolgans en incidenteel de Brandgans. Als broedgebied is de Zwinweide van belang voor de Grauwe Gans, de Tureluur en de Scholekster. De Kleine zilverreiger is een kwalificerende soort voor het natuurgebied Het Zwin in Nederland, maar broedt niet in dit gebied. Het gebied wordt door deze soort gebruikt om te foerageren, gemiddeld trekken jaarlijks 9 exemplaren naar het gebied. Opmerkelijk is wel dat de Kleine zilverreiger in het oude aanwijzingsbesluit van het Nederlandse Zwingebied nog als broedvogel genoteerd stond.

Hoewel de Duingebieden inclusief IJzermonding en Natuurgebied Het Zwin en Kievittepolder zijn aangemeld voor de Kamsalamander komt de soort niet in het plangebied voor. In het Nederlandse Zwingebied en de Zwinweide komt ook de Boomkikker niet voor; wel zijn er recente waarnemingen van de Boomkikker in het natuurontwikkelingsgebied Willem-Leopoldpolder ten noorden van Retranchement en ten oosten van het Kanaal (buiten het plangebied). In het Nederlandse deel van het natuurgebied Het Zwin is bovendien alleen de Gewone dwergvleermuis waargenomen.

De Nauwe korfslak is aangetroffen in het Nederlandse Zwingebied, en wel in de duinen ter hoogte van de Kievittepolder en op de zeedijk. Schorren vormen voor dit dier geen geschikt leefgebied door het ontbreken van een strooisellaag.

Zie ook MER – deelrapport flora en fauna, hoofdstuk 4

4.5 Functionele structuur

Wonen

Voor Nederland geldt, dat er rondom het plangebied gewoond wordt, maar niet in het plangebied.

Landbouw

Aan Nederlandse zijde vinden er geen landbouwactiviteiten in het plangebied plaats.

Recreatie

Aan Nederlandse zijde is het thans mogelijk om op een aantal plaatsen natuurgebied Het Zwin te aanschouwen vanaf de dijk. In natuurgebied Het Zwin zelf zijn vanuit Nederland geen recreatieve routes aangewezen, hoewel er feitelijk wel gewandeld wordt in Natuurgebied Het Zwin. Wel zijn er rond natuurgebied Het Zwin fietsroutes en wandelroutes en houdt het Zeeuws Landschap excursies in het natuurgebied.

Vlak naast het plangebied is restaurant De Witte Koksmuts gelegen. Eveneens buiten het plangebied is er nog een camping (camping 'De Zwinhoeve') en bungalowpark Zomerdorp Het Zwin. Camping 'De Sandt Plaet' is, in voorbereiding op de uitbreiding van natuurgebied Het Zwin, inmiddels ontruimd en afgebroken.

Mobiliteit

Net naast het plangebied bevindt zich de Kanaalweg (verbindingsweg). In het plangebied is er alleen sprake van wandel- en fietspaden.

Zie ook MER, deelrapport Mens – mobiliteit, recreatie en educatie paragraaf 4.1

5 Gewenste ontwikkeling

5.1 Beschrijving van het project

Het huidige natuurreservaat het Zwin strekt zich uit over een kustlengte van ongeveer 2,3 km in het Nederland – Belgisch grensgebied. Het reservaat heeft een oppervlakte van 183 hectare (150 op Belgisch, en 33 hectare op Nederlands grondgebied). Het bestaat uit een duinregel met daarachter zilte slikken en schorren. Ter hoogte van de Belgisch – Nederlandse grens is er een bres in de duinregel over een lengte van ongeveer 250 meter, waardoor het Noordzeewater bij vloed het natuurreservaat kan binnendringen via een 'slufter'. Deze geul vertakt zich in het gebied in verschillende geulen en kleinere kreken. Zo vormt dit rijk geschakeerde getijdenlandschap voor tal van vogels een broed-, rui-, rust-, voedsel- en doortrekgebied.

Het probleem is dat Natuurgebied Het Zwin verzandt en aanslibt. Zonder ingrepen is het zeker dat Natuurgebied Het Zwin op termijn wordt afgesnoerd van de Noordzee en dat het evolueert naar een systeem van duinen, rietvelden en wilgenstruwelen.

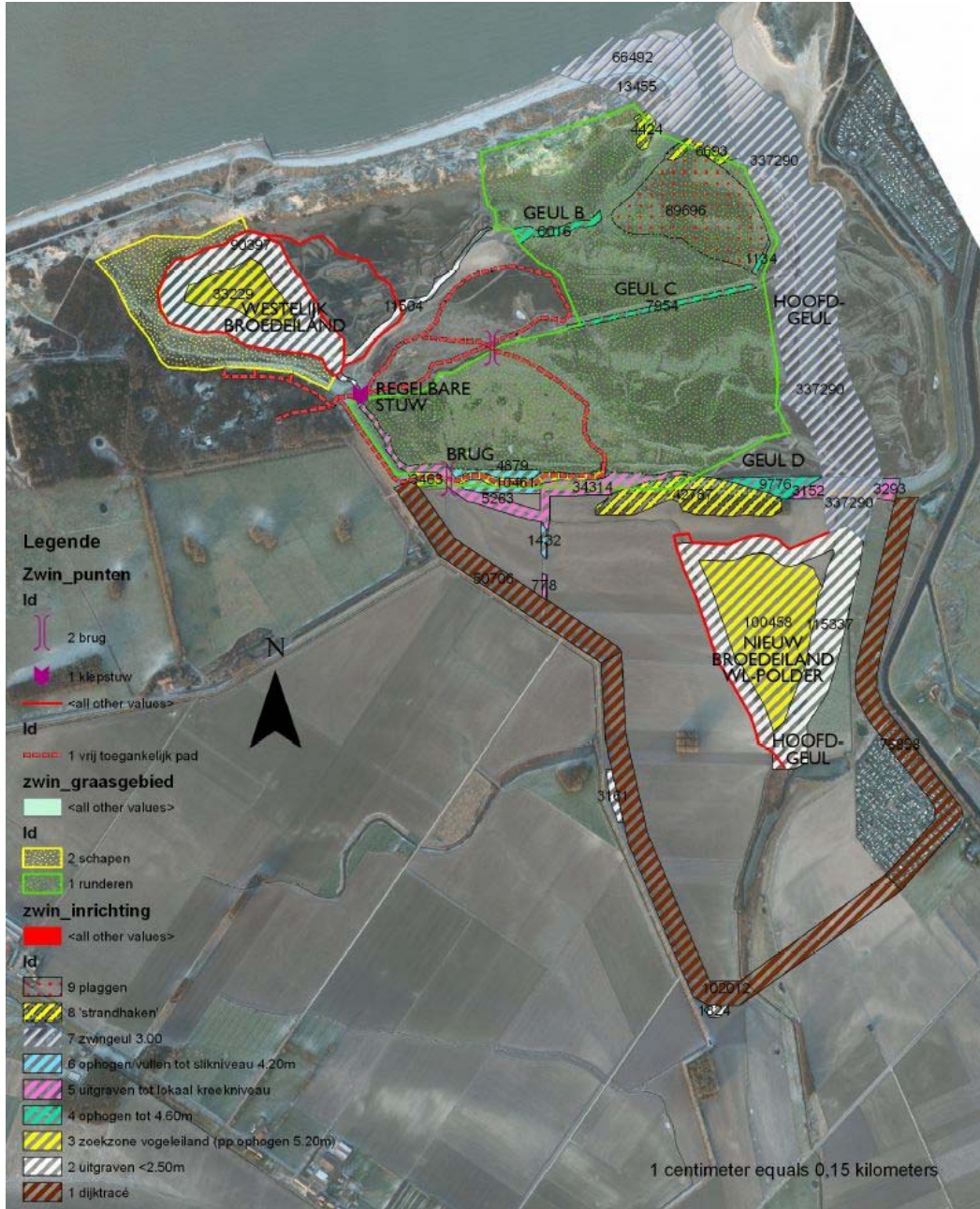
Het voorliggende project heeft een dubbele doelstelling:

- een technische doelstelling die gericht is op het duurzaam behoud van het intergetijdengebied dat bescherming geniet in het kader van de Europese natuurwetgeving. In essentie komt het er op neer dat de verzanding tegengegaan moet worden. Op die manier wordt een gunstige staat van de instandhoudingsdoelstellingen bereikt en bewaard.
- een beleidsmatige doelstelling die gericht is op de creatie van voldoende natuur in het Schelde-estuarium om de natuurlijkheid van het estuarien systeem te verbeteren. Wat het natuurgebied Het Zwin betreft gaat het dan specifiek over het mondingsgebied. Concreet houdt de beleidsmatige doelstelling in dat er meer oppervlakte estuariene natuur gecreëerd dient te worden.

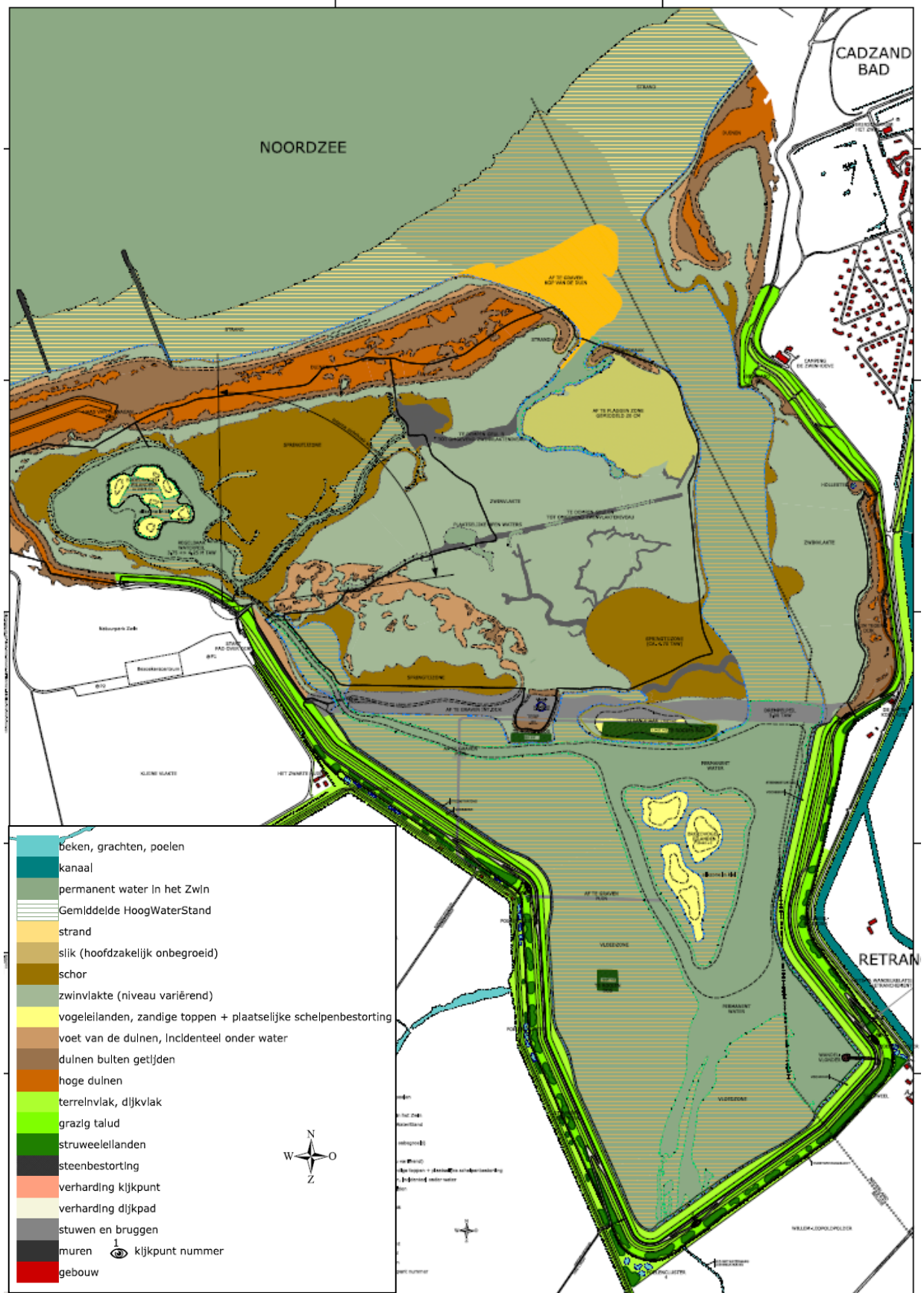
De uitvoering van het project betreft de uitvoering van alternatief 1A zoals omschreven in het MER en nader uitgewerkt in het kader van het inrichtingsplan. Het omvat de volgende werkzaamheden:

- ontruiming en afbraak van de camping (reeds gebeurd);
- verwijdering van de opgaande vegetatie en verharde structuren en dempen van het bestaande drainagestelsel;
- aanleg van tijdelijke bouwwegen;
- bouw van de nieuwe waterkerende dijken (inclusief wegen);
- afgraven van de Internationale Dijk tot polderniveau;
- inrichting van het plangebied (afgravingen van het schor en uitgraving van de geulen in het natuurgebied Het Zwin inclusief afgraven duin ter hoogte van de monding en plaatselijk verleggen van de geul; specifiek betreft dit het dempen van geul B en G (zie plaatje hierna), het uitgraven van de hoofdgeul, het lokaal verbreden van de monding van de hoofdgeul en beperkt verleggen van de hoofdgeul in westelijke richting;
- uitbreiding van habitatype H1330B door het treffen van inrichtingsmaatregelen in een deel van de Oudelandse Polder/resterende gedeelte van de Zwinweide.

Bovengenoemde maatregelen leveren de volgende kaartbeelden op: op kaartbeeld 1 zijn de uit te voeren werkzaamheden weergegeven.

Op kaartbeeld 2 is het inrichtingsplan opgenomen. Dit kaartbeeld geeft aan, welke werkzaamheden uitgevoerd worden. Er is sprake van twee wijzigingen ten opzichte van dit kaartbeeld: Het uitkijkpunt ter hoogte van het perceel Kanaalweg 7 (naast de Witte Koksmuts) is enigszins in zuidelijke richting opgeschoven. Daarnaast wordt het duin in het dijk gebied iets beperkter uitgevoerd.

5.2 Het Projectplan ten behoeve van de dijkverlegging

5.2.1 *Wettelijk kader van het projectplan*

Bij de Waterwet (artikel 5.4) is bepaald, dat de aanleg, versterking of verlegging van een primaire waterkering geschiedt overeenkomstig een door de beheerder vastgesteld plan. Indien echter – zoals in het voorliggend geval – toepassing wordt gegeven aan artikel 3.35 eerste lid Wro, is deze bepaling niet van toepassing. Het projectplan maakt onderdeel uit van het inpassingsplan, en wordt daarmee in het kader van het inpassingsplan vastgesteld.

Wel gelden de inhoudelijke vereisten als beschreven in artikel 5.4, lid 2 en 3 Waterwet en moet het plan de volgende onderdelen bevatten:

- een beschrijving van het betrokken werk en de wijze waarop dat zal worden uitgevoerd;
- een beschrijving van de te treffen voorzieningen, gericht op het ongedaan maken of beperken van de nadelige gevolgen van de uitvoering van het werk;
- in voorkomend geval, de voorzieningen met betrekking tot de inpassing in de omgeving van het gebied tussen de plaats waar de oorspronkelijke primaire waterkering is gelegen, en de plaats waar de nieuwe primaire waterkering komt te liggen.

5.2.2 *Beschrijving van het projectplan*

Het uitbreiden van het natuurgebied Het Zwin gebeurt in twee hoofdstappen. In een eerste stap wordt een nieuwe waterkerende dijk (meer landinwaarts) conform de daarvoor geldende Nederlandse normen aangelegd. In een tweede stap wordt de huidige primaire waterkering verwijderd en kan het intergetijdengebied in de uitbreiding van Natuurgebied Het Zwin met behulp van een aantal kleinschaligere maatregelen spontaan ontstaan.

Als separate bijlage bij dit inpassingsplan is het projectplan 'Sluis(NL) – Knokke-Heist (B), Uitbreiding Natuurreservaat Het Zwin' gevoegd. Dit plan bevat een gedetailleerde beschrijving van de verlegging van de primaire waterkering rondom natuurgebied Het Zwin en bevat alle onderdelen als genoemd in artikel 5.4 Waterwet en geeft daarmee informatie omtrent de wijze waarop het project wordt uitgevoerd. Het ontwerp van de nieuwe primaire waterkering voldoet aan de Nederlandse veiligheidseisen waaronder de norm die is vastgelegd in de Waterwet van 1/4000 per jaar.

Het dijkontwerp

De nieuwe primaire waterkering wordt geconstrueerd in de Willem-Leopoldpolder, parallel aan de Nieuwe Hazegraspolderdijk, ten noorden van de Retranchementstraat en parallel met het kanaal van Cadzand, conform de volgende principes:

1. Tussen het aansluitpunt met de Internationale Dijk in Vlaanderen en de knik in het tracé ter hoogte van de Retranchementstraat (noordelijk ervan) wordt de dijk gebouwd parallel met de bestaande dijk. Tussen de bestaande dijk en de nieuwe dijk wordt een zone voorzien voor een onderhoudsweg, een overtoppingsgracht en ondiepe poelen.
2. Voorbij de Kavel 1-straat maakt het tracé van de dijk een nagenoeg rechte hoek en verloopt het tracé parallel aan de Retranchementstraat. Aan het Kanaal van Cadzand maakt het tracé opnieuw een knik en verloopt nagenoeg parallel aan het kanaal. Daar waar de dijk de grens nadert (omgeving kanaal) wijkt het tracé wat

af naar het westen. Over dit gedeelte wordt een fiets- en wandelpad voorzien langsheen het kanaal (aan de teen van de dijk).

De kruinhoogte is variabel afhankelijk van de locatie van de dijk:

- Parallel aan de Retranchementstraat: van +7.45 m NAP (+9.75 m TAW) naar +7.05 m NAP (+9.35 m TAW).
- Parallel aan het kanaal, tot voor de knik waar de dijk afbuigt van het kanaal weg: van +7.05 m NAP (+9.35 m TAW) naar +7.75 m NAP (+10.05 m TAW).
- Van het afbuigpunt aan het kanaal tot de aansluiting met de Internationale Dijk: +7.75 m NAP (+10.05 m TAW).

Dit profiel sluit zo goed als mogelijk aan bij het profiel van de huidige dijken en wordt eveneens aangehouden voor de profielen in het Belgisch gedeelte van dit projectgebied. Het binnentalud heeft, net als de huidige primaire dijken, een helling van 1:3 of 12/4. Het buitentalud heeft, net als de huidige primaire dijken, een helling van 1:4 of 16/4. De kruinbreedte is 7 m en de breedte van de berm (buitentalud, gem. peil +5.2 m NAP, +7.5 m TAW) is 7 m.

Binnenwaarts van de dijk komt een nieuwe sloot of drainering. Gezien binnen de zone tussen de grens en het Kanaal van Cadzand de ruimte ontbreekt om een brede kwelsloot aan te leggen, wordt daar gekozen om twee DIT-riolen aan te leggen. Deze riolen worden naast elkaar gelegd in een zand drainage bed op een afstand van 5 m en staan in voor het drainage-infiltratie-transport. Binnen de zone parallel aan het Kanaal van Cadzand wordt een sloot voorzien waarvan het talud aan de kant van de Zwinweide flauwer wordt aangelegd en geleidelijk aansluiten op het ter plaatse aanwezige maaiveld. Hierdoor kan een deel van dit talud verzilten met de ontwikkeling van zilt grasland (H1330B).

Bovenop de nieuw aan te leggen dijk worden geen bomen voorzien.

De kruin van de zeewering krijgt een niet-zichtbare fundering (fundering onder gras) zodat de kruin te allen tijde berijdbaar is ten behoeve van onderhoud en inspectie van de dijken. Op de buitendijkse berm van de dijk, op plaatsen waar geen wandel- of fietspad wordt voorzien, wordt een onverharde dienstweg voorzien. Binnendijks wordt eveneens een onverharde dienstweg voorzien, die gelegen is ofwel tussen de poelen en de Nieuwe Hazegraspolderdijk ofwel tussen de overtoppingsgracht en de teen van de dijk. Aan de binnendijkse zijde van de dijken worden de taluds bekleed met 80 cm teelaarde ten behoeve van struweelbeplanting. Binnenwaarts van de dijk komt een nieuwe sloot of drainering. Bovenop de nieuw aan te leggen dijk worden geen bomen voorzien.

Wandel- en fietspaden

Het recreatief medegebruik zal er voornamelijk in bestaan om op de zeewering een pad van ca. 4 m breedte aan te leggen dat verschillende functies kan vervullen. In eerste instantie zal dit pad de teloorgegane bovenlokale functionele fietsverbinding aan de binnenkant van (polderzijde) de Internationale Dijk tussen Knokke- Heist en Cadzand-Bad moeten vervangen. In tweede instantie moet het nieuwe pad over de dijk ingeschakeld kunnen worden in meerdere recreatieve fietsroutes in de kuststreek en de polders van Vlaanderen en Nederland. Op die manier kan een ruimere recreatief aanbod in de regio bereikt worden. Recreatief fietsen zal dus de primaire functie zijn van het pad, hoewel het pad ook ingeschakeld kan worden in wandelroutes (GR-route 5A) of gewoon bewandeld kan worden. De paden zullen afwisselend buitendijks en binnendijks liggen volgens het inrichtingsplan. Deze verlopen als volgt:

- Vanaf het Natuurcentrum Zwin vertrekt het pad binnendijks tot op hoogte van de kruin van de Nieuwe Hazegraspolderdijk (+3.95 m NAP) tot aan een eerste kijkpunt ter hoogte van de Hazegraspolderkreek. Dit gedeelte garandeert ook een goede aansluiting op de Blinckaertroute via de Dijkgraafstraat.
- Vanaf het eerste kijk- en rustpunt gaat het pad over naar de buitendijkse berm tot aan een volgende kijk- en rustpunt ter hoogte van de Dievengatkreek. In deze buurt wordt een overgang gemaakt naar de polderkant om te kunnen aansluiten op het fietsknooppuntennetwerk West-Vlaanderen via de Kavel-I-straat.
- Het pad blijft in de richting van het Retranchement op de buitendijkse berm met stijging naar het kijk- en rustpunt dat voorzien wordt ten noordwesten van de knik van de dijk ter hoogte van de Kanaalstraat. De mogelijkheden voor een fiets- en voetgangerslink naar de dorpskern en Retranchement worden bekeken, maar zijn geen onderdeel van het projectplan.
- Verder in de richting van de 'Witte Koksmuts' blijft het pad nog over een bepaalde afstand buitendijks om voor de knik volgend op de hoek aan het Retranchement over te gaan naar de binnendijkse kant. Het pad loopt verder op een bepaalde hoogte langs de binnendijkse kant van de dijk (vergelijkbaar met het eerste stuk) en sluit dus niet aan op het bestaande vrij liggende fietspadlangs de Kanaalweg.
- In de nabijheid van het kijkpunt ten zuiden van de 'Witte Koksmuts' gaat het pad over in het pad dat zich door de nieuwe duinengordel beweegt tot aan het Zwincentrum aan Nederlandse kant. Tussenliggende bestaande aansluitingen garanderen de toegang tot het bredere recreatieve wandel- en fietsnetwerk rond Cadzand-Bad. Nieuwe aansluitingen worden uitgevoerd langs het nieuwe dijktracé. Ter hoogte van de 'Witte Koksmuts' zal het binnendijkse pad een aftakking maken naar het reeds bestaande pad langs de Internationale Dijk. Dit wijkt af van het Inrichtingsplan.

Het binnendijkse pad op de nieuw aan te leggen dijk kan een mooi uitzicht geven op het waardevolle polderlandschap en de aangebrachte corridor met poelen voor de boomkikker. Aan de zijde van de Hazegraspolderdijk zal het pad op de hoogte van deze oude dijk moeten worden aangelegd om het zicht op het polderlandschap te behouden. Vanaf dit punt, dat gelinkt wordt aan een kijkpunt, wordt de overgang gemaakt naar het buitendijkse pad.

5.3

Toekomstige inrichting van het plangebied

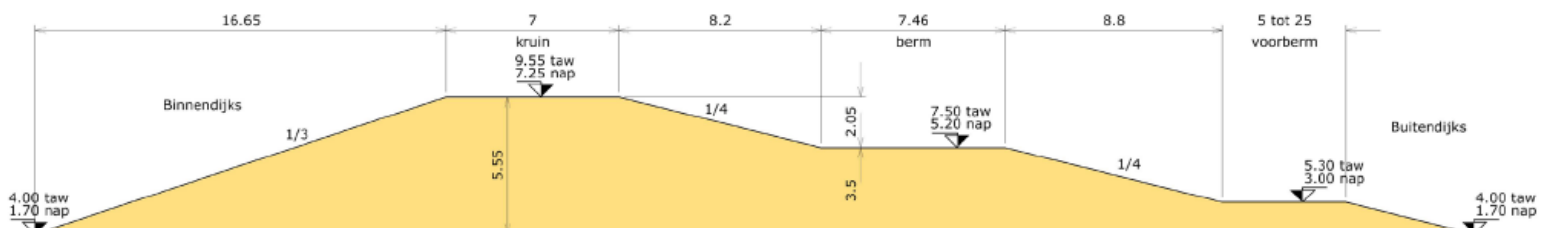
De toekomstige inrichting van het plangebied is vormgegeven in het inrichtingsplan 'Duurzaam behoud en uitbreiding van het Zwin als natuurlijk intergetijdengebied' dat als bijlage bij dit inpassingsplan is gevoegd. Dit inrichtingsplan geeft een indruk van de inrichting van het gehele Nederlandse en Vlaamse plangebied en laat de voorgenomen inrichting zien van het gebied na afronding van het project. Daarbij wordt uitgegaan van de navolgende concrete maatregelen voor het buitendijks gebied:

- Het uitgraven van de hoofdgeul vanaf de monding tot de huidige Internationale Dijk tot een drempelpeil van 0,70 NAP. Om de monding van de Zwingeul te verbreden zal een stuk van de westelijke duinkop afgegraven moeten worden. Zo kan ook de geul westelijker verlegd worden.
- Het aanpassen van de interne geulen (zie overzichtskaartje paragraaf 5.2). De geulen B en C worden plaatselijk opgevuld tot een niveau gelijk met de omliggende Zwinvlakte. Geul D wordt ter hoogte van het centrale deel van de Internationale Dijk lokaal gedempt. Het westelijke deel van geul D wordt verlegd

en doorgetrokken tot in de huidige Willem-Leopoldpolder. Ter bescherming van de bestaande dijk wordt over een lengte van ca. 350 meter steenbestorting aangebracht.

- Het (re)creëren van broedvogeleilanden.
- Het beheersen van de waterstand. Hiervoor moet een nieuwe regelbare stuw gecreëerd worden in geul D met een overspanning van minimaal 30 meter lang met een breedte van 4 meter. In de Willem-Leopoldpolder wordt een permanent waterpeil bij eb nagestreefd van 1,70 NAP met een bodempeil van 0,20 NAP.
- Het afgraven van de Internationale Dijk. Op Nederlands grondgebied, ter plaatse van de nieuwe Zvingeul, wordt de dijk afgegraven tot drempelniveau 0,70 NAP zodat een permanente waterstand in de Willem-Leopoldpolder kan worden gegarandeerd ter bescherming van broedvogeleilanden.
- Het creëren van strandhaken. Onder andere wordt van het afgegraven materiaal van de Internationale Dijk een centrale strandhaak gecreëerd op de locatie van de huidige bosjes tegen de Internationale Dijk.
- Het afplaggen van de zone ten westen van de hoofdgeul. De huidige Zwinvlakte wordt met een gemiddelde dikte van ca. 20 cm. afgeplagd en vervolgens opgenomen in een begrazingsbeheer met runderen;
- Het mogelijk maken van recreatief medegebruik. Binnen de huidige Zwinvlakte worden de bestaande wandelroutes geherwaardeerd, waarbij de interne wandellussen vertrekken vanaf het Provinciaal Natuurcentrum 'Het Zwin'. Op de bestaande dijk ten noorden van Restaurant 'De Witte Koksmuts' en ten zuiden van camping 'De Zwinhoeve' wordt een duinlandschap gecreëerd met een licht slingerend fiets/wandelpad. Ook zal er een (fiets)pad op de zeekering worden aangelegd, deels binnendijks en deels buitendijks gesitueerd, zodat recreanten de afwisselende landschappen kunnen beleven. Binnen de uitgebreide Zwinvlakte wordt een 65 meter lang vlonderpad gerealiseerd dat uitmondt in een podium en bereikbaar zal zijn vanaf het fietspad en het kijkpunt dat op de dijk wordt gerealiseerd. Het vlonderpad komt op twee niveaus te liggen: een eerste niveau is gelegen boven de voorberm op hoogtepeil 4,50 meter NAP en het tweede niveau is op 2,20 meter NAP (boven het gemiddelde hoogwaterniveau). Tussen de niveaus komt een trap. Op het podium aan het einde van het vlonderpad ervaart men de beleving midden in het natuurgebied te staan. De uitkijpunten geven de mogelijkheid om te rusten en met een panoramisch zicht te kijken naar het Zwinlandschap of het Polderlandschap.

De dijk wordt bekleed met een grazige vegetatie en zal worden begrasd door schapen. Een aankleding met struweelvegetatie aan de binnendijkse kant vindt plaats in de vorm van een mozaïekstructuur van struweel en grasland. De kruin van de dijk zal een 'niet zichtbare' fundering krijgen (fundering onder gras) in verband met de bereikbaarheid ten behoeve van het onderhoud en de controle van de dijken.

6 Planologisch relevante aspecten

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek naar de milieukundige haalbaarheid beschreven en er wordt ook een toets aan andere waarden uitgevoerd. Hierbij worden thema's belicht als: bedrijven en milieuzonering, geluid, geur, luchtkwaliteit, externe veiligheid, bodemkwaliteit, waterhuishouding, natuur, cultuurhistorie & archeologie en explosieven. Kortom: het gaat hier om de effecten die de uitbreiding van het natuurgebied Het Zwin heeft op de omgeving.

Bovengenoemde thema's zijn onderzocht in het kader van het MER en de omvangrijkere onderzoeken zijn als separate bijlagen bij het MER gevoegd. De beschrijving van de effecten op genoemde thema's in deze toelichting is zelfstandig leesbaar. Volledigheidshalve en om de onderliggende informatie beter toegankelijk te maken, wordt daarnaast ook verwezen naar de paragraaf of bijlage van het MER waarin het betreffende aspect uitvoerig aan de orde komt.

6.2 Milieuaspecten

6.2.1 Bodem

Bodemverdichting

Tijdens de aanlegfase moet rekening gehouden worden met verdichting als gevolg van het transport met vrachtwagens en andere machines (bouwverkeer) in de werkzones en op de tijdelijke bouwwegen. Ook op de locaties waar opslag van bouwmaterialen plaatsvindt, moet rekening gehouden worden met verdichting. In totaal (voor Nederland en Vlaanderen) zal ca. 6,2 ha kleiige bodem aan verdichting onderhevig zijn. Door verdichting van de bodem, vermindert de drainagecapaciteit waardoor de waterhuishouding in de bodem wijzigt. De bodem zal na regenval langer in verzadigde toestand blijven. Dit heeft invloed op de verdere vegetatieontwikkeling.

Omdat verdichting een niet wenselijk effect is, zal bij de uitvoering van het project hiermee rekening gehouden worden in die zin, dat de werkzaamheden zo ingericht zullen worden dat de verdichting minimaal gehouden wordt.

In de beheerfase is alleen zeer plaatselijk en periodiek sprake van verdichting als gevolg van periodiek onderhoud aan de dijken.

Profielverstoring

Als gevolg van het grondverzet zal er in min of meerdere mate sprake zijn van profielverstoring in verband met uitgravingen, afgravingen, bedekking of ophoging van de bodem. Daarbij is het bij bodemprofielverstoring van belang na te gaan in welke mate de ingrepen leiden tot verstoring van beschermde, waardevolle danwel goed ontwikkelde bodems. Omdat de bodems van het huidige natuurgebied Het Zwin en de Willem-Leopoldpolder beschouwd worden als recente bodems (minder dan 200 jaar oud) is er nog geen sprake van een goed ontwikkeld bodemprofiel. Het

plangebied wordt dan ook aangemerkt als ongevoelig voor bodemprofielwijziging en er wordt geen effect verwacht.

Wijziging bodemgebruik

Er vindt een wijziging plaats naar een meer natuurlijk bodemgebruik en dit wordt beschouwd als een positief effect van het project. Er is hierdoor minder kans op verstoring en aantasting van de bodem.

Grondverzet

Tijdens de aanlegfase is er sprake van een aanzienlijk grondverzet. Voor zover er sprake is van grondoverschotten, wordt dit als een negatief effect gezien. Hiermee wordt bij de uitvoering van het project rekening gehouden in die zin, dat getracht wordt het grondoverschot minimaal te houden door vrijgekomen grond zo veel mogelijk te hergebruiken binnen het project.

Tijdens de beheerfase wordt geen grootschalig grondverzet meer verwacht. Periodiek kan plaatselijk en zeer tijdelijk grondverzet nodig zijn in het kader van onderhouds- of herstelwerkzaamheden. De effecten hiervan worden als verwaarloosbaar beschouwd.

In augustus 2012 is in het kader van het grondverzet (ter hoogte van de afgravingen in het bestaande Zwin en ter hoogte van de dijkwerken in het uitbreidingsgebied) een milieuhygiënisch bodemonderzoek uitgevoerd conform de wettelijke normen in Vlaanderen en Nederland (Envirosoil, 2012 – Bijlage E). De gronden op Vlaams grondgebied zijn vrij toepasbaar (conform verklaard, code 211: vrij gebruik in bestemmingstypes I t.e.m. V).

Ook de gronden op Nederlands grondgebied zijn, met uitzondering van 2 zones (partij 24 en 25, bodemkwaliteitsklasse 'Industrie'), vrij toepasbaar (bodemkwaliteitsklasse 'Achtergrondwaarde'). De gehalten van verontreiniging in partij 24 en 25 met PCB's bevinden zich onder de interventiewaarde, waardoor de saneringsregeling van de Wet Bodembescherming niet van toepassing is. Het Besluit Bodemkwaliteit is wel van toepassing.

Ondanks de classificatie als industriegrond bestaat de mogelijkheid om de grond met toestemming van gemeente Sluis in bijvoorbeeld de Nederlandse dijk te verwerken. De gemeente Sluis heeft inmiddels laten weten dat gebruik van de grond in de dijk is toegestaan.

Conclusie

Gelet op het bovenstaande kan geconcludeerd worden dat er tijdens de aanlegfase sprake is van enige nadelige effecten. Deze zijn echter niet van dien aard dat afgezien zou moeten worden van voorliggend project. Tijdens de gebruiksfase worden geen negatieve of positieve effecten verwacht. Er zijn dan ook ten aanzien van de effecten op de bodem geen beletselen om de voorgenomen activiteit uit te voeren.

Zie ook: hoofdstuk 5, technisch deelrapport bodem van het MER, paragraaf 12.2.2 van het hoofdrapport van het MER.

6.2.2 *Luchtkwaliteit*

Tijdens de aanlegfase kan emissie ontstaan van fijnstof en stikstofoxiden door het materieel dat wordt ingezet bij de realisatie van de uitbreiding en de verwaaiing van zand. Er is daarvoor een concentratieberekening voor fijnstof en stikstofdioxide uitgevoerd om te toetsen of de wettelijke norm uit de Wet milieubeheer nergens overschreden wordt.

Voor fijnstof zijn twee bronnen onderscheiden, namelijk de emissie ten gevolge van het grondverzet en de emissie ten gevolge van het gebruik van machines. De emissie PM₁₀ ten gevolge van grondverzet zal 1.104 kg per jaar bedragen en ten gevolge van machines 1.903 kg per jaar. De maximale toename PM₁₀ concentratie is 3 µg/m³. De totale maximale concentratie (achtergrondconcentratie plus bijdrage het natuurgebied Het Zwin) is 26,6µg/m³. Hiermee wordt voldaan aan norm van 32,6 µg/m³. De bijdrage van het natuurgebied Het Zwin nabij de woningen is maximaal 0,1 µg/m³. Daarmee komt de maximale concentratie nabij de woningen op 23,7 µg/m³.

Ten gevolge van het gebruik van machines worden stikstofoxiden geëmitteerd. De emissie zal 32.430 kg per jaar bedragen. De achtergrondconcentratie is 14,7 µg/m³. De maximale concentratie is 26 µg/m³. De jaargemiddelde grenswaarden van 40,0 µg/m³ zullen dus niet overschreden worden. Nabij de woningen is de maximale toename 3 µg/m³. De maximale concentratie nabij de woningen is maximaal 17,7 µg/m³.

De emissies als gevolg van het grondverzet en de inzet van grondverzetmachines is te beperken door de inzet van schoner materieel. Om het verwaaien van overmatige hoeveelheid zand tijdens het grondverzet te voorkomen, kunnen eisen gesteld worden aan de weersomstandigheden (windsnelheden) waarin gewerkt mag worden. Bij de aanleg van de dijken is het van belang om direct na het opbrengen van zand het zandlichaam af te dichten met klei. Op deze wijze wordt verwaaiing tegengegaan.

Tijdens de beheerfase wordt geen grootschalig grondverzet en gebruik van machines meer verwacht. Periodiek kan plaatselijk en zeer tijdelijk grondverzet nodig zijn in het kader van onderhouds- of herstelwerkzaamheden. De effecten hiervan worden als verwaarloosbaar beschouwd.

Conclusie

Door de werkzaamheden treden er geen overschrijdingen op van de grenswaarden voor stikstofdioxide en fijnstof. Ook tijdens de beheerfase is geen sprake van verslechtering van de luchtkwaliteit. Dit betekent dat de haalbaarheid van dit inpassingsplan voor het aspect luchtkwaliteit voldoende is aangetoond.

Zie ook hoofdstuk 5, technisch deelrapport geluid en lucht van het MER

6.2.3 *Geluid*

Tijdens de aanlegfase is er sprake van geluidseffecten. Deze zijn tijdelijk en lokaal van aard.

In het kader van het MER zijn geluidshindercontouren berekend. Deze geven niet de feitelijke geluidsbelasting weer, maar geven de geluidsbelasting aan die in theorie

op een bepaald moment rond een activiteit zou kunnen optreden. Afhankelijk van de duur van de werkzaamheden treedt op een bepaalde locatie geluidshinder op.

In het kader van het inrichten van een depot kunnen geluidseisen worden gesteld op basis van de Wet geluidhinder. Het depot zal gesitueerd worden binnen de nieuw aan te leggen dijken op relatief grote afstand van de omliggende woningen. Op basis van de berekende geluidhindercontouren wordt geconcludeerd dat ter plaatse van de omliggende woningen het depot niet leidt tot grenswaarden overschrijdingen van 50 dB(A) etmaalwaarde.

De grondverzetwerkzaamheden worden beoordeeld in het kader van de circulaire bouwlawaai. Een grenswaarde bedraagt 60 dB(A) of 65 dB(A) indien sprake is van een maximale periode van 1 maand. Uit de geluidhindercontouren blijkt dat bij een enkele woning mogelijk sprake is van een tijdelijke overschrijding van de grenswaarde van 60 of 65 dB(A). Bij de uitvoering van de werkzaamheden wordt met deze geluidsbelasting rekening gehouden in die zin, dat de werkzaamheden zo ingericht worden dat de geluidsbelasting zo minimaal mogelijk gehouden wordt door de inzet van stiller materieel, selectie van de aanrijroutes en door de werkzaamheden zo ver mogelijk van de -woningen vandaan te laten plaatsvinden.

Conclusie

De bovengenoemde geluidsbelasting is tijdelijk van aard en doet zich alleen voor tijdens de aanlegfase. Tijdens de beheerfase is geen sprake van geluidsbelasting. Dit betekent dat de haalbaarheid van dit inpassingsplan voor het aspect geluid voldoende is aangetoond.

Zie ook hoofdstuk 5, technisch deelrapport geluid en lucht van het MER

6.2.4

Bedrijven en milieuzonering

Voor wat betreft bedrijven en milieuzonering geldt enerzijds dat estuariene natuur geen bedrijfsmatige activiteit is en er uit dien hoofde geen toetsing behoeft plaats te vinden. Vice versa is natuur geen gevoelige bestemming zodat voor wat betreft de in de omgeving bestaande bedrijven toetsing ook niet relevant is.

6.2.5

Externe veiligheid

Het voorliggende project heeft geen invloed op de jaarlijkse kans dat zich op de Noordzee of de Scheldemonding een ongeval voordoet met gevaarlijke stoffen.

Het aantal potentiële slachtoffers in de omgeving van de activiteit wijzigt ten gevolge van de inrichting van het intergetijdengebied echter wel in die zin dat het aantal mensen in het gebied zal afnemen vanwege het verdwijnen van de camping 'De Sandt Plaet'. Wandelaars en fietsers zijn niet relevant voor het groepsrisico omdat zij korte tijd in het gebied verblijven.

Conclusie

Aan de normen voor zowel het plaatsgebonden risico als het groepsrisico wordt voldaan (beide risico's verminderen in beperkte mate).

Zie ook paragraaf 5.4, deelrapport mens-gezondheid van het MER.

6.3 Archeologie en cultuurhistorie

Archeologie

De IKAW geeft voor het Nederlandse plangebied een zeer lage tot lage trefkans op het aantreffen van archeologische resten aan. Op de archeologische verwachtings- en advieskaart die in opdracht van de gemeente Sluis is opgesteld, is in kaart gebracht waar een hoge verwachtingswaarde geldt voor scheepswrakken.

In het MER wordt opgemerkt dat het natuurgebied Het Zwin en zijn omgeving een hoge concentratie aan gekende archeologische sites kennen. Ook de geschiedenis van het gebied laat vermoeden dat er meer archeologische sites kunnen worden verwacht.

Voor het Nederlandse plangebied geldt dat de werkzaamheden waarbij in de bodem gegraven wordt, beperkt van aard zijn. Het betreft de graafwerkzaamheden ten behoeve van de hoofdgeul in het zuidoostelijke gedeelte van het plangebied tot 0,20 m NAP. Daarnaast wordt de bestaande geul verdiept en verbreed.

Bij de uitvoering van de graafwerkzaamheden zal rekening gehouden worden met de mogelijkheid dat er scheepswrakken aanwezig zijn. Mocht een scheepswrak worden aangetroffen dan zullen maatregelen getroffen worden om – waar mogelijk – de vondsten in situ te behouden danwel archeologisch onderzoek uit te voeren met eventueel opgravingen.

Op Nederlands grondgebied is de kans op archeologische resten (waaronder scheepswrakken) klein. Het gedeelte van de polder, waarop de nieuwe dijk wordt aangelegd, is bovendien uitgebrikt en uitgezand. Voor het Nederlands grondgebied is derhalve voor archeologie geen aanvullend onderzoek noodzakelijk. Daarnaast wordt er op Nederlands grondgebied een gedeelte van de nieuwe primaire dijk gebouwd. De bouw van de dijken kan leiden tot inklinking van de ondergelegen lagen.

Er wordt in principe van uitgegaan dat de grondwaterstand in de omliggende polders niet wijzigt, waardoor er geen invloed is op archeologisch erfgoed. Binnen het uitgebreide natuurgebied Het Zwin wordt echter gestreefd naar een grote dynamiek, waarbij erosie en sedimentatie optreedt. Dergelijke dynamiek zou op termijn kunnen leiden tot bijkomende schade aan het archeologisch erfgoed.

De veranderingen in de grondwaterstand binnen het plangebied zelf veroorzaken geen schade aan mogelijk aanwezige archeologische sites.

Zie ook paragraaf 5.2 Landschapshistorisch en archeologisch vooronderzoek

Cultuurhistorie

De Willem-Leopolderpolder bevat praktisch geen cultuurhistorisch erfgoed. Wel is binnen het gebied een aantal elementen aanwezig die de rol van het gebied als grensgebied onderstrepen. Dit zijn de grenspalen en wat kleine overblijfselen van defensieve werken. Aan Nederlandse zijde zijn enkele woningen aanwezig, maar deze vertegenwoordigen geen bijzondere cultuurhistorische waarden.

Verplaatsing van de grenspalen wordt beschouwd als een lichte aantasting van de samenhang tussen de grenspalen. Echter, een aantal grenspalen is bij eerdere ontpolderingsfasen al verplaatst zodat hun onderlinge samenhang reeds is aangetast. Inmiddels zijn over de volgende grenspalen afspraken gemaakt:

- Grenspaal 365 wordt verplaatst in zuidelijke richting in de grens boven op de nieuw te maken dijk.
- Grenspaal 366 wordt verplaatst in zuidelijke richting in de grens op het nieuw te maken dijklichaam.
- Grenspaal 367 wordt voorlopig gehandhaafd.
- Grenspaal 368 wordt verplaatst naar een locatie zuidelijker op de dijk in de doorgetrokken lijn van de grens.
- Alle vrijkomende palen worden tijdelijk (of permanent) opgeslagen op het provinciaal wegensteunpunt te Draaibrug.

Het dorp Retranchement zal als gevolg van de uitbreiding van het natuurgebied Het Zwin enige invloed ondervinden op haar cultuurhistorische waarde. Dit dorp lag namelijk oorspronkelijk langs de Zwinkreek. De nieuwe primaire waterkering zorgt ervoor dat het cultuurhistorisch erfgoed in Retranchement wordt afgesloten van de Zwingel.

Conclusie

Voor wat betreft archeologie geldt dat de kans op verstoring gering is omdat er alleen ondiepe graafwerkzaamheden uitgevoerd behoeven te worden. Mocht er toch een scheepswrak aangetroffen worden, dan zullen de hiervoor bedoelde maatregelen getroffen worden.

Van cultuurhistorisch erfgoed is slechts beperkt sprake. De aanwezige grenspalen zullen met zorg verplaatst worden.

Conclusie is dan ook dat er noch voor wat betreft archeologie, noch voor wat betreft cultuurhistorie sprake is van een zodanig beletsel dat dit de vaststelling van voorliggende inpassingsplan in de weg staat.

Zie ook paragraaf 5.4 en 5.5, deelrapport landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie van het MER
--

Explosieven

Er is onderzoek gedaan naar niet gesprongen explosieven, waarbij in kaart is gebracht hoe de situatie ten tijde van de Tweede Wereldoorlog was en welke zones ontgraven zullen worden. Hierbij is rekening gehouden met de zones die reeds vergraven zijn. Op basis hiervan zijn risicogebieden aangeduid. Het gevaar voor onontpofte munitie is gering, maar wel aanwezig. Het voorkomen van granaten ten gevolge van beschietingen of munitie van gedumpt materiaal kan niet worden uitgesloten. Voor het gebied in Nederland is geen aanvullend onderzoek noodzakelijk.

Zie ook MER – hoofdrapport, paragraaf 12.2.7.
Zie ook Landschapshistorisch onderzoek en archeologisch vooronderzoek, paragraaf 5.2

6.4 Landschap

Geomorfologische en hydrografische structuren

Uitvoering van het project geeft aanleiding tot aanzienlijke wijzigingen in de geomorfologische en hydrografische structuren van het gebied. Een deel van de duinengordel wordt weggegraven, de oude getijdengeul wordt uitgegraven, het bestaande Zwin wordt deels afgegraven en met de uitgegraven grond worden verhogingen voorzien in de Willem-Leopoldpolder.

Binnen het huidige Natuurgebied Het Zwin is de voorziene ingreep een manier om het onderhoud en de instandhouding van het gebied te waarborgen. De uitbreiding van Natuurgebied Het Zwin betekent daarnaast een vergroting van het aanwezige natte natuurgebied met bijzondere kernwaarden; het Nationale Landschap Zuidwest Zeeland wordt daardoor versterkt.

Landschapsecologische kenmerken

Het verbeteren van de landschapsecologische kenmerken is de doelstelling van het project. Een uitbreiding van het natuurgebied Het Zwin zorgt voor een duidelijke versterking van de unieke estuariene natuur in het gebied. Het verdwijnen van de camping 'De Sandt Plaet' leidt in landschapsecologisch opzicht tot een bijkomende positieve impact. Weliswaar is er volgens het MER sprake van nadelen ten aanzien de robuustheid van het ontworpen systeem, maar het totaal wordt voor wat betreft landschapsecologische kenmerken positief beoordeeld.

Zie ook paragraaf 5.2 van het deelrapport landschap, bouwkundig erfgoed en archeologie van het MER.

6.5 Natuur

6.5.1 Flora en fauna in het plangebied

Aanlegfase

Door het ontpolderen van de Willem-Leopoldpolder zullen de groeiplaatsen van de beschermde Rietorchis en Gevlekte orchis in de Zwinweide permanent verdwijnen.

Deze soorten vallen onder het beschermingsregime van Tabel 2 van de Flora- en faunawet. Voor beide soorten geldt enkel een vrijstelling wanneer er gewerkt kan worden volgens een goedgekeurde gedragscode. Is dit niet mogelijk, dan zal er een ontheffing aangevraagd moeten worden voor het vernietigen van groeiplaatsen. Voor het aanvragen van een ontheffing is alleen mitigatie/compensatie van de effecten noodzakelijk, wanneer de gunstige staat van instandhouding van deze soorten in het geding komt. Doordat niet de gehele Zwinweide wordt aangetast, is het mogelijk om de orchideeën naar het te behouden deel te verplanten. Hierdoor blijft de populatie in de Zwinweide behouden. Daarnaast komt in de nieuwe natuurgebieden van de Willem Leopoldpolder tevens Rietorchis voor.

In het Nederlandse deel van het plangebied zullen bijna vanzelfsprekend algemene zoogdiersoorten als Mol, Haas, Konijn, Vos en diverse muis- en spitsmuissorten voorkomen. Meer zeldzame zoogdiersoorten worden in dit gebied niet verwacht. Voor deze algemene soorten geldt enkel een zorgplicht om de negatieve effecten op deze soorten zo beperkt mogelijk te houden.

In het Nederlandse deel van het Zwin is alleen de Gewone dwergvleermuis waargenomen. Binnen de Zwinweide en Willem-Leopoldpolder komen Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Watervleermuis en Laatvlieger voor. Zo zijn in een tweetal gebouwen op de camping (gebouwen zijn inmiddels gesloopt) dag-/zomerverblijven van de Gewone dwergvleermuis vastgesteld; kolonies, paarplaatsen of winterverblijven zijn niet aangetroffen. Ook de populieren langs het Uitwateringskanaal fungeren als dagverblijf voor Ruige dwergvleermuis en Watervleermuis. De vaste rust- en verblijfplaatsen van deze soorten zijn beschermd (inclusief vliegroutes). Bij het kappen van bomen is het mogelijk dat hierbij vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen permanent verloren gaan. Alle broedvogels en hun nesten en eieren zijn beschermd. Door het afgraven van schor, het kappen van bomen en het ontpolderen van de Willem-Leopoldpolder zullen geschikte broedlocaties van vogels verloren gaan. Wanneer de werkzaamheden plaatsvinden tijdens het broedseizoen zullen hierbij broedende vogels verstoord worden. Werkzaamheden dienen daarom uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen. Van sommige soorten vogels zijn de vaste verblijfplaatsen het gehele jaar beschermd (o.a. roofvogels, spechten).

Ten behoeve van de aanvraag ontheffing Flora- en faunawet wordt momenteel actualiserend inventarisatieonderzoek uitgevoerd. Dit voorjaar hebben enkele indicatieve bezoeken voor planten, vogels en amfibieën plaatsgevonden en is tevens aanvullende informatie verzameld. In de nazomer en herfst wordt onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van de veldspitsmuis en de dagverblijven en worden migratieroutes en jachtgebieden van de vleermuizen in kaart gebracht. Deze aanvullende onderzoeken zullen zijn afgerond vóór vaststelling van dit inpassingsplan. Ook de aanvraag ontheffing Flora- en faunawet zal dan zijn ingediend. Alle noodzakelijke maatregelen worden getroffen om verstoring te voorkomen of, als dat niet mogelijk is, te compenseren.

Beheerfase

De ontpoldering van de Willem-Leopoldpolder heeft een permanent verlies van groeiplaatsen van aandachtsoorten van zoete milieus (in de Zwinweide), zoals Rietorchis, Gevlekte orchis en Moeraspaardenbloem, en de vier zeldzame soorten kleine klavers tot gevolg. De meeste aandachtsoorten in het projectgebied zijn echter soorten van een zout en brak intergetijdenmilieu in het Zwin. Voorbeelden

daarvan zijn Lamsoor, Zeeaster, Zeekraal. Door ontpoldering van de Willem-Leopoldpolder en het daarmee vergroten van het intergetijdengebied nemen de groeikansen voor deze aandachtsoorten toe. Het voorkomen van deze aandachtsoorten is direct gerelateerd aan de ontwikkeling van habitattypen van het intergetijdengebied.

Op korte termijn (2015) zal het plangebied, door de grotere dimensionering van de hoofdgeul en zijgeulen, meer paaimogelijkheden bieden aan vissen van het zoute intergetijdengebied. Direct na de aanlegwerkzaamheden is de mogelijkheid tot vismigratie toegenomen en is migratie mogelijk tot in de Willem-Leopoldpolder.

Natuurgebied Het Zwin wordt door de uitbreiding van het intergetijdengebied aantrekkelijker voor foeragerende vogels en de verwachting is dat de aantallen vogels naar aanleiding van deze maatregelen zullen toenemen. Daarnaast vormt slik een belangrijk rustgebied voor met name steltlopers. De Willem-Leopoldpolder is voor kust- en watervogels vooral van belang als rust- en foerageergebied. De huidige rust- en foerageermogelijkheden voor deze soorten zullen verdwijnen wanneer de Willem-Leopoldpolder wordt ingericht als intergetijdengebied. Na inrichting zal de polder echter voor een veelvoud aan kust- en watervogels geschikt rust- en foerageergebied zijn. Voor ganzen die in de winter foerageren op de graslanden in de open polderlandschappen rondom Natuurgebied Het Zwin zal door de inrichting areaal foerageergebied verdwijnen. De overige polders rondom het natuurgebied Het Zwin bieden voldoende uitwijkmogelijkheden voor deze ganzen.

De uitbreiding van het intergetijdengebied is door het zoute karakter geen leefgebied voor reptielen. Om die reden zal er ook voor de Boomkikker (en andere amfibieën) op lange termijn geen geschikt leefgebied binnen het estuariene natuurgebied bestaan.

Evenals in de huidige situatie zal het plangebied na de herinrichting en ontpoldering geschikt foerageergebied vormen voor aanwezige aandachtsoorten vleermuizen. Voor overige (kleine) zoogdiersoorten zal de ontwikkeling van schor in de Willem-Leopoldpolder op de lange termijn een uitbreiding van leefgebied betekenen.

Conclusie

Tijdens de werkzaamheden treedt verlies op van habitattypen en verandert de totale oppervlakte per habitatype. Bij de uitbreiding van het natuurgebied Het Zwin zal op de lange termijn het tijdelijke verlies aan habitattypen meer dan gecompenseerd worden door de winst aan nieuwe natuur in de Willem-Leopoldpolder.

Voor meer informatie over de ecologische hoofdstructuur wordt verwezen naar paragraaf 6.5.3.

Zie ook paragraaf 5 van het deelrapport Flora en Fauna van het MER.

6.5.2

Passende beoordeling

Inleiding

In verband met de directe nabijheid van Natura 2000-gebied Zwin & Kievittepolder is de uitvoering van de werkzaamheden ten behoeve van het herinrichten en

uitbreiden van het Zwin inclusief recreatief medegebruik getoetst op mogelijke effecten op de natuurwaarden van Natura 2000-gebied Zwin & Kievittepolder in de vorm van een passende beoordeling. Uitgangspunt voor deze Natura 2000 beoordeling vormen de instandhoudingsdoelen zoals geformuleerd in het aanwijzingsbesluit.

De Natuurbeschermingswet 1998 kent twee routes voor het verlenen van een vergunning. Als het sprake is of kan zijn van soorten en/of significante verslechtering van de kwaliteit van habitats, moet een passende beoordeling worden uitgevoerd. Als er wel verslechtering van de kwaliteit van habitats op kan treden, maar deze zeker niet significant zullen zijn, kan worden volstaan met een Verslechteringstoets. Als er geen sprake is van een verslechtering van de kwaliteit van habitats en er hoogstens sprake is van niet significante verstoring van soorten, is er geen Natuurbeschermingswetvergunning nodig.

De herinrichting van het Zwin kan niet worden gezien als een maatregel ten behoeve van het beheer van het gebied en vormt daarmee geen uitzondering zoals geformuleerd in artikel 19d van de Natuurbeschermingswet. Het kan afzonderlijk of in combinatie met andere projecten en plannen significante effecten hebben voor het desbetreffende Natura 2000 gebied. Bovendien vindt een deel van de maatregelen plaats buiten de begrenzing van het Natura 2000 gebied. Het project dient daarom een Nb-wetvergunningsprocedure te volgen en moet dan ook passend beoordeeld worden op grond van artikel 19f Natuurbeschermingswet 1998.

Bij de effectbepaling wordt rekening gehouden met de doelen van de uitbreiding en herinrichting van Natuurgebied Het Zwin. Door de werkzaamheden verdwijnen op korte termijn een deel van de bestaande Nederlandse habitattypen. Het project levert echter een grote bijdrage aan het in gunstige staat van instandhouding brengen van het totale intergetijdengebied, door ruimte te creëren voor natuurlijke processen en dynamiek die leiden tot het herstel en behoud van de natuurkwaliteiten van het natuurgebied Het Zwin. Hierdoor wordt zowel kwantitatief als kwalitatief een positief effect bereikt. Het tijdelijke verlies van bestaande habitattypen is nodig om op lange termijn een groter areaal waardevol slikschor- en duingebied te realiseren met een betere kwaliteit.

Effectbeschrijving

Binnen het plangebied betreft het habitatype Slik- en zandplaten, getijdengebied (H1140A) voornamelijk de huidige hoofdgeul. Enkele kleine slik- en zandplaten liggen verspreid in het oostelijk deel van het gebied. Bij de uitbreiding van het Zwin als natuurlijk intergetijdengebied wordt de hoofdgeul tot aan de Internationale Dijk uitgegraven en verbreed. Het areaal slik- en zandplaten neemt hierdoor toe. Ten zuiden van de Internationale Dijk verdwijnt de Zwinweide gedeeltelijk voor realisatie van een nieuwe dijk met buitendijks een zone die onder water zal lopen. Binnen deze zone zal zich ook het habitatype slik- en zandplaten ontwikkelen. In totaal neemt het areaal van dit habitatype met circa 16,1 hectare toe tot een oppervlakte van circa 25,6 hectare.

Van het habitatype Zilte pionierbegroeiingen, Zeekraal (H1310A) is 2,2 ha aanwezig binnen het plangebied. Het komt voor achter de duinen ten noordoosten van de hoofdgeul en op een aantal plekken ten oosten van de hoofdgeul. De uitbreiding van het Zwin heeft geen effect op het voorkomen van de grootste oppervlakte van deze

zilte pionierbegroeiingen achter de duinen. De kleinere locaties langs de hoofdgeul verdwijnen op het moment dat deze hoofdgeul wordt verbreed en verdiept. Er is dus sprake van een beperkt verlies aan areaal van dit habitatype.

Binnen het plangebied komt slechts 1,4 ha Slijkgrasvelden (H1320) voor. Het bevindt zich voornamelijk in het gebied ten oosten van de hoofdgeul. Door het verbreden van de hoofdgeul is er ruimtebeslag op een deel van dit habitatype tegen de Internationale Dijk. Een ander gedeelte van het habitatype raakt onder het zand door de aanleg van een duingebied tegen de huidige dijk. Het totale areaal van dit habitatype wordt gehalveerd, zodat er circa 0,7 hectare blijft bestaan.

Een deel van de aanwezige oppervlakte van het habitatype Schorren en zilte graslanden, buitendijks (H1330A) ligt achter de duinen ten noordoosten van de huidige hoofdgeul. Tijdens de herinrichting van het Zwin blijft dit deel behouden. De grootste oppervlakte van dit habitatype bevindt zich echter tussen de hoofdgeul, de dijk en de Internationale Dijk. Ook ten westen van de hoofdgeul komt dit habitatype nog op Nederlands grondgebied voor. Door verbreding van de hoofdgeul is er ruimtebeslag op een deel van dit habitatype. Ook door aanleg van een duingebied tegen de dijk raakt een deel van het buitendijkse habitatype schorren en zilte graslanden onder het duinzand. In totaal is het ruimtebeslag op dit habitatype circa 3,9 hectare.

Het habitatype Schorren en zilte graslanden, binnendijks (H1330B) komt voor in de Oudelandse Polder en de Zwinweide. Binnen de Zwinweide verdwijnt dit habitatype (circa 0,4 ha) vrijwel geheel door aanleg van de nieuwe dijk en het nieuwe intergetijdengebied. Achter de nieuwe dijk, tussen deze dijk en de Kanaalweg, is het mogelijk dat het habitatype beperkt behouden blijft, als hier tijdens de werkzaamheden rekening mee gehouden wordt. Door een, als onderdeel van de inrichting van het Zwin, aangepaste inrichting van het resterende deel van de Zwinweide, kan de oppervlakte van dit habitatype ter plaatse worden uitgebreid.

De uitbreiding van het Zwin heeft geen areaalverlies van het habitatype Witte Duinen (H2120) tot gevolg. Aanleg van een duingebied tegen de dijk zorgt er zelfs voor dat het areaal van dit habitatype uiteindelijk toeneemt.

Het habitatype Grijs duinen, kalkrijk (H2130A) is slechts op één locatie met 0,2 ha binnen het plangebied aanwezig. Deze locatie blijft behouden tijdens de werkzaamheden in het Zwin. Uitbreiding van dit habitatype (op lange termijn) na herinrichting van het Zwin, is mogelijk, zoals bij het nieuw aangelegde duingebied.

Op de duinen langs de dijk komt het habitatype Duindoornstruwelen (H2160) voor. De uitbreiding van het Zwin heeft een beperkt ruimtebeslag op dit habitatype tot gevolg (ca. 0,6 hectare), voornamelijk door het realiseren van een grazig talud op de dijk ten noorden van het 'duin-tegen-dijk' landschap. Het aanleggen van een nieuw duingebied tegen de dijk geeft mogelijkheden voor toekomstige ontwikkeling van dit habitatype in dit nieuwe duingebied.

Voor de Nauwe korfslak vormt de duindoornvegetatie een belangrijk biotoop in het gebied Zwin & Kievittepolder. Van het habitatype Duindoornstruwelen (H2160) gaat geen areaal en daarmee ook geen geschikt habitat voor de Nauwe korfslak verloren. De uitbreiding van het natuurgebied Het Zwin heeft daarmee geen gevolgen voor het leefgebied van de Nauwe korfslak.

De voortplantingsplaatsen van de Kamsalamander liggen buiten het plangebied van de herinrichting en uitbreiding van het natuurgebied Het Zwin. Ter hoogte van de voortplantingsplaatsen en leefgebied van de Kamsalamander worden geen werkzaamheden uitgevoerd. Ook externe effecten als verzilting wordt voorkomen door de inrichtingsmaatregelen. Effecten op deze soort zijn uit te sluiten.

De werkzaamheden voor herinrichting van het natuurgebied Het Zwin hebben een tijdelijk verlies van geschikt foerageergebied voor de Kleine Zilverreiger tot gevolg binnen het plangebied. Tevens zal er tijdelijk een verstoring optreden van dit foerageer- en rustgebied. Omdat niet in het gehele projectgebied (het Nederlandse en Belgische deel) tegelijkertijd gewerkt zal worden, blijven er echter voor de soort voldoende uitwijkmogelijkheden en geschikt foerageergebied aanwezig. Tegenover het tijdelijke verlies aan foerageergebied staat de uitbreiding van het oppervlakte intergetijdengebied, ook binnen het Nederlandse deel. Door deze uitbreiding van het intergetijdengebied heeft ook het toekomstig recreatieve medegebruik van het Zwin en de dijken geen extra verstoring effect op foeragerende of rustende Kleine zilverreiger. Ook momenteel wordt er in het Zwin en op de dijken veel gerecreëerd. Door uitbreiding van het gebied neemt het oppervlak onverstoorde gebied per saldo toe, met meer gelegenheid om te foerageren en rusten voor de Kleine zilverreiger.

Conclusie toets instandhoudingsdoelstellingen

Uit de passende beoordeling is gebleken dat voor geen van de aanwezige habitattypen sprake is van een onaanvaardbare aantasting ten opzichte van de instandhoudingsdoelstellingen. Het tijdelijke verlies aan areaal van een aantal aanwezige habitattypen is onontkoombaar om op lange termijn een groter areaal waardevol slik- schor- en duingebied te realiseren met een betere kwaliteit. Het project levert hiermee een grote bijdrage aan het in gunstige staat van instandhouding brengen van het totale intergetijdengebied. Hierdoor wordt met de uitbreiding en herinrichting van het Zwin zowel kwantitatief als kwalitatief een positief effect bereikt voor de instandhoudingsdoelstellingen van de aanwezige habitattypen H1140A, H1310A, H1320, H1330A, H1330B, H2120 en H2160.

Voor Nauwe korfslak en Kamsalamander gaat geen leefgebied verloren. De omvang van de populaties en de instandhoudingsdoelstellingen van beide soorten komen niet in gevaar. Kleine zilverreigers worden tijdelijk verstoord door de werkzaamheden in het gebied. Werkzaamheden worden niet tegelijkertijd in het gehele projectgebied (het Nederlandse en Belgische deel) uitgevoerd (zoals in het bestek wordt geborgd). Hierdoor blijft er voor de Kleine zilverreiger voldoende foerageergebied aanwezig. Door herinrichting en uitbreiding van het Zwin neemt het leefgebied voor deze soort toe. Voor de Kleine zilverreiger geldt daarom ook dat de omvang van de populatie en het instandhoudingsdoel niet in gevaar komen. Het toekomstig recreatieve medegebruik van het Zwin en de dijken heeft geen extra verstoring effect op de foeragerende of rustende Kleine zilverreiger.

Zoals hierboven beschreven is een tijdelijk negatief effect op een deel de habitattypen en soorten als gevolg van de werkzaamheden in de aanlegfase op voorhand niet geheel uit te sluiten. Het aanvragen van een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 is hierdoor vereist. De herinrichting van het gebied levert echter een absolute toename op in omvang en kwaliteit van de relevante habitattypen en vergroot daarnaast het leef-, foerageer- en rustgebied van alle soorten waarvoor het gebied Zwin & Kievittepolder als Natura 2000-gebied is aangewezen. De uitbreiding van het Zwin ligt nu nog niet binnen de begrenzing

van het Natura 2000 gebied. Echter, de uitbreiding zal direct na realisatie van het project duurzaam beheerd gaan worden door een terreinbeherende natuurbeschermingsorganisatie. Omdat het gebied direct aansluit op het Natura 2000- gebied Zwin en Kievittepolder en daarmee landschappelijk en ecologisch een geheel zal gaan vormen, ligt het in de lijn der verwachting dat het gebied deel zal gaan uitmaken het van Natura 2000-gebied Zwin en Kievittepolder. De nieuwe inrichting levert een belangrijke bijdrage aan het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen. De beperkte (tijdelijke) negatieve effecten als gevolg van het project zijn acceptabel, omdat het project op termijn leidt tot positieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen en significant negatieve effecten zijn hierdoor uitgesloten.

De uitvoering van de voorgenomen herinrichting veroorzaakt geen aantasting van de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied Zwin & Kievittepolder.

Zie ook de Passende beoordeling

Naar aanleiding van het voorlopige advies van de commissie m.e.r., is een Aanvulling op het MER en de Passende Beoordeling opgesteld. Deze aanvulling is als bijlage 7 toegevoegd. Verwezen wordt naar paragraaf 2.6.2 voor een toelichting op deze aanvulling.

Zie ook: Aanvulling op het MER en de Passende Beoordeling, bijlage 7

6.5.3

Ecologische hoofdstructuur

In het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening van het rijk, is een verplichting opgenomen tot het stellen van regels bij provinciale verordening ter bescherming van de ecologische hoofdstructuur (EHS). Op kaarten in de bijlagen bij de Verordening ruimte van de provincie Zeeland, is de bestaande natuur begrensd evenals de agrarisch beheergebieden. Ook de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden zijn in het Natuurbeheerplan vermeld. Er is in de Verordening aangesloten bij de begrenzing van de gebieden in het Natuurbeheerplan Zeeland. De Verordening beoogt hiervoor een planologisch beschermingsregime te bieden. Het provinciale belang (dat in dit geval tevens een gedeeld rijksbelang is) is gelegen in behoud en ontwikkeling van een bovenlokaal netwerk van natuurgebieden en bescherming van deze gebieden via het ruimtelijk spoor. Voorts levert dit beleid een bijdrage aan het behoud van belangrijke kenmerken van de provincie (open, 'groen en blauw' estuarien deltagebied). De bedoelde gebieden zijn tevens belangrijk voor de recreatie in Zeeland.

In de Verordening is opgenomen (art. 2.12, instructieregel), dat voor deze gebieden een bestemmingsplan of beheersverordening moet gelden waarin de primaire natuurfunctie wordt geregeld. Dat wil niet zeggen dat hiernaast geen andere functies mogelijk zijn. In dit rijksinpassingsplan is voor het gebied een natuurbestemming opgenomen, waardoor de EHS beschermd wordt.

Een klein deel van het plangebied van het rijksinpassingsplan maakt in het Omgevingsplan Zeeland 2012-2018 en de Verordening Ruimte van Zeeland nu reeds onderdeel uit van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en is begrensd als bestaande natuur.

In het MER is onderzoek gedaan wat de eventuele gevolgen zijn voor de EHS. De onderzoeken laten zien dat de bestaande EHS gebieden als natuur behouden blijven en na inrichting van het Zwin onderdeel gaan uitmaken van een groter EHS gebied. Daarnaast draagt de beoogde ontwikkeling bij aan behoud, versterking en ontwikkeling van de ecologische kwaliteiten van het estuarium. Er is sprake van een tijdelijke aantasting van de huidige natuurwaarden tijdens de realisatie-fase, maar de relatief omvangrijke toename van het oppervlak aan EHS en de kwaliteitswinst voor de kwetsbare estuariene natuur wegen daar ruimschoots tegenop. Concluderend: naast een kwaliteitsverbetering zal per saldo de oppervlakte EHS toenemen, aangezien na inrichting van de polder deze opgenomen zal worden binnen de begrenzing van de bestaande natuur EHS.

Hiermee wordt voldaan aan de Verordening ruimte Zeeland. Er is geen sprake van een per saldo significante aantasting. Op termijn zal er sprake zijn van een vergroting van de EHS en daarmee aanpassing van de EHS. Dit kan conform de Verordening wanneer er sprake is van een verbetering van de EHS, een betere samenhang en het oppervlak ten minste gelijk blijft. Dat is in deze het geval, er is sprake van uitbreiding. Het nieuwe EHS-gebied zal te zijner tijd worden opgenomen in het provinciaal natuurbeheerplan, inclusief aanduiding van de bijbehorende provinciale doeltypen / beheertypen. Het nieuwe EHS-gebied zal ook opgenomen worden in de Verordening ruimte van de provincie Zeeland.

6.6 Kabels en leidingen

Er zijn geen buisleidingen voor gevaarlijke stoffen in het plangebied gelegen. Conclusie is dan ook dat er geen sprake is van een beletsel om het voorliggende inpassingsplan vast te stellen.

6.7 Verkeerskundige aspecten

De effecten op de mobiliteitsfunctie in het studiegebied ten gevolge van de werkzaamheden tijdens de aanlegfase betreffen de verandering in de verkeersintensiteit ten gevolge van bouwverkeer en de verandering in de bereikbaarheid van specifieke locaties in het gebied ten gevolge van het afsluiten van bepaalde verbindingen.

De effecten van de aanlegwerkzaamheden worden in de eerste plaats veroorzaakt door de aan- en afvoer van grond. De afbraak van de Internationale Dijk kan om veiligheidsredenen slechts gedeeltelijk gelijktijdig gebeuren met de aanleg van de nieuwe waterkerende dijken. Voor deze laatste zal dus externe grond aangevoerd moeten worden. In het Vlaamse deel van de Willem-Leopoldpolder (zuidelijk deel) zal een opslagplaats voor grond ingericht worden. Aanvoer van grond voor de bouw van de waterkerende primaire dijk rond de Willem-Leopoldpolder en afvoer van grond uit het natuurgebied Het Zwin zal langs het bestaande wegennet gebeuren. Daarnaast zal er ook een interne bouwweg aangelegd moeten worden in het plangebied. De aan- en afvoer van grond zal zo minimaal mogelijk gehouden worden.

In de beheerfase zal het niet meer mogelijk zijn om de huidige fiets- en wandelverbinding gelegen aan de binnenkant (polderzijde) van de Internationale dijk te gebruiken. Wel zal een nieuwe (langere) fiets en wandelroute om de uitbreiding van het natuurgebied Het Zwin heen, aangelegd worden. De fiets- en wandelverbinding tussen Knokke-Heist en Cadzand-Bad wordt hiermee ca. 3 km

langer. De overige bestaande verbindingen (met name Kanaalweg) blijven behouden.

Zie ook: paragraaf 5.1.1.1 en 5.2.1 deelrapport mens –ruimte van het MER en hoofdstuk 8 van het projectplan.

6.8 Waterhuishouding

6.8.1

Beschrijving van de effecten voor water in relatie tot beoogde ontwikkeling

De hoeveelheid water die gedurende een getijcyclus in en uit de monding van het natuurgebied Het Zwin beweegt (het getijprisma), neemt toe. Daarmee zal ook de stabiliteit van de monding van het natuurgebied Het Zwin toenemen. Er is geen sprake van een doorlaatconstructie, zodat de ruimte voor natuurlijke dynamiek optimaal is. Het areaal slikken en schorren neemt beperkt toe, omdat de toename van het getijprisma een relatief groot areaal geulen noodzakelijk maakt. Na 30 jaar is het areaal slikken en schorren weer vrijwel terug op het initiële niveau.

De uitbreiding met de relatief diepe Willem-Leopoldpolder zal de mogelijkheden voor de sedimentatie van slib vergroten, maar de diepe uitbreiding vormt een belemmering voor de vorming van schorren. De Willem-Leopoldpolder fungeert namelijk als een relatief diepe kom aan de achterzijde van het natuurgebied Het Zwin. Deze kom is zo diep dat er in grote delen gedurende lange tijd water blijft staan. De verwachting is dat een groot deel van het fijne sediment dat wordt aangevoerd naar de Willem Leopold-polder er ook zal sedimenteren. De stroomsnelheden en de bodemschuifspanningen in de Willem Leopold-polder zijn zo laag dat het gesedimenteerde materiaal vervolgens niet meer wordt geërodeerd. De uitzonderingen hierop zijn de geulen en krekken die zullen ontstaan in het intergetijdengebied. Ook de 'meertjes' in het westelijke deel van het huidige natuurgebied Het Zwin zullen waarschijnlijk als sedimentvang gaan fungeren.

De sedimentatiesnelheid in het natuurgebied Het Zwin zal naar verwachting het hoogst zijn in de diepe delen van het gebied en lager bij de hogere delen. In de delen die als geul ontwikkelen, zal geen of beperkte sedimentatie plaatsvinden. De snelheid waarmee de sedimentatie plaatsvindt, zal in de loop van de tijd afnemen, omdat het getijprisma afneemt. In een latere fase zal er in de Willem-Leopoldpolder een lokale herverdeling van het sediment plaatsvinden.

Doordat de komberging vergroot wordt, wordt ook het getijprisma verhoogd. Hierdoor wordt de monding minder dichtgedrukt door het langstransport. De monding zal echter nog steeds blijven migreren, aangezien hiervoor meerdere factoren verantwoordelijk zijn.

Grondwaterkwaliteit

De grondwaterkwaliteit staat in sterke relatie tot de oppervlaktewaterkwaliteit. Met name in omringende polders worden reeds inspanningen verricht om de oppervlaktewaterkwaliteit te verbeteren. Dit heeft ook een gunstige uitwerking op de grondwaterkwaliteit. In elk geval kan gesteld worden dat de invloed zich zal beperken tot het omringende landbouwgebied; de zoetwaterbel onder de duinen en daarmee de drinkwaterwinning in Knokke-Heist wordt niet bedreigd. Met een aangepast waterbeheer kan de invloed van zoute kwel ook in het landbouwgebied

drastisch worden ingeperkt (zie kopje: Mitigerende maatregelen om verzilting tegen te gaan).

Oppervlaktewaterkwaliteit

Natuurgebied Het Zwin ligt aan de Noordzee waardoor het materiaal dat meekomt met het getijwater grotendeels uit zand zal bestaan. Aangezien zand geen drager is van vervuiling, zal het onderhavige project een verwaarloosbaar effect hebben op de mogelijkheid van verontreiniging in het sediment dat in het water aanwezig is. De invloed van de zeebodemkwaliteit op de waterkwaliteit in het natuurgebied Het Zwin zal bovendien niet toenemen omdat de schuifspanningen zeewaarts van de monding van het Zwin nauwelijks veranderen.

In aanvulling op het MER hebben de deskundigen met betrekking tot de mogelijke impact van de (vervuilde) landbouwgronden in de Willem-Leopoldpolder (bestrijdingsmiddelen, zware metalen) op de waterkwaliteit, het volgende opgemerkt. Een dergelijk risico speelt alleen als er sprake is van uitspoeling door erosie. Echter, er wordt geen erosie verwacht in het uitgebreide deel van het natuurgebied Het Zwin; het gebied ligt veel lager en zal de eerste jaren vooral sedimenteren (dus de eventueel vervuilde polderbodem zal bedekt worden door een schone laag zand). Uitloging van nutriënten in de waterkolom is misschien in het begin een mogelijk effect maar door de dagelijkse verversing van het water (verdunding) zal de impact op de waterkwaliteit te verwaarlozen zijn.

Oppervlaktewaterkwantiteit

Het project voorziet in een uitbreiding van het natuurgebied Het Zwin met een oppervlakte van 122,4 ha bruto. Het getijprisma stijgt met 660.000 m³ tot 930.000 m³. De uitbreiding met de Willem-Leopoldpolder zorgt voor een toename met 525.000 m³, de resterende toename is het gevolg van het verdiepen en verbreden van de geulen in het natuurgebied Het Zwin. Dertig jaar na de ingreep bedraagt het getijprisma, als gevolg van verdergaande sedimentatie, naar schatting nog 326.000 m³.

Als gevolg van de uitbreiding van het intergetijdengebied het natuurgebied Het Zwin wordt dus een doelstelling van dit plan bereikt, namelijk het vergroten van de komberging in het natuurgebied Het Zwin. Hierdoor ontstaat een dynamiek waarbij de verzanding en aanslibbing van het natuurgebied Het Zwin (monding, geulen, slikken en schorren) wordt gereduceerd.

Waterveiligheid/Waterkering

De thans aanwezige Internationale Dijk maakt onderdeel uit van dijkring 32 (Zeeuws-Vlaanderen). Een van de belangrijkste ontwikkelingen die in het kader van deze ontwikkeling zal worden uitgevoerd is het verleggen van de primaire waterkering landinwaarts. Met het oog op het duurzaam behoud van het intergetijdengebied en de creatie van estuariene natuur zal onder andere de bestaande geul worden verdiept en worden doorgetrokken tot in de huidige Willem Leopoldpolder.

Bij de uitbreiding van het natuurgebied Het Zwin, met de dijkverlegging als onderdeel daarvan, is de veiligheid tegen overstromingen (waterveiligheid) een zeer belangrijke, dwingende randvoorwaarde. In het kader van deze dijkverlegging (voor zover op Nederlands grondgebied gelegen) is een ontwerp-projectplan conform artikel 5.4 van de Waterwet opgesteld als onderdeel van het Inpassingsplan. Dit plan bevat de te treffen voorzieningen (a) gericht op de uitvoering van het werk ten

aanzien van een primaire waterkering, (b) gericht op het ongedaan maken of het beperken van de nadelige gevolgen van de uitvoering van het werk voor zover rechtstreeks verband houden met de uitvoering van het werk, en (c) ter bevordering van het belang van landschap, natuur of cultuurhistorie, voor zover rechtstreeks verband houdend met de uitvoering van het werk.

In het ontwerp-projectplan wordt een dijkontwerp gepresenteerd dat de waterveiligheid de eerstkomende 50 jaar garandeert. Deze planperiode is vastgelegd in overeenstemming met de huidige systematiek van Zeeweringen. Het Zeeuws Overlegorgaan Waterkeringen (ZOW) speelt hiermee in op nieuwe ontwikkelingen, regelgeving en beleid en neemt een standpunt in over de Zeeuwse uitwerking van het advies van de Delta Commissie en het Nationaal Waterplan. De deelnemers aan het ZOW zijn Provincie Zeeland, de Zeeuwse waterschappen, de Zeeuwse kustgemeenten en Rijkswaterstaat dienst Zeeland. Bij het beheer van waterkeringen laat het ZOW zich leiden door veiligheid op langere termijn. Voor dijkversterkingen wordt bv. uitgegaan van een verwachte situatie over 100 jaar. Waar de veiligheid het toelaat wordt omwille van financieel-economische redenen gekozen om de extra investering zo lang als mogelijk uit te stellen. Voor dit plangebied werd gekozen om de planperiode vast te leggen volgens de huidige systematiek van Zeeweringen, tot 50 jaar. Het ontwerp van de nieuwe primaire waterkering voldoet daarnaast aan de norm die is vastgelegd in de Waterwet en de bijbehorende randvoorwaarden zoals voorgeschreven door Rijkswaterstaat. Deze is uitgedrukt in de technische termen van een zogenaamde 'overschrijdingskans'. Dat is de gemiddelde kans per jaar dat de hoogste waterstand waarop de primaire waterkering moet zijn berekend wordt overschreden. Voor het natuurgebied Het Zwin, als onderdeel van dijkkring 32 komt dit neer op een norm van 1/4000 per jaar.

Verzilting

Door uitbreiding van het natuurgebied Het Zwin met delen van de Willem-Leopoldpolder dringt het getij, en daarmee het zoute zeewater, dieper het land in. Door de lage ligging van de polder en zijn afstand van de zee blijft het zeewater er redelijk lang staan; de overstromingsduur per getijcyclus varieert in de Willem-Leopoldpolder van een tweetal uur op de relatief hoger gelegen delen, tot permanent in de hoofdgeul. Tijdens deze periode kan zout water infiltreren naar het grondwater. Het gevolg is het ontstaan van een verzilte en zeer ondiepe grondwaterlaag onder het ontpolderde gebied, zoals nu reeds het geval is voor het bestaande natuurgebied Het Zwin. Bovenop dit grondwater bouwt zich geen duurzame zoete laag op onder invloed van de neerslag, omdat verscheidene keren per dag vers zout water wordt aangevoerd via het getij.

Vlak onder of aan het maaiveld bevindt zich derhalve een permanent zoute grondwaterlaag. Deze laag bevindt zich op een hoger peil dan het grondwaterpeil in de omringende polders, aangezien hier het waterpeil gecontroleerd wordt door drainage en een stelsel van afwateringsgrachten. Onder invloed van dit potentiaalverschil zal zich onvermijdelijk een flux voordoen van verzilt grondwater vanuit het uitgebreide natuurgebied Het Zwin in de richting van de omliggende landbouwgebieden. Het gevolg hiervan is dat bij gelijkblijvend grondwaterpeil in de polder (er van uitgaande dat dit voldoende wordt gecontroleerd door het afwateringssysteem) het peil van de overgang tussen zout en zoet water hoger zal komen te liggen, wat gevolgen kan hebben voor de rechtstreekse watervoorziening aan de vegetatie (doordringen van verzilt grondwater tot in de wortelzone), en voor het gebruik van het grondwater voor andere doeleinden, zoals het drenken van vee

(verziltten van het putwater). Parallel met dit hoger peil van de zoutwatergrens en met de toegenomen zoute kweldruk zal ook het zoutgehalte in de afvoerende waterlopen verder toenemen.

De invloed zal zich beperken tot het omringende landbouwgebied; de zoetwaterbel onder de duinen en daarmee de drinkwaterwinning in Knokke Heist wordt niet bedreigd.

Mitigerende maatregelen om verzilting tegen te gaan.

In aanvulling op het MER, is een grondwaterstudie uitgevoerd gevolgd door een nader onderzoek naar de mitigerende maatregelen die mogelijk zijn in het kader van verzilting.

Grondwaterstudie

Vastgesteld wordt dat er reeds verzilting aanwezig is in het noorden van de Nieuwe Hazegraspolder. In de toekomst zal deze verzilting zich verder landinwaarts uitbreiden indien geen mitigerende maatregelen worden voltrokken. Bij de uitbreiding van het Zwin zal niet alleen het uitbreidingsgedeelte verzilt maar ook de Nieuwe Hazegraspolder en een kleiner gebied in het zuidoosten van het uitbreidingsgebied. Onder de polders en in het bovenste gedeelte van het grondwater kan het zoutwaterpercentage lateraal (op dezelfde afstand van het Zwin maar meer zijdelings, op naastgelegen locatie) sterk verschillen en zal het percentage over het algemeen sterk toenemen met de diepte.

Zie ook: bijlage B bij het MER – Grondwaterstudie in het kader van uitbreiding van het Zwin, Universiteit van Gent, 2009

Nader onderzoek mitigerende maatregelen verzilting

De Zwinuitbreiding veroorzaakt een toename van de stijghoogte van 0,6 m in het onderste gedeelte van de bovenste watervoerende laag in de ondergrond aan de binnendijkse rand die geleidelijk afneemt naarmate men zich verder beweegt van deze binnendijkse rand in de aangrenzende polders. Deze toename veroorzaakt een opwaartse stroming van zoute water onder de aangrenzende polders. Hierdoor zal het gebied waar het water een hoog zoutgehalte rond de waterspiegel heeft, sterk in oppervlakte toenemen. Tijdens periodes met relatief geringe heropvulling zal het zoutgehalte van het water in de drainagesloten groter worden en dit over een toenemende oppervlakte. Dit verziltingsgevaar kan gekeerd worden door toepassing van mitigerende maatregelen.

Zie ook: bijlage C bij het MER – uitwerking van maatregelen voor milderen van verzilting in aangrenzende polders bij uitbreiding ZWIN, Universiteit van Gent, juni 2011

Voor de westelijke (Vlaamse) zijde is gekozen voor het alternatief dat een extra oppervlakte drainage omvat naast de bestaande oppervlakte drainage waarbij een brede drainagesloot aan de landzijde wordt aangelegd en waarin de drainagestand lager is dan in het omringende poldergebied. Bij dit alternatief zal de grondwaterstand in het omringende poldergebied weinig beïnvloed worden met uitzondering van een smalle zone in de omgeving van de brede drainagesloot die lager gehouden wordt. Het zout water dat in het Zwingebied infiltreert, zal door de brede drainagesloot gedraineerd worden. Het zoutgehalte van dit gedraineerde water is zo hoog dat het door middel van een pomp in het Zwin geloosd zal worden.

Hierdoor wordt het verziltingsgevaar gekeerd, waarbij het verdrogingsgevaar geminimaliseerd wordt en het zoutgehalte van het oppervlaktewater in het poldergebied daalt of minstens ongewijzigd blijft. De grachten wateren af via een centrale pomp in het Zwin.

Voor Nederland is een aanvullende studie uitgevoerd naar de gevolgen van eventuele verzilting voor de bestaande functies en het bestaande gebruik van de omliggende percelen. In dit kader heeft DLG het onderzoek uit 2011 van de Universiteit van Gent bekeken en op basis van expert judgement aangevuld met effecten op het bestaand gebruik op Nederlands grondgebied en de eventuele noodzakelijke compenserende, deels mitigerende maatregelen.

Het betreft de volgende, mogelijke, compenserende maatregelen:

- Ten oosten van het uitwateringskanaal:
 - aankoop van de betreffende gronden met de aanduiding nieuwe natuur, ofwel
 - afkopen mogelijke schade door vernatting en verzilting ofwel
 - de betreffende percelen voorzien van intensieve drainage.
- Ten oosten van de Zwinuitbreiding:
 - ter hoogte van de Witte Koksmuts wordt een sloot aangelegd, met een bodem op -0,50m NAP en wordt aangesloten op het bestaande watersysteem.
- Ten zuidoosten van de Zwinuitbreiding:
 - voorgesteld wordt om een 2 drainage-infiltratie-transportriool²⁴ (DIT riool) op een afstand van 5 m naast elkaar te leggen in een bed van drainagezand;
 - naast deze riolering wordt geadviseerd de betreffende percelen in de zone van 350 m (vanaf de dijkvoet binnendijks, aan de landzijde) te draineren en de lagere delen op te hogen.

De mitigerende maatregelen, welke worden genoemd in het voorstel van DLG, worden uitgevoerd als onderdeel van het project en zijn als zodanig betrokken in de vergunningverlening. Verwacht wordt dat daarmee de gevolgen van verzilting geheel kunnen worden weggenomen. Zonodig worden aanvullende compenserende maatregelen genomen in de vorm van aankoop van gronden of vergoeding van schade.

De maatregelen zijn reeds een eerste keer besproken met de belanghebbenden. In de komende periode zullen de betreffende belanghebbenden nogmaals benaderd worden om nadere afspraken te maken omtrent de te treffen maatregelen tegen de effecten van grondwaterstandsveranderingen. Daarnaast zal – in het kader van de zoutmonitoring – een T0 meting uitgevoerd worden.

Zie ook: Bijlage E bij het MER - Voorstel compenserende maatregelen op basis van waterhuishoudkundige effecten, DLG 13 februari 2012

Monitoring

Er is een monitoringsprogramma voorzien. Hiermee wordt de eventuele verzilting in het gebied rond de Zwinuitbreiding zorgvuldig gemonitord. Mocht hiertoe aanleiding zijn, dan kan op basis van de monitoringsresultaten bijgestuurd worden.

²⁴ Een DIT riool (drainage-infiltratie-transport riool) betreft een riool dat, afhankelijk van de grondwaterstand, kan infiltreren of draineren. Indien de grondwaterstand lager is dan de overstortdrempel, kan regenwater infiltreren. Bij een te hoge piekbelasting met hemelwater loost het riool op oppervlakte water. Indien het grondwaterpeil hoger is dan de overstortdrempel werkt het riool drainerend: het teveel aan grondwater wordt samen met het regenwater afgevoerd.

De eerste stap die in dit kader gezet wordt, is het uitvoeren van een T0 monitoring vóór de start van de uitvoering van de werken. Het onderzoek wordt begeleid door een stuurgroep bestaande uit medewerkers van de Vlaamse en Nederlandse overheid.

Riolering

Met de ontruiming en afbraak van camping 'De Sandt Plaet' is er geen riolering meer aanwezig in het plangebied.

Watervoorziening

De beoogde ontwikkeling vindt niet plaats nabij een gebied voor drinkwatervoorziening en heeft hierop daarom positieve noch negatieve effecten.

Verdroging/ natte natuur

Het initiatief beoogt de realisatie van een estuariene natuur van forse omvang. Binnen dit gebied zal de waterhuishouding evolueren naar een natuurlijk evenwicht dat met name gebaseerd is op de getijdenwerking. Er vindt dus een toename plaats van natte natuur. Van verdroging is geen sprake.

Keurzone Waterschap Scheldestromen

De Keur stelt regels in het belang van het watersysteem. Het Waterschap Scheldestromen heeft de Keur aangepast aan de Waterwet. In de regeling van de Keur is onder andere opgenomen dat het verboden is om zonder vergunning gebruik te maken van een waterkering door in strijd met zijn functie handelingen te verrichten in de zones van de waterkering.

De keur onderscheidt een beschermingszone A en een beschermingszone B die aan weerszijden van het waterstaatswerk zijn aangewezen. De beschermingszone A omvat in ieder geval die gronden die technisch/fysisch (mede) een bijdrage leveren aan de stabiliteit van de waterkering. Daarbij geldt echter aan de landwaartse zijde als minimum dat gronden die voor toekomstige dijkverzwaring nodig zijn, ook wel het profiel van vrije ruimte genoemd, in ieder geval binnen de beschermingszone A vallen. Waar het profiel van vrije ruimte breder is dan de strook die een bijdrage levert aan de stabiliteit van de waterkering is eerstgenoemde bepalend voor de dimensionering van de beschermingszone A. Dit is vrijwel overal het geval. De beschermingszone B is aangewezen om bepaalde activiteiten, die potentieel grote gevaren voor de waterkering in zich bergen (bijvoorbeeld de aanleg van hogedrukleidingen) ook op grotere afstand van de waterkering te kunnen reguleren. De exacte begrenzingen van deze zone zijn per waterstaatswerk opgenomen in de legger.

Aan deze verschillende zones zijn regels gekoppeld om de waterkering te beschermen. Na overleg met het Waterschap is in dit inpassingsplan uitsluitend voor het 'waterstaatswerk' een dubbelbestemming 'Waterstaat – Waterkering' op de verbeelding opgenomen.

6.8.2

Watertoets

Doel van de watertoets

Het doel van de watertoets is waarborgen dat waterhuishoudkundige doelstellingen expliciet en op evenwichtige wijze in beschouwing worden genomen bij alle waterhuishoudkundig relevante ruimtelijke plannen en besluiten. Via de

'waterparagraaf' in de toelichting op ruimtelijke plannen heeft de watertoets inhoudelijk een expliciete plaats in de totstandkoming van ruimtelijke plannen en besluiten.

Water is een essentieel onderdeel van onze leefomgeving. Sinds 2003 is voor het verkrijgen van goedkeuring voor een wijziging of actualisering van een rijksinpassingsplan een toevoeging van een zogenoemde 'waterparagraaf' een voorwaarde. In een waterparagraaf in de toelichting op een inpassingsplan dient te worden ingegaan op de waterveiligheid (waterkeringen) waterhuishoudkundige (watersysteem) en rioleringstechnische (waterketen) aspecten van het desbetreffende plangebied.

De fase van de opmaak van kennisgeving/ startnotitie vormde in termen van de watertoets de 'initiatiefase'. In die fase zijn de eisen, wensen en randvoorwaarden voor water, op inspraak van o.a. de waterbeheerders, vastgelegd. In de antwoordnota is ingegaan op welke wijze in het MER, onder meer bij de vorming van alternatieven en varianten, de discipline water de gewenste plaats krijgt. De opmaak van het MER kan beschouwd worden als de 'ontwikkel- en adviesfase'. Op basis van de gegevens in voorliggend MER, welke op het vlak van het watersysteem worden samengevat in paragraaf 15.3 van het MER, kan de waterbeheerder de voorgenomen activiteit toetsen aan de afgesproken criteria, zodat vervolgens een 'wateradvies' kan opgesteld worden.

Beleidskader

Relevante beleidsstukken op het gebied van water zijn Europese Kaderrichtlijn Water, het Nationaal Waterplan, Waterbeheer voor de 21ste eeuw, Nationaal Bestuursakkoord Water, het omgevingsplan Zeeland, de Zeeuwse Handreiking Watertoets en het Waterbeheersplan van Waterschap Scheldestromen 2010-2015. Deze zijn al in hoofdstuk 3 aan de orde gekomen.

Het belangrijkste gezamenlijke punt uit deze beleidsstukken is dat water een belangrijk sturend element is in de ruimtelijke ordening. Water legt een ruimteclaim op het (stads)landschap waaraan voldaan moet worden. De bekende driestapsstrategieën zijn hierbij leidend:

- vasthouden-bergen-afvoeren (waterkwantiteit);
- voorkomen-scheiden-zuiveren (waterkwaliteit).

In de Kaderrichtlijn Water voor het Scheldegebied zijn onder andere doelen geformuleerd voor het getijdengebied (beschutte kustwateren, K2), waarin het natuurgebied Het Zwin is ingedeeld. De doelstellingen voor deze wateren richten zich met name op de Oosterschelde. De 'zandhonger' van slikken en schorren dient te worden tegengaan. Het Rijk spant zich, samen met de Provincie Zeeland en andere (regionale) partijen in om hiervoor oplossingen te bedenken. De zandhonger houdt in dat door een beperkte aanvoer van zand de erosie sterker is dan de zandaanvulling.

Zeeuwse handreiking Watertoets

Hoe met de watertoets om te gaan, is onder andere beschreven in de door het Ministerie van Verkeer en Waterstaat in december 2009 gepubliceerde 'Handreiking watertoetsproces 3'. Door de Zeeuwse waterbeheerders, de beide waterschappen, de Provincie en Rijkswaterstaat is het initiatief genomen voor een Zeeuwse handreiking, als aanvulling op de landelijke. Deze handreiking kan als zelfstandig

document worden gebruikt. De Zeeuwse handreiking heeft tot doel plannenmakers duidelijk te maken hoe de Zeeuwse waterbeheerders invulling geven aan de watertoets en aan welke criteria wordt getoetst.

Water in relatie tot de verbeelding en de regels

De functie water is als volgt op de verbeelding en in de regels vertaald. Het gehele buitendijks gelegen deel van het plangebied is bestemd als 'Natuur – Estuariene natuur' en is bestemd voor het behoud, herstel en/of de ontwikkeling van natuurwaarden en/of ecologische waarden in het algemeen en van estuariene natuur in het bijzonder en voor waterlopen en waterpartijen.

Het extensief recreatief en educatief medegebruik (wandervlonder, kijkpunten) is hieraan ondergeschikt. Met deze bestemming is het belang van het natuurlijk gebruik en water veiliggesteld.

Op de verbeelding is een dubbelbestemming 'Waterstaat – Waterkering' opgenomen om de kernzone van de nieuwe primaire waterkering aan te geven. Ook de kwelsloot langs de primaire waterkering is binnen deze dubbelbestemming gelegen. Met betrekking tot het waterveiligheidsbelang is in de regels gesteld dat: 'Indien strijd ontstaat tussen het belang van de bescherming van de waterkering als bedoeld in dit artikel en het bepaalde in de overige artikelen, prevaleert de bestemming Waterstaat – Waterkering'. Door het opnemen van deze dubbelbestemming gaat het waterveiligheidsbelang te allen tijde voor het belang van de onderliggende bestemming (in dit geval 'Natuur – Estuariene natuur').

De op de verbeelding vastgelegde kernzone wordt na aanleg van de waterkering, samen met de beschermingszones vastgelegd in de legger van het Waterschap. In deze zones zal de Keur van Waterschap Scheldestromen van toepassing zijn.

Binnendijks wordt een dijksloot gerealiseerd. Deze dijksloot wordt gezien als integraal onderdeel van het waterstaatswerk, dat de primaire waterkering is. Deze sloot wordt mogelijk gemaakt door waterlopen en watergangen integraal mogelijk te maken in de bestemming 'Natuur'.

Overleg

Met het Waterschap Scheldestromen heeft regelmatig afstemming plaatsgevonden over de hoofdstukken water in het MER en het Projectplan ten behoeve van de dijkverlegging. Met het oog op de waterparagraaf heeft op 25 en 28 mei 2010 een overleg plaatsgevonden met respectievelijk Rijkswaterstaat Zeeland en het Waterschap Scheldestromen over de in het inpassingsplan op te nemen waterparagraaf. De inhoud en de scope van deze waterparagraaf is (mede) het resultaat van deze overleggen en adviezen en hebben dus de instemming van zowel Rijkswaterstaat als het Waterschap. In het watertoetsoverleg zijn daarnaast de volgende relevante onderwerpen nog ter sprake gekomen.

- **Beheer en onderhoud:**
Uit het morfologisch rapport van IMDC/Alkyon blijkt dat er een netto sedimentimport vanuit zee richting Zwin optreedt. Stabiliteit van de monding zal in het begin groot zijn door grotere komberging en hogere stroomsnelheden. Na een aantal jaren zal deze stabiliteit door aanslibbing geringer worden. Na meer dan 30 jaar zal grootschalig onderhoud noodzakelijk zijn. Momenteel zijn er financiële afspraken voor het op diepte houden van de huidige Zwinmonding

(zandvang). Gezien de lange termijn van aanslibbing van de nieuwe Zwingeel gaat de RWS Dienst Zee en Delta als waterbeheerder er voorsnog vanuit dat deze reserveringen voldoende zijn voor het toekomstig beheer en onderhoud van de nieuwe Zwinmonding op Nederlands grondgebied. Aangezien de schuifspanning zeewaarts van de zwinmonding nauwelijks zal veranderen, zal het kustonderhoud naar verwachting niet significant toenemen.

- **Invloed op de scheepvaart:**
Geconcludeerd kan worden dat geen effecten voor de scheepvaart worden verwacht.
- **Invloed nieuw inrichtingsplan op Kaderrichtlijn Water (KRW):**
Voor het Zwin zijn geen speciale KRW doelstellingen of maatregelen geformuleerd. De stikstof- en TBT waarden zijn nu nog te hoog. Door uitloging uit de ontpolderde bodems zullen de stikstofwaarden tijdelijk ook nog worden verhoogd, maar de verwachting is niet dat het waterlichaam daardoor in een andere kwaliteitsklasse gaat vallen. Bovendien zijn maatregelen elders voorzien om tot reductie van deze stoffen te komen. De ecologische kwaliteit van het zwin zal door de nieuwe inrichting verbeteren. Opgemerkt wordt dat in het MER geen aandacht wordt besteed aan de KRW doelen.

6.8.3

Conclusie

Het voorliggende project houdt voldoende rekening met relevante wateraspecten, waarbij de omvang van het project en de belangrijke aspecten in het waterhuishoudingsstelsel nadrukkelijk meespelen. Met het oog op een duurzaam (goede) waterhuishouding kan het initiatief (met inbegrip van enkele mitigerende maatregelen) onbelemmerd doorgang vinden. De haalbaarheid van dit inpassingsplan is voor het aspect water hiermee voldoende aangetoond.

Zie ook hoofdstuk 5 van deelrapport Water van het MER en de Grondwaterstudie in het kader van uitbreiding van het natuurgebied Het Zwin

6.9

Gevolgen voor de mens en de sociaal - economische effecten

Belevingswaarde

Terwijl natuurontwikkeling kan leiden tot een landschap dat bijzondere ervaringen oproept, heeft natuurontwikkeling voor omwonenden én zeker voor gebruikers van de polder (landbouwers), ook een keerzijde: zij voelen zich duidelijk minder verbonden met de toekomstige polder waarin natuurontwikkeling zal hebben plaats gevonden. Dat komt onder andere door herinneringen aan het oude landschap en de hechting hieraan. Ook de ervaren plekidentiteit van het gebied lijdt onder natuurontwikkeling, maar dit effect is minder sterk. Verlies aan geworteldheid en plekidentiteit zijn een belangrijke bron van weerstand tegen natuurontwikkeling. Door de ingrijpende veranderingen in het landschap verdwijnen allerlei symbolische tekens die in het landschap aanwezig zijn of daarmee door herinneringen verbonden worden.

Zie ook: paragraaf 5.3 deelrapport mens-gezondheid van het MER

Leefbaarheid Retranchement

Voor de kern Retranchement is door het kwaliteitsteam van de provincie Zeeland de 'Dorpsvisie Retranchement – een advies van het kwaliteitsteam Zeeland' opgesteld. In deze dorpsvisie zijn de kwaliteiten en kwantiteiten die Retranchement heeft geanalyseerd, bekritiseerd en gekarteerd met het oog op de leefbaarheid in en van Retranchement. Het betreft onder andere de functies, de verbindingen, de routes en de behoeften van Retranchement. Zo is bijvoorbeeld de ruimtelijke kwaliteit en ligging van Retranchement een bijzonder aanknopingspunt om de leefbaarheid van Retranchement te versterken en voor de toekomst te borgen.

Het initiatief om te komen tot de ontwikkeling van een dorpsvisie op Retranchement is genomen door de dorpsraad, de gemeente Sluis en de Provincie Zeeland. Directe aanleiding hiervoor was de uitbreiding van Natuurgebied Het Zwin. Ten behoeve van deze uitbreiding van natuurgebied het Zwin moest camping 'De Sandt Plaet' verdwijnen. De bewoners van Retranchement zijn bezorgd dat de uitbreiding van natuurgebied het Zwin en het verdwijnen van de camping een negatieve impact zullen hebben op de leefbaarheid van Retranchement. Omdat de leefbaarheid van Retranchement belangrijk is, is besloten om een dorpsvisie op te stellen. Gekozen is om hierbij het provinciale Kwaliteitsteam in te zetten, waarin ook de gemeente en de dorpsraad zitting hebben gehad. Met de dorpsvisie wordt een perspectief geschetst voor Retranchement om zo de leefbaarheid te behouden dan wel te versterken. De dorpsvisie is een praktische agenda waarin is vastgelegd welke projecten uitgevoerd dienen te worden om de identiteit van Retranchement te versterken en nichemarkten aan te boren als katalysator voor economische activiteiten waardoor de leefbaarheid wordt behouden ofwel versterkt.

In de dorpsvisie is het versterken van de ruimtelijke verbinding van Retranchement met het Zwin als sleutelproject aangegeven. Aan dit project zal uitvoering gegeven worden in het kader van de werkzaamheden aan het Zwin.

Recreatie

De recreatieve functie in het plangebied zal in verband met de aanlegwerkzaamheden verstoord worden. Zowel binnen als buiten het natuurgebied Het Zwin wordt de rust verstoord ten gevolge van de werkzaamheden en ook de toegankelijkheid van het gebied zal tijdelijk afnemen. De verblijfsrecreanten in de nabije omgeving van het plangebied zullen hinder kunnen ondervinden van de aanlegwerkzaamheden. Tevens zal de landschappelijke kwaliteit – en daarmee ook de belevingswaarde voor de recreant - tijdens de werken afnemen. Daarnaast zullen bepaalde recreatieve verbindingen aangetast worden tijdens de aanlegfase en zal het bestaande strandtoerisme aan de geul beïnvloed worden gedurende deze werkzaamheden.

Camping 'De SandtPlaet' is inmiddels ontruimd en afgebroken. Het verplaatsen van de camping betekent voor eigenaren van stacaravans dat ze hun stekje gaan verliezen waarop generaties vertoefd hebben, en waar een zekere emotionele binding met de directe omgeving bestaat. De locatie naar waar de camping eventueel verplaatst zal worden, zal mede de impact bepalen voor de huidige campingbewoners. De verplaatsing van de camping kan echter gepaard gaan met een hernieuwing en modernisering van de campinginfrastructuur en zodoende zelfs bijdragen tot een verbetering op lange termijn ten opzichte van de huidige situatie.

In de beheerfase zorgt de uitbreiding van het natuurgebied Het Zwin voor verschillende veranderingen ten opzichte van de bestaande situatie. Binnen de huidige Zwinvlakte worden wandellussen voorzien die vertrekken vanuit het Provinciaal Natuurcentrum 'Het Zwin' (Vlaanderen). Aan Nederlandse zijde wordt in de uitbreiding van het natuurgebied Het Zwin een vlonderpad gerealiseerd om zo gelegenheid te bieden het natuurgebied Het Zwin van binnen uit te ervaren. Door het vergroten van de oppervlakte van natuurgebied Het Zwin, verhoogt ook het potentieel aan recreatieve natuurbeleving. Ook de visuele beleving in het plangebied zal toenemen doordat de dijken een groter gebied omspannen en een wijdsere gevoel gecreëerd wordt.

Op de nieuwe primaire waterkering worden fiets- en wandelverbindingen aangelegd. Deze paden zullen afwisselend buitendijks en binnendijks liggen. Het binnendijkse pad op de nieuw aan te leggen dijk geeft een mooi zicht op het waardevolle polderlandschap en de aangebrachte polderingrepen voor de boomkikker. Het buitendijkse pad wordt aangelegd op een horizontaal vlak op de dijk op 5,2 meter NAP en geeft een interessant zicht op het natuurgebied.

Op de dijk wordt een aantal uitkijkpunten aangelegd. Voor Nederland betreft het een kijkpunt ten noorden van de knik in de dijk ter hoogte van Retranchement. Bekeken wordt nog of vanuit dit punt een link met het dorp Retranchement gemaakt kan worden. Het andere kijkpunt ligt ter hoogte van restaurant de Witte Koksmuts en betreft een bestaand kijkpunt dat wordt vergroot. Het uitzicht over het natuurgebied Het Zwin zal van uitzonderlijke kwaliteit zijn omdat men ook hier panoramisch kan kijken. Vanaf dit kijkpunt kan men zich ook begeven naar het duin op dijklandschap en wordt aansluiting gecreëerd met de campings en het strand van Cadzand-Bad. De kijkpunten worden – rekening houdend met de situering van nabij gelegen woningen - landschappelijk ingepast.

Conclusie

Bij de uitvoering van dit project wordt, met inachtneming van de natuurdoelstelling, veel aandacht besteed aan de mogelijkheden van recreatief medegebruik. De toegankelijkheid van het uitgebreide natuurgebied Het Zwin zal hierdoor een positieve impuls krijgen. Daar staat tegenover dat er gedurende de aanlegwerkzaamheden overlast zal ontstaan voor recreanten. Dit is echter tijdelijk van aard. Permanent van aard is het verdwijnen van de camping 'De Sandt Plaet' op de huidige locatie.

Zie ook: paragraaf 5.1.2 en 5.2.2.1 deelrapport mens-ruimte van het MER en het Inrichtingsplan 'Duurzaam behoud en uitbreiding van het Zwin als natuurlijk intergetijdengebied'.

6.10

Grondverwerving

Zoals beschreven in paragraaf 2.5. is aan de hand van een drietal criteria gekomen tot het voorkeursalternatief 1A. Om Natuurgebied Het Zwin te kunnen uitbreiden conform dit alternatief, is het nodig om te kunnen beschikken over de gronden in het plangebied. Dit betekent dat het noodzakelijk is om het eigendom van de gronden te verkrijgen, waaronder de camping 'De Sandt Plaet'. De gronden van de camping zijn inmiddels in eigendom van de provincie Zeeland.

6.11 (Sociaal -) economische uitvoerbaarheid

Zoals uit het voorgaande blijkt, is in het kader van het MER een aantal alternatieven en varianten uitgewerkt die invulling geven aan de natuurdoelstelling. Deze zijn op hun effecten beoordeeld. Naast die effecten die in het kader van het MER onderzocht zijn, zijn ook de sociaaleconomische effecten van belang bij de uiteindelijke keuze voor het uit te voeren alternatief.

In het kader van de voorbereiding van het voorliggende inpassingsplan is het rapport 'Structurele maatregelen voor het duurzaam behoud en uitbreiding van het Zwin als natuurlijk intergetijdengebied, kosteneffectiviteitsanalyse' (KEA) opgesteld op basis van de alternatieven als beschreven in het MER. In dit rapport zijn de kosten en – voor zover mogelijk – gemonariseerde baten van de verschillende alternatieven en varianten afgewogen tegen de mate waarin invulling gegeven wordt aan de natuurdoelstelling. Deze KEA is als bijlage bij het inpassingsplan gevoegd. In de analyse wordt een onderscheid gemaakt tussen effecten op leefkwaliteit, op veiligheid tegen overstromingen en op economische activiteiten.

Onder effecten op leefkwaliteit wordt een aantal effecten uit de disciplines natuur en mens-mobiliteit, recreatie en educatie meegenomen. Voor de discipline natuur geldt dat in alle varianten de doelstelling (creëren van ten minste 120 ha nieuwe estuariene natuur met het oog op een goede staat van instandhouding) wordt gehaald, waarbij de grote ontpoldering (180 ha) het beste scoort. Van de kleine ontpolderingsalternatieven scoort alternatief 1A het beste. De effecten op mobiliteit, educatie en recreatie zijn niet onderscheidend.

Uit de kosteneffectiviteitsanalyse blijkt, dat de kosten het laagste zijn bij het voorkeursalternatief 1A. In het Verdrag betreffende de uitvoering van de ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium zijn afspraken gemaakt over de kostenverdeling tussen Vlaanderen en Nederland. Ieder land neemt de kosten van het project op zich, voor zover uitgevoerd op eigen grondgebied.

Het Rijk heeft in verband met de natuurherstel Westerschelde in januari 2006 een bestuursovereenkomst gesloten met de Provincie Zeeland, op basis waarvan de Provincie financiële middelen ontvangt uit het budget voor het Natuurpakket Westerschelde ter uitvoering van het natuurherstel, inclusief de uitbreiding van het natuurgebied Het Zwin. Daarmee zijn er voldoende financiële middelen beschikbaar ter uitvoering van het project.

7 Juridisch-planologische regeling

7.1 Algemeen

Het rijksinpassingsplan bestaat uit een toelichting met een aantal bijlagen, de planregels en de verbeelding (plankaart). De verbeelding en de regels vormen het juridisch bindende gedeelte van het inpassingsplan, de toelichting geeft tekst en uitleg van wat met het inpassingsplan planologisch mogelijk wordt gemaakt. Ook wordt in de toelichting de haalbaarheid van het inpassingsplan op het gebied van beleid, milieu, archeologie en cultuurhistorie en economie onderbouwd.

Bij het ontwerpen van de planmethodiek (de planregels en de verbeelding) voor dit inpassingsplan is zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de uitgangspunten welke ten grondslag hebben gelegen aan de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en het Besluit ruimtelijke ordening (Bro):

- decentraal wat kan, centraal wat moet;
- regel slechts datgene wat noodzakelijk is, maar regel het noodzakelijke goed;
- uniforme regelgeving.

Op de verbeelding zijn de bestemmingen aangewezen. Aan deze bestemmingen zijn bouw- en gebruiksregels gekoppeld. Deze bouw- en gebruiksregels maken direct inzichtelijk welke ontwikkelingen worden toegestaan. Plankaart en planregels bieden daardoor een titel voor bebouwing en gebruik.

Voor wat betreft een dergelijke wijze van bestemmen is aangesloten bij de Standaard vergelijkbare bestemmingsplannen (SVBP 2012) en de gebruikelijke praktijk.

In de volgende paragraaf wordt een toelichting gegeven op wat op de planverbeelding en met de planregels is mogelijk gemaakt. Voor de goede orde wordt hier opgemerkt dat aan deze toelichting op de wijze van bestemmen geen rechten ontleend kunnen worden. De plankaart en de planregels zijn, zoals aan het begin van deze paragraaf aangegeven, de juridisch bindende elementen.

7.2 De bestemmingen

Opbouw van de planregels

De indeling van de planregels is als volgt:

Hoofdstuk 1: Inleidende regels

Dit hoofdstuk omvat twee artikelen:

- Artikel 1: Begrippen. Dit artikel bevat alle noodzakelijke begripsomschrijvingen. Hierdoor wordt de interpretatie van de diverse begrippen vastgelegd, waardoor de duidelijkheid wordt vergroot;
- Artikel 2: Wijze van meten. Dit artikel geeft aan hoe bepaalde maten dienen te worden berekend.

Hoofdstuk 2: Bestemmingsregels

Dit hoofdstuk bevat de bepalingen die direct verband houden met de op de plankaart aangegeven bestemmingen. Per bestemming en per artikel geldt in de meeste gevallen het volgende stramien:

- *Bestemmingsomschrijving*: een omschrijving van de doeleinden binnen de bestemming.
- *Bouwregels*: in deze bepaling zijn regels opgenomen omtrent de maximale goothoogte en/of bouwhoogte van bouwwerken en bouwwerken, geen gebouwen zijnde alsmede de bebouwingsdichtheid van de percelen.
- *Afwijken van de bouwregels*: eventueel kunnen afwijkingsmogelijkheden van de bouwplanregels zijn opgenomen.
- *Specifieke gebruiksregels*: in deze bepaling wordt aangegeven welke vormen van gebruik in ieder geval strijdig zijn met de bestemming. Het is dus een aanvulling op de bestemmingsomschrijving. Vormen van gebruik waarvan op voorhand niet (geheel) duidelijk is of er sprake is van strijdig gebruik, worden in deze bepaling opgesomd.

Hoofdstuk 3: Algemene regels

In dit hoofdstuk zijn de algemene bepalingen van het bestemmingsplan nader uitgewerkt. Dit hoofdstuk bevat de volgende artikelen:

- *Anti-dubbeltelregel*: deze bepaling dient te voorkomen dat situaties ontstaan welke niet in overeenstemming zijn met de bedoeling van het plan. Omdat om een gebouw een zeker open terrein is vereist wordt via de anti-dubbeltelregel voorkomen dat eenzelfde terrein twee keer wordt 'meegenomen' bij de beoordeling van een bouwaanvraag. Grond die al eerder moest worden meegeteld bij de beoordeling van een bouwplan mag niet nog eens worden meegeteld bij een nieuwe bouwaanvraag. Voor de goede orde wordt hier opgemerkt dat het opnemen van de antidubbeltelregel verplicht is, het nut van deze bepaling is per plan verschillend.
- *Algemene afwijkingsregels*: Algemene afwijkingsmogelijkheden voor alle bestemmingen om een afwijking van maximaal 10% van de voorgeschreven maatvoering toe te staan.
- *Algemene wijzigingsregels*: Algemene wijzigingsbevoegdheid voor burgemeester en wethouders om de ligging van de grenzen van bestemmings- en bouwvlakken en aanduidingen zodanig te wijzigen dat de geldende oppervlakte met niet meer dan 10% wordt vergroot of verkleind en geen van de grenzen met meer dan 3 meter wordt verschoven.

Hoofdstuk 4: Overgangs- en slotregels

- *Overgangsrecht*. Dit artikel bepaalt dat bouwwerken, die op het moment van inwerkingtreding van het bestemmingsplan aanwezig of in uitvoering zijn, of krachtens een omgevingsvergunning gebouwd mogen worden, gedeeltelijk mogen worden vernieuwd of veranderd. Na een calamiteit mag een bouwwerk geheel worden vernieuwd of veranderd, mits de aanvraag van de omgevingsvergunning wordt gedaan binnen twee jaar na de dag waarop het bouwwerk teniet is gegaan. Ook ten aanzien van gebruik is een overgangsregeling opgenomen. Voor de goede orde wordt ook hier vermeld dat het opnemen van deze bepaling verplicht is.
- *Slotregel*. Dit artikel geeft de naam van het Inpassingsplan: 'Natuurgebied Het Zwin' (gemeente Sluis).

7.3 Beschrijving per bestemming

Artikel 3 - Natuur

De gronden met de bestemming Natuur omvatten de gronden aan de binnenzijde van de nieuwe waterkerende dijk. Deze gronden zijn bestemd voor het behoud, herstel en/of ontwikkeling van natuurwetenschappelijke waarde en/of ecologische waarde, waterlopen en waterpartijen. Ondergeschikt aan dit hoofdgebruik zijn extensief recreatief (inclusief zwemmen) en educatief medegebruik toegestaan. Infrastructurele voorzieningen en voorzieningen van algemeen nut, behorend bij het hoofdgebruik zijn eveneens toegestaan.

Op of in deze gronden mogen uitsluitend gebouwen ten behoeve van voorzieningen van algemeen nut worden gebouwd met een maximale hoogte van 3 meter en een maximale oppervlakte van 15 m². Voor het bouwen van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, geldt dat de bouwhoogte maximaal 2 meter mag bedragen.

Tot een strijdig gebruik van de gronden en bouwwerken wordt in ieder geval gerekend het plaatsen of geplaatst houden van onderkomens en het opslaan of bergen van onbruikbare, althans aan hun oorspronkelijke gebruik onttrokken voorwerpen, goederen, stoffen en materialen, enz. en het opslaan of storten van vaste of vloeibare afvalstoffen.

Voor de bestemming Natuur geldt een verbod om zonder vergunning van burgemeester en wethouders werken en werkzaamheden uit te voeren op de gronden met de bestemming Natuur. De werken of werkzaamheden zijn slechts toelaatbaar, mits door die werken of werkzaamheden dan wel door de daarvan hetzij direct, hetzij indirect te verwachten gevolgen geen onevenredige aantasting van de landschappelijke waarden van de gronden ontstaat of kan ontstaan. Het verbod is, naast overgangsrechtelijke situaties, niet van toepassing op werken of werkzaamheden die betrekking hebben op normaal onderhoud en beheer of op de ontwikkeling en / of instandhouding van de doeleinden van de bestemming Natuur – Estuariene natuur.

Artikel 4 Natuur – Estuariene natuur

De gronden met deze bestemming zijn bestemd voor het behoud, herstel en/of de ontwikkeling van natuurwaarden en/of ecologische waarden in het algemeen en estuariene natuur in het bijzonder. Daarnaast zijn waterlopen en waterpartijen toegestaan. Ondergeschikt aan dit hoofdgebruik zijn extensief recreatief (inclusief zwemmen) en educatief medegebruik toegestaan. Infrastructurele voorzieningen en voorzieningen van algemeen nut, behorend bij het hoofdgebruik zijn eveneens toegestaan.

Ter plaatse van de aanduiding 'recreatie' zijn recreatieve voorzieningen, zoals een wandelvlonder en uitkijkpunt toegestaan. Een van de twee uitkijpunten is tevens gedeeltelijk gelegen binnen de bestemming Natuur. Voor dit gedeelte is daarom binnen de bestemming Natuur een aanduiding 'recreatie' opgenomen.

Op de gronden met deze bestemming mogen uitsluitend bouwwerken, geen gebouwen zijnde, worden gebouwd. De maximale bouwhoogte hiervan bedraagt 2 meter, met uitzondering van voorzieningen van algemeen nut met een maximale hoogte van 3 meter en een maximale oppervlakte van 15 m².

Tot een strijdig gebruik van de gronden en bouwwerken wordt in ieder geval gerekend het plaatsen of geplaatst houden van onderkomens en het opslaan of bergen van onbruikbare, althans aan hun oorspronkelijke gebruik onttrokken voorwerpen, goederen, stoffen en materialen, enz. en het opslaan of storten van vaste of vloeibare afvalstoffen.

Voor de bestemming Natuur – Estuariene natuur geldt een verbod om zonder vergunning van burgemeester en wethouders de in artikel 4.5 aangegeven werken en werkzaamheden uit te voeren op de gronden met deze bestemming. De werken of werkzaamheden zijn slechts toelaatbaar, mits door die werken of werkzaamheden dan wel door de daarvan hetzij direct, hetzij indirect te verwachten gevolgen geen onevenredige aantasting van de landschappelijke waarden van de gronden ontstaat of kan ontstaan.

Het verbod is, naast overgangsrechtelijke situaties, niet van toepassing op werken of werkzaamheden die betrekking hebben op normaal onderhoud en beheer of op de ontwikkeling en / of instandhouding van de doeleinden van de bestemming Natuur – Estuariene natuur.

Artikel 5 Waterstaat - Waterkering

In de regeling van de Keur is onder andere opgenomen dat het verboden is om zonder vergunning gebruik te maken van een waterkering door in strijd met zijn functie handelingen te verrichten in de zones van de waterkering. De kernzone die betrekking heeft op de waterkering zelf is bestemd met de dubbelbestemming 'Waterstaat – Waterkering'. Ook de kwelsloot langs de primaire waterkering is als zodanig bestemd.

Voor de goede orde wordt er hierop gewezen dat naast zone A in de Keur ook een beschermingszone B is opgenomen (zones aangrenzend aan zone A). In deze zones is het Keur van toepassing en gelden mogelijk beperkingen. Indien er een voornemen bestaat tot het uitvoeren van handelingen in deze zones, is het van belang om contact op te nemen met het Waterschap Zeeuws Vlaanderen.

Op een gedeelte van de gronden met de bestemming Natuur – Estuariene Natuur, rust dus de dubbelbestemming 'Waterstaat – Waterkering'. De gronden met deze dubbelbestemming, zijn mede bestemd voor waterkeringen, watersystemen en waterbergingsgebieden.

Indien strijd ontstaat tussen het belang van de bescherming van de waterkering als bedoeld in dit artikel en het bepaalde in het artikel Natuur – Estuariene natuur, dan gaat het bepaalde in de bestemming Waterstaat - Waterkering voor.

Op deze gronden mag niet worden gebouwd, anders dan ten behoeve van deze bestemming 'Waterstaat – Waterkering'. Gebouwen zijn niet toegestaan. Daarnaast is er een vergunningstelsel voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden opgenomen.

Ook voor deze bestemming geldt een omgevingsvergunningvereiste voor de werken en werkzaamheden die zijn opgesomd in artikel 5.3.1. Zonder vergunning van het bevoegde gezag zijn deze werken en werkzaamheden dus verboden. Ook hiervoor geldt dat er geen onevenredige aantasting mag plaatsvinden van het doelmatig

functioneren van de waterkering alsook, dat er vooraf schriftelijke advies wordt ingewonnen bij de betreffende beheerder van de waterkering.

Het verbod is, naast overgangsrechtelijke situaties, niet van toepassing op werken of werkzaamheden die betrekking hebben op normaal onderhoud en beheer of betrekking hebben op de ontwikkeling en/of instandhouding van de doeleinden Natuur – Estuariene natuur als bedoeld in artikel 4.

8 Conclusie

In de toelichting op dit inpassingsplan is uitvoerig ingegaan op het project dat uitgevoerd zal worden, de uitbreiding van natuurgebied Het Zwin. En zoals blijkt uit deze toelichting, zijn er geen beletselen voor wat betreft het beleid of de planologisch relevante aspecten om dit project uit te voeren. Het is juist zo dat met dit inpassingsplan een project mogelijk wordt gemaakt dat uitvoering geeft aan het nationaal beleid en het verdrag dat hierover gesloten is met Vlaanderen. Ook de sociaal- economische uitvoerbaarheid is goed geborgd.

Het nut, en ook de noodzaak van realisering van estuariene natuur in het Schelde-estuarium, zijn duidelijk, en zijn ook uitvoerig gemotiveerd in tal van studies. De feitelijke locatie waarop deze estuariene natuur gerealiseerd wordt, is een punt geweest, waarover al veel gezegd, geschreven en ook geprotesteerd is. Immers, op die locatie moeten de huidige activiteiten verdwijnen. Deze kunnen eventueel op een andere plaats worden voortgezet. En hoewel het nadeel zoveel mogelijk gecompenseerd wordt, betekent dit voor de betrokkenen een ingrijpende verandering in de omgeving.

Uit de uitvoerige studies en onderzoeken is echter gebleken dat uitbreiding van natuurgebied Het Zwin de beste manier is om in het mondingsgebied van de Schelde het Schelde-estuarium te herstellen, en dat is dan ook de reden, dat het project op deze locatie uitgevoerd zal worden. En hoewel het feit, dat er daardoor andere functies verdwijnen, niet ongedaan wordt gemaakt, zal bij de uitvoering van het project zoveel mogelijk rekening gehouden worden met alle belangen in kwestie, en zal telkens in overleg bestuurlijk en ook maatschappelijk, gezocht worden naar een goede oplossing.

9 Horen, overleg en inspraak

9.1 Overleg en horen

Het Besluit ruimtelijke ordening (artikel 3.1.1) geeft aan dat bij de voorbereiding van een bestemmingsplan overleg gevoerd wordt met de besturen van betrokken gemeenten en waterschappen en met die diensten van de provincies en het Rijk die betrokken zijn bij de zorg voor de ruimtelijke ordening of belast zijn met de behartiging van belangen welke in het plan in het geding zijn. Het inpassingsplan wordt voor de toepassing van dit artikel gelijkgesteld met een bestemmingsplan in artikel 1.1.1, vierde lid Bro. De instanties die in kennis gesteld moeten worden van dit inpassingsplan zijn geïnformeerd.

De beantwoording van de vooroverlegreacties is opgenomen in bijlage 1. De reacties van deze instanties zijn waar noodzakelijk in dit plan verwerkt.

Tevens zijn de reacties omtrent het 'horen' van Provinciale Staten van de provincie Zeeland en de gemeenteraad van de gemeente Sluis, op basis van artikel 3.28 Wro, opgenomen bij de vooroverlegreacties in bijlage 1.

9.2 Ontwerpfase

Met de kennisgeving van de ter inzage legging van het ontwerprijsinpassingsplan is de formele procedure voor de vaststelling van het rijksinpassingsplan onder de rijkscoördinatieregeling van start gaan. Van deze terinzagelegging is kennis gegeven in de Staatscourant van 25 september 2013, de plaatselijke kranten en de website van de provincie Zeeland (<http://provincie.zeeland.nl/verkort/zwin>).

Het ontwerprijsinpassingsplan is vervolgens met het MER en de ontwerpuitvoeringsbesluiten uit de eerste tranche gedurende zes weken ter inzage gelegd, te weten vanaf 1 oktober tot en met 11 november op de volgende lokaties:

- Provincie Zeeland, Facilitair servicepunt, Abdij 6, Middelburg
- Gemeente Sluis, Nieuwstraat 22, Oostburg
- Waterschap Scheldestromen, Kennedylaan 1, Terneuzen
- Waterschap Scheldestromen, Kanaalweg 1, Middelburg
- Rijkswaterstaat, Poelendaelesingel 18, Middelburg
- Rijkswaterstaat Zee en Delta, district Zuid, Buitenhaven 2, Terneuzen
- Ministerie van Economische Zaken, Servicecentrum, Bezuidenhoutseweg 73, Den Haag
- Ministerie van Infrastructuur en Milieu, Perscentrum, Plesmanweg 1-6, Den Haag
- Gemeente Knokke-Heist, Alfred Verweeplein 1, Knokke-Heist (België)

Het ontwerp-Rijksinpassingsplan kon gedurende bovengenoemde termijn bovendien worden geraadpleegd op de landelijke website www.ruimtelijkeplannen.nl.

Een ieder heeft hierop zienswijzen kunnen indienen, zowel mondeling, schriftelijk als via een digitaal reactieformulier op genoemde site.

Gelijktijdig met de plaatsing van de kennisgeving is het ontwerprijsinpassingsplan langs elektronische weg toegezonden aan de betrokken gemeenten, provincie, waterschap en uitvoeringsdiensten van het Rijk. Daarnaast is het plan conform de Handreiking voor grensoverschrijdende planconsultaties van ruimtelijke plannen tussen Vlaanderen en Nederland naar de Vlaamse Overheid toegezonden. Ook is op 24 oktober 2013 een informatieavond worden gehouden met als doel de burgers en overige maatschappelijke organisaties in het gebied te informeren over het ontwerprijsinpassingsplan, het MER en de ontwerpuitvoeringsbesluiten.

9.3

Vaststellingsfase

Na afronding van de terinzagelegging, zijn de ingediende zienswijzen in de Nota van Beantwoording Natuurgebied het Zwin samengevat en voorzien van commentaar (bijlage 9 bij dit rijksinpassingsplan). Daarbij is aangegeven of een zienswijze aanleiding heeft gegeven tot aanpassing van het rijksinpassingsplan danwel de uitvoeringsbesluiten. Daarnaast zijn bij de vaststelling van het rijksinpassingsplan en de uitvoeringsbesluiten ambtelijk wijzigingen doorgevoerd. Een volledig overzicht van deze aanpassingen en wijzigingen is opgenomen in de nota.

Na vaststelling van het rijksinpassingsplan door de Minister van EZ en de Minister van I&M wordt opnieuw een kennisgeving gedaan en wordt het vastgestelde rijksinpassingsplan en de uitvoeringsbesluiten opnieuw gedurende zes weken ter inzage gelegd. Gedurende deze fase is het voor belanghebbenden die tijdig een zienswijze hebben ingediend, mogelijk om beroep in te stellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Er kan geen beroep ingesteld worden door gemeenten en andere overheden.

10 Literatuur & Studietoelichting en bijlagen

10.1 Literatuur en studietoelichting

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de rapporten en onderzoeken die de grondslag vormen van het voorliggende inpassingsplan:

- Natura 2000 Doelendocument
- Aanwijzingsbesluit 'Zwin & Kievittepolder'
- Lange Termijnvisie Schelde-estuarium en bijbehorende memoranda
- Voorstel voor natuurontwikkelingsmaatregelen ten behoeve van de Ontwikkelingsschets 2010 voor het Schelde-estuarium
- Ontwikkelingsschets 2010 Schelde- estuarium
- Verdrag tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Vlaams Gewest betreffende de uitvoering van de ontwikkelingschets 2010 Schelde-estuarium betreffende de uitvoering van de Ontwikkelingsschets 2010
- Natuurprogramma Westerschelde
- Startnotitie / kennisgeving MER
- Strategische MER
- Brief aan de Tweede Kamer d.d. 7 september 2005

10.2 Bijlage

- Nota vooroverlegreacties

10.3 Separate bijlagen

Bijlage 1	Internationaal Milieu Effect Rapport over structurele maatregelen voor het duurzaam behoud en de uitbreiding van het Zwin als natuurlijk intergetijdengebied (hoofdrapport en deelrapporten), versie 13, 16/08/2013
Bijlage 2	Inrichtingsplan 'Duurzaam behoud en uitbreiding van het Zwin als natuurlijk intergetijdengebied (kaarten, informatief deel en toelichtingsnota), versie 04/05/2010
Bijlage 3	Projectplan Sluis (NL) – Knokke-Heist (B) Uitbreiding natuurgebied Het Zwin (projectplan, ontwerpnota en bijlagen) versie 5, 06/05/14
Bijlage 4	Kosteneffectiviteitsanalyse 'Structurele maatregelen voor het duurzaam behoud en de uitbreiding van het Zwin als natuurlijk intergetijdengebied', versie 12, 29/01/2013
Bijlage 5	Passende beoordeling voor Herinrichting Zwin & Kievittepolder voor het Nederlandse deel, 10/07/2013
Bijlage 6	Ontpoldering Willem-Leopoldpolder, Landschapshistorisch en archeologisch vooronderzoek, Johan Termote 2013
Bijlage 7	Aanvulling op het MER en de Passende Beoordeling, versie 8, 05/05/2014
Bijlage 8	Definitief advies commissie m.e.r. d.d. 15 mei 2014
Bijlage 9	Nota van Beantwoording

Vooroverlegreacties: Rijksinpassingsplan 'Natuurgebied Het Zwin'

Het voorontwerp-Rijksinpassingsplan 'Natuurgebied Het Zwin' is overeenkomstig artikel 3.1.1 Bro naar de overlegpartners gestuurd. De hieronder opgenomen vooroverlegreacties zijn binnengekomen.

1.	Gemeente Sluis (Raad en B&W) Postbus 27 4500 AA Oostburg	Datum ontvangst: 1 november 2010	Datum dagtekening: 29 oktober 2010 Kenmerk: OEV / W010-15741
	<p>a. Door de verminderde economische impuls (met name het wegvallen van de camping) staat de leefbaarheid in de kern Retranchement onder druk. Dit wordt in het voorontwerpinpassingsplan niet voldoende onderkend en er zou aandacht moeten zijn voor een integrale, evenwichtige, regionale en lokale ontwikkeling.</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>De gronden van de camping zijn inmiddels aangekocht door de provincie Zeeland, en er zijn verplaatsingslocaties voorgesteld, waarbij tevens gekeken is naar regionale mogelijkheden. Voor de kern Retranchement is een dorpsvisie opgesteld door het kwaliteitsteam van de provincie Zeeland. Bij het opstellen van deze visie is nadrukkelijk gekeken naar de leefbaarheid van de kern. Inmiddels is een start gemaakt met de uitvoering van de visie.</i> <p>b. De aandachtspunten die zijn ingediend bij de startnotitie voor het MER zijn niet voldoende aan de orde gekomen. Het is met name nog steeds onduidelijk in welke mate verzilting zal optreden, welke maatregelen daartegen worden getroffen en hoe effectief deze zijn.</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>Als vervolg op de reeds uitgevoerde grondwaterstudie is een aanvullende studie uitgevoerd naar de gevolgen van eventuele verzilting voor de bestaande functies en het bestaande gebruik van de omliggende percelen. In dit kader heeft DLG het onderzoek uit 2011 van de Universiteit van Gent bekeken en op basis van expert judgement aangevuld met effecten op het bestaand gebruik op Nederlands grondgebied en de eventuele noodzakelijke compenserende, deels mitigerende maatregelen. Het betreft de volgende, mogelijke, compenserende maatregelen:</i><ol style="list-style-type: none">1. <i>ten oosten van het uitwateringskanaal: aankoop van de betreffende gronden met de aanduiding nieuwe natuur, ofwel afkopen mogelijke schade door vernatting en verzilting ofwel de betreffende percelen voorzien van intensieve drainage.</i>2. <i>ten oosten van de Zwinuitbreiding: ter hoogte van de Witte Koksmuts wordt een sloot aangelegd, met een bodem op -0,50m NAP en</i>		

wordt aangesloten op het bestaande watersysteem.

3. *ten zuidoosten van de Zwinuitbreiding: voorgesteld wordt om een 2 drainage-infiltratie-transportriool¹ (DIT riol) op een afstand van 5 m naast elkaar te leggen in een bed van drainagezand. Naast deze riolering wordt geadviseerd de betreffende percelen in de zone van 350 m (vanaf de dijkvoet binnendijks, aan de landzijde) te draineren en de lagere delen op te hogen.*

Het is de verwachting dat de voorgestelde maatregelen, rekening houdend met het huidige gebruik, tot aanvaardbare compensatie zullen leiden. Er is een monitoringsprogramma opgezet. Hiermee wordt de eventuele verzilting in het gebied rond de Zwinuitbreiding zorgvuldig gemonitord. Mocht hiertoe aanleiding zijn, dan kan op basis van de monitoringsresultaten bijgestuurd worden.

- c. Ook wordt er nog steeds getwijfeld aan de duurzaamheid van het uitgebreide Zwin omdat verzanding waarschijnlijk wordt geacht en er financiële onduidelijkheid is over het onderhoud van het uitgebreide Zwin. Er wordt getwijfeld aan nut en noodzaak van de ontpoldering van het Zwin mede in relatie tot de zeer grote investering die gepaard gaat met de natuurontwikkeling.
- *Na uitvoerige studies en onderzoeken is gebleken dat, zowel ecologisch als maatschappelijk, het Zwin de beste locatie is om estuariene natuur te realiseren. Daarom wordt het project op deze locatie uitgevoerd. De diverse gevolgen voor de mens en sociaal-economische aspecten zijn in het MER beoordeeld. In het MER wordt aangegeven dat Natuurgebied Het Zwin verzandt en aanslibt. Zonder ingrepen is het zeker dat Natuurgebied Het Zwin op korte termijn wordt afgesloten en daarmee evolueert naar een systeem van duinen, rietvelden en wilgenstruwelen. Om dit te voorkomen zijn structurele maatregelen noodzakelijk. De mogelijkheden van ingrepen die de verzanding tegengaan, liggen in het vergroten van de komberging door afgravingswerkzaamheden in het bestaande natuurgebied Het Zwin zelf (afgravingen in het centrale gedeelte van het natuurgebied Het Zwin en het verbreden en verdiepen van de hoofdgeul) en een ruimtelijke uitbreiding ervan. De belangrijkste ingreep is op basis hiervan geworden het vergroten van de komberging door uitbreiding van natuurgebied Het Zwin in de Willem-Leopoldpolder.*
- d. In het inpassingsplan dient duidelijk naar voren te komen op welke wijze de uitbreiding van het Zwin van invloed is op de mogelijkheid tot realisering van verblijfsrecreatie direct ten zuiden van het plangebied.
- *De gronden ten zuiden van het plangebied zijn gelegen buiten de plangrenzen van het inpassingsplan. De mogelijkheid om verblijfsrecreatie te realiseren wordt niet onmogelijk (hooguit enige voorwaarden) gemaakt.*
- e. Er dient sprake te zijn van een optimale toegankelijkheid in het gehele Zwin (ook Belgische zijde) en een goede verbinding Cadzand-Knokke. Het wordt noodzakelijk geacht een voetpadverbinding Cadzand-Knokke te realiseren middels een vlonder. Daarnaast is de nieuwe fietsroute Cadzand-Knokke fors langer en er is geen sprake van beleving van het natuurgebied.
- *Bij de uitvoering van dit project wordt, met inachtneming van de natuurdoelstelling, veel aandacht besteed aan de mogelijkheden van recre-*

¹ Een DIT riol (drainage-infiltratie-transport riol) betreft een riol dat, afhankelijk van de grondwaterstand, kan infiltreren of draineren. Indien de grondwaterstand lager is dan de overstortdremmel, kan regenwater infiltreren. Bij een te hoge piekbelasting met hemelwater loost het riol op oppervlakte water. Indien het grondwaterpeil hoger is dan de overstortdremmel werkt het riol drainerend: het teveel aan grondwater wordt samen met het regenwater afgevoerd.

atief medegebruik. De toegankelijkheid van het uitgebreide natuurgebied Het Zwin zal hierdoor een positieve impuls krijgen. Binnen de huidige Zwinvlakte worden wandellussen voorzien die vertrekken vanuit het Provinciaal Natuurcentrum 'Het Zwin' (Vlaanderen). Aan Nederlandse zijde wordt in de uitbreiding van het natuurgebied Het Zwin een vlonderpad gerealiseerd om zo gelegenheid te bieden het natuurgebied Het Zwin van binnen uit te ervaren. Op de nieuwe primaire waterkering worden fiets- en wandelverbindingen aangelegd. Het binnendijkse pad op de nieuw aan te leggen dijk geeft een mooi zicht op het waardevolle polderlandschap en de aangebrachte polderingrepen voor de boomkikker. Op de dijk wordt een aantal uitkijkpunten aangelegd. Voor Nederland betreft het een kijkpunt ten noorden van de knik in de dijk ter hoogte van Retranchement. Vanuit dit punt wordt een link met het dorp Retranchement voorzien. Het andere kijkpunt ligt ter hoogte van de woning aan de Kanaalweg 7. Het uitzicht over het natuurgebied Het Zwin zal van uitzonderlijke kwaliteit zijn omdat men ook hier panoramisch kan kijken. Vanaf dit kijkpunt kan men zich ook begeven naar het duin op dijklandschap en wordt aansluiting gecreëerd met de campings en het strand van Cadzand-Bad. De kijkpunten worden – rekening houdend met de situering van nabij gelegen woningen - landschappelijk ingepast.

- f. Er dienen financiële middelen beschikbaar te worden gesteld voor de extra strandbewaking die nodig is als gevolg van de gevaarlijke situatie die gaat ontstaan voor strandgasten door verhoging van de stroomsnelheid van het water.
 - *Extra strandbewaking is een uitvoeringsaspect, dat niet van toepassing is op het inpassingsplan en zal te zijner tijd in overleg met de gemeente wordt afgestemd.*
- g. Er dient een rechtstreekse fiets-voetverbinding te worden gerealiseerd tussen de nieuwe dijk en het centrum van de kern Retranchement.
 - *Op de dijk wordt een aantal uitkijkpunten aangelegd. Voor Nederland betreft het een kijkpunt ten noorden van de knik in de dijk ter hoogte van Retranchement. Vanuit dit punt wordt een link met het dorp Retranchement voorzien (een brug over het uitwateringskanaal).*
- h. Er is geen rekening gehouden met nieuwe ontwikkelingen zoals de eilanden voor de Belgische kust en de plannen voor de aanleg van een (kust)tramverbinding tussen Knokke en Sluis-Breskens.
 - *Bij de uitvoering van dit project wordt, met inachtneming van de natuurdoelstelling, veel aandacht besteed aan de mogelijkheden van recreatief medegebruik. De toegankelijkheid van het uitgebreide natuurgebied Het Zwin zal hierdoor een positieve impuls krijgen. Er is hierbij rekening gehouden met de (recreatieve) omgeving van Het Zwin.*
- i. De risico's van verandering in stromingspatronen en de aanwezigheid van oud oorlogstuig in de Noordzee ter hoogte van de Paardenmarkt zijn niet in beeld gebracht.
 - *In het MER is ingegaan op de stromingspatronen. De uitgraving van de hoofdgeul en de uitbreiding van het intergetijdengebied in het Zwin zal een beperkte invloed hebben op lokale zeewaterstromen. De residuele stromingen en residueel sedimenttransport ter hoogte van het Zwin is noordoost georiënteerd. Gezien de locatie op ruim 5 km van de monding van het Zwin en de aard van de ingreep zal dit met zekerheid, voor alle alternatieven, geen waarneembaar effect hebben op de erosie of sedimentatie ter hoogte van de Paardenmarkt.*
- j. Een bestaand strandpaviljoen ligt op de grens van het plangebied: voorgesteld wordt om deze buiten het inpassingsplan te laten zodat deze

	<p>in zijn geheel in het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied komt te liggen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Akkoord met het aanpassen van de plangrens zodat het bestaande strandpaviljoen geheel binnen het bestemmingsplan Buitengebied komt te liggen.</i> 		
2.	Provincie Zeeland (PS en GS) Postbus 6001 4330 LA Middelburg	Datum ontvangst: 8 november 2010	Datum dagtekening: 5 november 2010 Kenmerk: 10032180dg
	<p>a. Het verplaatsen van de camping De Sandt Plaet heeft naar verwachting negatieve gevolgen voor de kern Retranchement waardoor de leefbaarheid onder druk komt te staan. Om de investering in de uitbreiding van het Zwin gepaard te laten gaan met een evenwichtige aandacht voor regionale en lokale ontwikkeling, wordt verzocht om een bijdrage hiervoor beschikbaar te stellen die gebruikt zal worden voor het benutten van kansen voor de kern Retranchement zoals de fiets/wandelverbinding tussen het uitgebreide Zwin en het dorp.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Voor de kern Retranchement is door het kwaliteitsteam van de provincie Zeeland een dorpsvisie opgesteld, waarbij is gekeken naar de leefbaarheid. Het versterken van de ruimtelijke verbinding van Retranchement met 't Zwin is in de dorpsvisie als sleutelproject aangegeven.</i> <p>b. Verzocht wordt te onderzoeken in hoeverre de uitbreiding van het Zwin gecombineerd kan worden met de verlenging van het tracé van de kusttram tussen De Panne en Knokke zodat de kust kan worden ontlast van het recreatieve verkeer én de tram tevens een toeristische trekpleister kan vormen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Bij de uitvoering van dit project wordt, met inachtneming van de natuurdoelstelling, veel aandacht besteed aan de mogelijkheden van recreatief medegebruik. De toegankelijkheid van het uitgebreide natuurgebied Het Zwin zal hierdoor een positieve impuls krijgen. Er is hierbij rekening gehouden met de (recreatieve) omgeving van Het Zwin. Een nader onderzoek zal derhalve niet plaatsvinden.</i> <p>c. Het wordt van belang geacht de mogelijkheden te bezien om de toegankelijkheid van het gehele Zwin nog verder te optimaliseren.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Bij de uitvoering van dit project wordt, met inachtneming van de natuurdoelstelling, veel aandacht besteed aan de mogelijkheden van recreatief medegebruik. De toegankelijkheid van het uitgebreide natuurgebied Het Zwin zal hierdoor een positieve impuls krijgen. Er is hierbij rekening gehouden met de (recreatieve) omgeving van Het Zwin.</i> <p>d. Verzocht wordt om aan beide zijden van de grens zorg te dragen voor een goede zoutmonitoring en het zo snel mogelijk beschikbaar krijgen van de onderzoeksresultaten naar de mogelijke mitigerende maatregelen. De verziltende effecten en de te nemen mitigerende maatregelen dienen in beeld te zijn gebracht voordat het ontwerp-inpassingsplan ter inzage wordt gelegd.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Als vervolg op de reeds uitgevoerde grondwaterstudie is een aanvullende studie uitgevoerd naar de gevolgen van eventuele verzilting voor de bestaande functies en het bestaande gebruik van de omliggende percelen. In dit kader heeft DLG het onderzoek uit 2011 van de Universiteit van Gent bekeken en op basis van expert judgement aangevuld met effecten op het bestaand gebruik op Nederlands grondgebied en de eventuele noodzakelijke compenserende, deels mitigerende maatregelen. Het betreft de volgende, mogelijke, compenserende maatregelen:</i> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>ten oosten van het uitwateringskanaal: aankoop van de betreffende gronden met de aanduiding nieuwe natuur, ofwel afkopen mogelijke</i> 		

	<p><i>schade door vernatting en verzilting ofwel de betreffende percelen voorzien van intensieve drainage.</i></p> <p>2. <i>ten oosten van de Zwinuitbreiding: ter hoogte van de Witte Koksmuts wordt een sloot aangelegd, met een bodem op -0,50m NAP en wordt aangesloten op het bestaande watersysteem.</i></p> <p>3. <i>ten zuidoosten van de Zwinuitbreiding: voorgesteld wordt om een 2 drainage-infiltratie-transportriool² (DIT riol) op een afstand van 5 m naast elkaar te leggen in een bed van drainagezand. Naast deze riolering wordt geadviseerd de betreffende percelen in de zone van 350 m (vanaf de dijkvoet binnendijks, aan de landzijde) te draineren en de lagere delen op te hogen.</i> <i>Het is de verwachting dat de voorgestelde maatregelen, rekening houdend met het huidige gebruik, tot aanvaardbare compensatie zullen leiden. Er is een monitoringsprogramma opgezet. Hiermee wordt de eventuele verzilting in het gebied rond de Zwinuitbreiding zorgvuldig gemonitord. Mocht hiertoe aanleiding zijn, dan kan op basis van de monitoringsresultaten bijgestuurd worden.</i></p> <p>e. <i>Het is van groot belang dat tijdig goede afspraken worden gemaakt over het toekomstige beheer en onderhoud, ook in het geval de maatregelen onverhoopt minder duurzaam blijken te zijn dan tot op heden uit de stukken is gebleken.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>In onderling overleg worden tijdig afspraken gemaakt over het toekomstige beheer en onderhoud van Het Zwin.</i> <p>f. <i>Er dient onderzocht te worden of er in en rondom het plangebied kans is op explosieven.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Er is onderzoek gedaan naar niet gesprongen explosieven, waarbij in kaart is gebracht hoe de situatie ten tijde van de Tweede Wereldoorlog was en welke zones ontgraven zullen worden (Termote, 2013). Hierbij is rekening gehouden met de zones die reeds vergraven zijn. Op basis hiervan zijn risicogebieden aangeduid. Het gevaar voor onontpofte munitie is gering, maar wel aanwezig. Het voorkomen van granaten ten gevolge van beschietingen of munitie van gedumpt materiaal kan niet worden uitgesloten. Voor het gebied in Nederland is geen aanvullend onderzoek noodzakelijk. Kort voor de uitvoering van de graafwerkzaamheden wordt aanbevolen om een scan uit te voeren.</i> <p>g. <i>Bij de daadwerkelijke uitvoering dient zoveel mogelijk rekening te worden gehouden met het toeristisch seizoen om overlast te beperken.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>In onderling overleg worden nadere afspraken gemaakt over de wijze van uitvoering.</i> 		
3.	Rijkswaterstaat, dienst Zeeland Postbus 5014 4330 KA Middelburg	Datum ontvangst: 13 oktober 2010	Datum dagtekening: 11 oktober 2010
	<p>a. <i>Dienst RWS Zeeland heeft geen op- of aanmerkingen op het voorontwerp inpassingsplan. De gemaakt afspraken zijn goed weergegeven.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Voor kennisgeving aangenomen.</i> 		
4.	Ministerie van Infrastructuur en Milieu Postbus 20951		Datum dagtekening: 12 november 2010

² Een DIT riol (drainage-infiltratie-transport riol) betreft een riol dat, afhankelijk van de grondwaterstand, kan infiltreren of draineren. Indien de grondwaterstand lager is dan de overstortdrempel, kan regenwater infiltreren. Bij een te hoge piekbelasting met hemelwater loost het riol op oppervlakte water. Indien het grondwaterpeil hoger is dan de overstortdrempel werkt het riol drainerend: het teveel aan grondwater wordt samen met het regenwater afgevoerd.

	2500 EZ Den Haag		
	a. Er zijn geen opmerkingen bij het voorontwerp inpassingsplan voor het zwin. • <i>Voor kennisgeving aangenomen.</i>		
5.	Waterschap Zeeuws-Vlaanderen (DB) Postbus 1000 4330 ZW Middelburg	Datum ontvangst: 1 november 2010	Datum dagtekening: 29 oktober 2010 Kenmerk: 1004831 / 1005793
	<p>a. Er zijn afspraken nodig voor het beheer en onderhoud van het fietspad en de uitkijkpunten.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>In onderling overleg worden nadere afspraken gemaakt over beheer en onderhoud van het fietspad en de uitkijkpunten.</i> <p>b. Er wordt nadere afstemming gevraagd met betrekking tot het wegtransport tijdens de aanleg van de waterkering in verband met de belasting van de wegen en het nemen van tijdelijke maatregelen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>In onderling overleg worden nadere afspraken gemaakt over het wegtransport tijdens de aanleg van de waterkering.</i> <p>c. Verzocht wordt aan te geven welke mitigerende maatregelen nodig zijn om het kwelwater af te voeren en verzilting te voorkomen. Geadviseerd wordt om – in samenwerking met de Vlaamse overheid – de mogelijkheden te onderzoeken om (zoet)water door de Willem Leopoldpolder af te voeren naar het 'Uitwateringskanaal naar de Wielingen'.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Als vervolg op de reeds uitgevoerde grondwaterstudie is een aanvullende studie uitgevoerd naar de gevolgen van eventuele verzilting voor de bestaande functies en het bestaande gebruik van de omliggende percelen. In dit kader heeft DLG het onderzoek uit 2011 van de Universiteit van Gent bekeken en op basis van expert judgement aangevuld met effecten op het bestaand gebruik op Nederlands grondgebied en de eventuele noodzakelijke compenserende, deels mitigerende maatregelen. Het betreft de volgende, mogelijke, compenserende maatregelen:</i> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>ten oosten van het uitwateringskanaal: aankoop van de betreffende gronden met de aanduiding nieuwe natuur, ofwel afkopen mogelijke schade door vernatting en verzilting ofwel de betreffende percelen voorzien van intensieve drainage.</i> 2. <i>ten oosten van de Zwinuitbreiding: ter hoogte van de Witte Koksmuts wordt een sloot aangelegd, met een bodem op -0,50m NAP en wordt aangesloten op het bestaande watersysteem.</i> 3. <i>ten zuidoosten van de Zwinuitbreiding: voorgesteld wordt om een 2 drainage-infiltratie-transportriool³ (DIT riool) op een afstand van 5 m naast elkaar te leggen in een bed van drainagezand. Naast deze riolering wordt geadviseerd de betreffende percelen in de zone van 350 m (vanaf de dijkvoet binnendijks, aan de landzijde) te draineren en de lagere delen op te hogen. Het is de verwachting dat de voorgestelde maatregelen, rekening houdend met het huidige gebruik, tot aanvaardbare compensatie zullen leiden. Er is een monitoringsprogramma opgezet. Hiermee wordt de eventuele verzilting in het gebied rond de Zwinuitbreiding zorg-</i> 		

³ Een DIT riool (drainage-infiltratie-transport riool) betreft een riool dat, afhankelijk van de grondwaterstand, kan infiltreren of draineren. Indien de grondwaterstand lager is dan de overstortdrempel, kan regenwater infiltreren. Bij een te hoge piekbelasting met hemelwater loost het riool op oppervlakte water. Indien het grondwaterpeil hoger is dan de overstortdrempel werkt het riool drainerend: het teveel aan grondwater wordt samen met het regenwater afgevoerd.

vuldig gemonitord. Mocht hiertoe aanleiding zijn, dan kan op basis van de monitoringsresultaten bijgestuurd worden.

- d. Geadviseerd wordt de drainageconstructies in de vorm van een grindkoffer op te nemen in paragraaf 5.2.2. onder 'Het dijkontwerp' en in het ontwerp-projectplan.
- Binnenwaarts van de dijk komt een nieuwe sloot of drainering. Gezien binnen de zone tussen de grens en het Kanaal van Cadzand de ruimte ontbreekt om een brede kwelsloot aan te leggen, wordt daar gekozen om twee DIT-riolen aan te leggen. Deze riolen worden naast elkaar gelegd in een zand drainage bed op een afstand van 5 m en staan in voor het drainage-infiltratie-transport. Binnen de zone parallel aan het Kanaal van Cadzand wordt een sloot voorzien waarvan het talud aan de kant van de Zwinweide flauwer wordt aangelegd en geleidelijk aansluiten op het ter plaatse aanwezige maaiveld. Bovenop de nieuw aan te leggen dijk worden geen bomen voorzien.
- e. Geadviseerd wordt om de dijksloot op te nemen in de bestemming 'Waterstaat – Waterkering'.
- *De dijksloot is reeds opgenomen in de dubbelbestemming 'Waterstaat – Waterkering'. Omdat de dijksloot tevens in de enkelbestemming 'Natuur' is opgenomen, lijkt hierover verwarring te zijn ontstaan.*
- f. Indien het aanlegvergunningstelsel in artikel 5 'Waterstaat – Waterkering' is opgenomen ter bescherming van de waterkering, dan wordt geadviseerd deze te laten vervallen omdat de Keur hierover reeds regels bevat.
- *Niet alle vergunningaanvragen vallen onder de keur van het Waterschap. Om deze reden is het omgevingsvergunningstelsel opgenomen in de regels van het inpassingsplan.*
- g. De bestemming 'Waterstaat – Waterkering' lijkt ter plaatse van de aansluiting van de Internationale dijk op de dijk langs de Kanaalweg te smal te zijn ingetekend (profiel moet circa 70 m breed zijn). Het waterschap zal in de aanloop naar het ontwerp een voorstel doen voor de begrenzing.
- *Voor kennisgeving aangenomen, en zien het voorstel tegemoet.*
- h. De bestaande waterkering noordelijk van de kruising Duinweg – Zwinweg die (deels) binnen het plangebied is gelegen, dient consequent bestemd te worden als waterstaatswerk.
- *De bestaande waterkering (met beschermingszone) is niet binnen het plangebied opgenomen, wat betekent dat er geen bestemming voor opgenomen hoeft te worden.*
- i. Voor de vergunningverlening (watervergunning) is het aan te bevelen de 'beschermingszone 50 m strook' te beschermen met een waterstaatkundige bestemming.
- *De zone zoals benoemd door het waterschap valt grotendeels buiten het plangebied. Daarnaast is in het verleden in overleg met het waterschap afgesproken dat uitsluitend de zone 'waterstaatswerk' als dubbelbestemming wordt opgenomen. Aan deze afspraak wordt voldaan.*
- j. In het projectplan is op pagina 23 in de tabel 3-2 een foutief dijkvak benoemd namelijk 24 in plaats van 20.
- *Het juiste dijkvak is nu benoemd in tabel 3-2.*
- k. In paragraaf 6.1.3.2. moet de constructie van de uitkijpunten los worden gezien van de constructie van de waterkering. De kleilaag (1,00 m

	dik) van de waterkering moet onder de fundering van de weg op de kruin worden doorgetrokken. Dit ook aangeven in doorsnede A (uitkijkpunt van bijlage 11). Naar de mening van reclamant zijn keermuren en damwanden in de kruin niet nodig om een degelijk uitkijkpunt te maken.	
	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Paragraaf 6.1.3.2 handelt enkel over de uitkijkpunten. De vorm en de opbouw van de uitkijkpunten mag in geen geval de stabiliteit van de dijk in het gedrang brengen. Om die reden zal de kruin lokaal verbreed worden, zodat de taludhellingen behouden blijven. Ter hoogte van de verticale opstanden wordt een grondkerend scherm voorzien, zodat interne erosie door golfimpacten vermeden wordt. De rust- en opstelruimtes worden uitgevoerd in dolomietverharding. De centrale doorgang bestaat uit een splitverharding. Onder de verhardingen wordt een onderfundering uit steenslag en zand voorzien. De 60 cm vette grond (kleilaag) loopt binnen de zone van de uitkijkpunten door.</i> 	
6.	Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed Postbus 1600 3800 BP Amersfoort	Datum dagtekening: 16 november 2010
	<p>a. Er zijn geen aanvullende opmerkingen over het voorontwerp inpassingsplan voor het zwin. Archeologie, cultuurhistorisch landschap en gebouwd erfgoed zijn goed meegenomen. Er zal – zoals in de stukken staat – archeologisch onderzoek plaatsvinden in die delen waar grondverzet plaatsvindt en de voorwaarden daarvoor worden vastgelegd in uitvoerbestekken. Indien zich bijzondere vondsten voordoen dan dient dat aan de bevoegde overheid gemeld te worden.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Voor kennisgeving aangenomen.</i> 	
7.	Stichting Het Zeeuws Landschap Postbus 25 4450 AA Heinkenszand	Datum ontvangst: 24 november 2010 Datum dagtekening: 23 november 2010 Kenmerk: GJB/JN/100414
	<p>a. De Stichting staat geheel achter het inrichtingsplan en ziet de voorgenomen vergroting van het Zwin als een kwantitatieve uitbreiding van de desbetreffende habitattypen en bijzondere soorten.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Voor kennisgeving aangenomen.</i> <p>b. De vergroting van het Zwin leidt tot een versterking van de belevingswaarde van dit gebied en vormt straks ook in internationaal opzicht een erg waardevol gebied.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Voor kennisgeving aangenomen.</i> <p>c. Het nieuwe Zwin met al de recreatieve voorzieningen die zullen worden aangelegd, houdt tevens een versterking van de dag- en verblijfsrecreatieve functie van West Zeeuws-Vlaanderen in. Het fraaie kustlandschap met bijzondere natuurgebieden vormt één van de basisvoorwaarden voor het behoud en de ontwikkeling van de recreatiesector in de gemeente Sluis.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Voor kennisgeving aangenomen.</i> 	
8.	ZLTO	Datum ontvangst: 4 januari 2011 Datum dagtekening: 30 december 2010

	Oostlangeweg 17 4513 KB Hoofdplaat		
	<p>a. Aandacht wordt gevraagd voor adequate maatregelen ter voorkoming van verzilting van het achterliggende landbouwgebied met daarbij een goed monitoringssysteem voor zowel grond- als oppervlaktewater.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Als vervolg op de reeds uitgevoerde grondwaterstudie is een aanvullende studie uitgevoerd naar de gevolgen van eventuele verzilting voor de bestaande functies en het bestaande gebruik van de omliggende percelen. In dit kader heeft DLG het onderzoek uit 2011 van de Universiteit van Gent bekeken en op basis van expert judgement aangevuld met effecten op het bestaand gebruik op Nederlands grondgebied en de eventuele noodzakelijke compenserende, deels mitigerende maatregelen. Het betreft de volgende, mogelijke, compenserende maatregelen:</i> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>ten oosten van het uitwateringskanaal: aankoop van de betreffende gronden met de aanduiding nieuwe natuur, ofwel afkopen mogelijke schade door vernatting en verzilting ofwel de betreffende percelen voorzien van intensieve drainage.</i> 2. <i>ten oosten van de Zwinuitbreiding: ter hoogte van de Witte Koksmuts wordt een sloot aangelegd, met een bodem op -0,50m NAP en wordt aangesloten op het bestaande watersysteem.</i> 3. <i>ten zuidoosten van de Zwinuitbreiding: voorgesteld wordt om een 2 drainage-infiltratie-transportriool⁴ (DIT riol) op een afstand van 5 m naast elkaar te leggen in een bed van drainagezand. Naast deze riolering wordt geadviseerd de betreffende percelen in de zone van 350 m (vanaf de dijkvoet binnendijks, aan de landzijde) te draineren en de lagere delen op te hogen. Het is de verwachting dat de voorgestelde maatregelen, rekening houdend met het huidige gebruik, tot aanvaardbare compensatie zullen leiden. Er is een monitoringsprogramma opgezet. Hiermee wordt de eventuele verzilting in het gebied rond de Zwinuitbreiding zorgvuldig gemonitord. Mocht hiertoe aanleiding zijn, dan kan op basis van de monitoringsresultaten bijgestuurd worden.</i> <p>b. Indien afwatering van achterliggende Belgische gebieden noodzakelijk is, dan wordt negatief tegen over het aanvoeren van zout kwelwater vanuit het Zwin gestaan.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Verwezen wordt naar de beantwoording in sub a.</i> 		
9.	ZMF Postbus 334 4460 AS Goes	Datum ontvangst: 19 november 2010	Datum dagtekening: 18 november 2010

⁴ Een DIT riol (drainage-infiltratie-transport riol) betreft een riol dat, afhankelijk van de grondwaterstand, kan infiltreren of draineren. Indien de grondwaterstand lager is dan de overstortdrempel, kan regenwater infiltreren. Bij een te hoge piekbelasting met hemelwater loost het riol op oppervlakte water. Indien het grondwaterpeil hoger is dan de overstortdrempel werkt het riol drainerend: het teveel aan grondwater wordt samen met het regenwater afgevoerd.

	<p>a. Met het inpassingsplan wordt een sterke impuls gegeven aan het behoud en herstel van de natuurlijke habitattypen en de biodiversiteit in deze sluffer. Echter, de verdieping van de Westerschelde is al bijna afgerond, maar de natuurmaatregelen laten op zich wachten. Er moet dus alles in het werk worden gesteld om het inpassingsplan zo spoedig mogelijk ter hand te nemen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Alle inspanningen zijn erop gericht om het inpassingsplan zo spoedig mogelijk de procedure te laten doorlopen.</i> <p>b. Er wordt gepleit voor het zo optimaal mogelijk benutten van de recreatieve potenties, daar waar de draagkracht van de natuur het toestaat, om daarmee acceptatie van de natuurontwikkeling te bevorderen. Er is bezorgdheid over het wegvallen van de recreatieve verbinding tussen Nederland en België.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Bij de uitvoering van dit project wordt, met inachtneming van de natuurdoelstelling, veel aandacht besteed aan de mogelijkheden van recreatief medegebruik. De toegankelijkheid van het uitgebreide natuurgebied Het Zwin zal hierdoor een positieve impuls krijgen. Binnen de huidige Zwinvlakte worden wandellussen voorzien die vertrekken vanuit het Provinciaal Natuurcentrum 'Het Zwin' (Vlaanderen). Aan Nederlandse zijde wordt in de uitbreiding van het natuurgebied Het Zwin een vlonderpad gerealiseerd om zo gelegenheid te bieden het natuurgebied Het Zwin van binnen uit te ervaren. Op de nieuwe primaire waterkering worden fiets- en wandelverbindingen aangelegd. Het binnendijkse pad op de nieuw aan te leggen dijk geeft een mooi zicht op het waardevolle polderlandschap en de aangebrachte polderingrepen voor de boomkikker. Op de dijk wordt een aantal uitkijkpunten aangelegd. Voor Nederland betreft het een kijkpunt ten noorden van de knik in de dijk ter hoogte van Retranchement. Bekeken wordt nog of vanuit dit punt een link met het dorp Retranchement gemaakt kan worden. Het andere kijkpunt ligt ter hoogte van de woning aan de Kanaalweg 7. Het uitzicht over het natuurgebied Het Zwin zal van uitzonderlijke kwaliteit zijn omdat men ook hier panoramisch kan kijken. Vanaf dit kijkpunt kan men zich ook begeven naar het duin op dijklandschap en wordt aansluiting gecreëerd met de campings en het strand van Cadzand-Bad. De kijkpunten worden – rekening houdend met de situering van nabij gelegen woningen - landschappelijk ingepast.</i> 	
10.	Natuurbeschermingsvereniging 't Duumpje Philipsweg 9a 4501 GE Oostburg	Datum dagtekening: 30 oktober 2010-11-16 Kenmerk: pla – 103010-EPzwin
	<p>a. De inhoud van het plan heeft haar grote waardering. Naar verwachting zal door toename van zoute flora de fauna ook in diversiteit toenemen, zoals bijvoorbeeld de zeer zeldzame schorviltbij, parasiet op de schorzijdebij.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Voor kennisgeving aangenomen.</i> <p>b. Verzocht wordt om te onderzoeken of het alsnog mogelijk is een pad/vlonder aan te leggen over de te amoveren Internationale Dijk. Bij realisatie van dit pad/vlonder kan de nu voorgenomen vlonder en uitkijkpunt in de zuidoosthoek van de uitbreiding van het Zwin komen te vervallen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>In het kader van het inrichtingsplan is over de mogelijk van een pad / vlonder uitvoerig gediscussieerd. Deze mogelijkheid blijkt zowel ecologisch als financieel niet haalbaar.</i> 	

	<p>c. Om kwel te verminderen in de zuidoosthoek van het uitgebreide Zwin, wordt voorgesteld om de vloedzone meer westwaarts te verplaatsen naar de bedding van de Nieuwe Watergang, het maaiveld buitendijks te verhogen tot boven het niveau van gemiddeld hoogwater en een zandlichaam binnendijks tegen de nieuwe dijk aan te brengen. Bovendien kan met een zandlichaam aan landzijde het aanzicht veel natuurlijker worden. Teneinde de waterhuishouding van de binnendijks aangrenzende gronden te verbeteren en de invloed van zoute kwel te reduceren, dient er een brede watergang te worden aangelegd aan de landzijde van de dijk.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Als vervolg op de reeds uitgevoerde grondwaterstudie is een verziltingsonderzoek uitgevoerd. De aanleg van een brede watergang is in de verziltingsstudie meegenomen. In de aanvullende verziltingsstudie is gekeken naar de gevolgen van eventuele verzilting voor de bestaande functies en het bestaande gebruik van de omliggende percelen. In dit kader heeft DLG het onderzoek uit 2011 van de Universiteit van Gent bekeken en op basis van expert judgement aangevuld met effecten op het bestaand gebruik op Nederlands grondgebied en de eventuele noodzakelijke compenserende, deels mitigerende maatregelen. Het betreft de volgende, mogelijke, compenserende maatregelen:</i> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>ten oosten van het uitwateringskanaal: aankoop van de betreffende gronden met de aanduiding nieuwe natuur, ofwel afkopen mogelijke schade door vernatting en verzilting ofwel de betreffende percelen voorzien van intensieve drainage.</i> 2. <i>ten oosten van de Zwinuitbreiding: ter hoogte van de Witte Koksmuts wordt een sloot aangelegd, met een bodem op -0,50m NAP en wordt aangesloten op het bestaande watersysteem.</i> 3. <i>ten zuidoosten van de Zwinuitbreiding: voorgesteld wordt om een 2 drainage-infiltratie-transportriool⁵ (DIT riool) op een afstand van 5 m naast elkaar te leggen in een bed van drainagezand. Naast deze riolering wordt geadviseerd de betreffende percelen in de zone van 350 m (vanaf de dijkvoet binnendijks, aan de landzijde) te draineren en de lagere delen op te hogen.</i> <i>Het is de verwachting dat de voorgestelde maatregelen, rekening houdend met het huidige gebruik, tot aanvaardbare compensatie zullen leiden. Er is een monitoringsprogramma opgezet. Hiermee wordt de eventuele verzilting in het gebied rond de Zwinuitbreiding zorgvuldig gemonitord. Mocht hiertoe aanleiding zijn, dan kan op basis van de monitoringsresultaten bijgestuurd worden.</i> 			
11.	<table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 33%;">Gebiedscommissie Natuurlijk Vitaal (GGA West-Zeeuwsch-Vlaanderen) Postbus 165 4330 AD Middelburg</td> <td style="width: 33%;">Datum ontvangst: 1 november 2010</td> <td style="width: 33%;">Datum dagtekening: 29 oktober 2010</td> </tr> </table>	Gebiedscommissie Natuurlijk Vitaal (GGA West-Zeeuwsch-Vlaanderen) Postbus 165 4330 AD Middelburg	Datum ontvangst: 1 november 2010	Datum dagtekening: 29 oktober 2010
Gebiedscommissie Natuurlijk Vitaal (GGA West-Zeeuwsch-Vlaanderen) Postbus 165 4330 AD Middelburg	Datum ontvangst: 1 november 2010	Datum dagtekening: 29 oktober 2010		
	<p>a. Er wordt verzocht om een optimale toegankelijkheid van het Zwin voor recreatief medegebruik, zowel aan Nederlandse als Belgische zijde.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Bij de uitvoering van dit project wordt, met inachtneming van de natuurdoelstelling, veel aandacht besteed aan de mogelijkheden van recreatief medegebruik. De toegankelijkheid van het uitgebreide natuurgebied Het Zwin zal hierdoor een positieve impuls krijgen. Er is hierbij re-</i> 			

⁵ Een DIT riool (drainage-infiltratie-transport riool) betreft een riool dat, afhankelijk van de grondwaterstand, kan infiltreren of draineren. Indien de grondwaterstand lager is dan de overstortdrempel, kan regenwater infiltreren. Bij een te hoge piekbelasting met hemelwater loost het riool op oppervlakte water. Indien het grondwaterpeil hoger is dan de overstortdrempel werkt het riool drainerend: het teveel aan grondwater wordt samen met het regenwater afgevoerd.

kening gehouden met de (recreatieve) omgeving van Het Zwin.

- b. Er wordt verzocht de economische gevolgen voor de regio, Retranchement in het bijzonder, in kaart te brengen door het verdwijnen van de camping De Sandt Plaet en deze economische gevolgen zoveel mogelijk in de regio te compenseren. De kern Retranchement dient betrokken te worden bij de uitwerking van de compensatie en bij de plannen die er zijn voor de fiets/wandelverbinding bij Retranchement.
- *Voor de kern Retranchement is een dorpsvisie opgesteld door het kwaliteitsteam van de provincie Zeeland. Bij het opstellen van deze visie is nadrukkelijk gekeken naar de leefbaarheid van de kern. In de visie is het versterken van de ruimtelijke verbinding van Retranchement met 't Zwin als sleutelproject aangegeven.*
- c. Er wordt verzocht om de mitigerende maatregelen om verzilting tegen te gaan te benoemen en daarbij aan te geven op welke manier deze maatregelen effect hebben en hoe groot dat effect is.
- *Als vervolg op de reeds uitgevoerde grondwaterstudie is een aanvullende studie uitgevoerd naar de gevolgen van eventuele verzilting voor de bestaande functies en het bestaande gebruik van de omliggende percelen. In dit kader heeft DLG het onderzoek uit 2011 van de Universiteit van Gent bekeken en op basis van expert judgement aangevuld met effecten op het bestaand gebruik op Nederlands grondgebied en de eventuele noodzakelijke compenserende, deels mitigerende maatregelen. Het betreft de volgende, mogelijke, compenserende maatregelen:*
 1. *ten oosten van het uitwateringskanaal: aankoop van de betreffende gronden met de aanduiding nieuwe natuur, ofwel afkopen mogelijke schade door vernatting en verzilting ofwel de betreffende percelen voorzien van intensieve drainage.*
 2. *ten oosten van de Zwinuitbreiding: ter hoogte van de Witte Koksmuts wordt een sloot aangelegd, met een bodem op -0,50m NAP en wordt aangesloten op het bestaande watersysteem.*
 3. *ten zuidoosten van de Zwinuitbreiding: voorgesteld wordt om een 2 drainage-infiltratie-transportriool⁶ (DIT riool) op een afstand van 5 m naast elkaar te leggen in een bed van drainagezand. Naast deze riolering wordt geadviseerd de betreffende percelen in de zone van 350 m (vanaf de dijkvoet binnendijks, aan de landzijde) te draineren en de lagere delen op te hogen. Het is de verwachting dat de voorgestelde maatregelen, rekening houdend met het huidige gebruik, tot aanvaardbare compensatie zullen leiden. Er is een monitoringsprogramma opgezet. Hiermee wordt de eventuele verzilting in het gebied rond de Zwinuitbreiding zorgvuldig gemonitord. Mocht hiertoe aanleiding zijn, dan kan op basis van de monitoringsresultaten bijgestuurd worden.*
- d. Het wordt op prijs gesteld om ook in het vervolgtraject van de planvorming in de gelegenheid gesteld te worden om te adviseren, bijvoorbeeld over de economische compensatie.
- *Voor kennisgeving aangenomen.*

⁶ Een DIT riool (drainage-infiltratie-transport riool) betreft een riool dat, afhankelijk van de grondwaterstand, kan infiltreren of draineren. Indien de grondwaterstand lager is dan de overstortdrempel, kan regenwater infiltreren. Bij een te hoge piekbelasting met hemelwater loost het riool op oppervlakte water. Indien het grondwaterpeil hoger is dan de overstortdrempel werkt het riool drainerend: het teveel aan grondwater wordt samen met het regenwater afgevoerd.

12.	College gemeente Terneuzen Postbus 53 4530 AA Terneuzen	Datum ontvangst: 1 december 2010	Datum dagtekening: 24 november 2010-12-06 Kenmerk: 31675
	<p>a. Er zijn geen op- en/of aanmerkingen bij het voorontwerp inpassingsplan voor de uitbreiding van Het Zwin.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Voor kennisgeving aangenomen.</i> 		
13.	Recron Regio Zeeland Postbus 6004 4330 LA Middelburg	Datum ontvangst: 3 november 2010	Datum dagtekening: 1 november 2010
	<p>a. De Recron kan zich er mee verenigen als de camping De Sandt Plaet gaat verdwijnen, mits:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. er wordt getracht waar mogelijk het proces van het verplaatsen van de camping te versnellen en snel duidelijkheid te scheppen over het voortbestaan van de camping; 2. als compensatie voor het groen-voor-rood, op andere locaties dit proces omgekeerd benaderd wordt door rood-voor-groen; 3. als er geen oplossing kan worden gevonden voor eventuele verplaatsing, de recreatieplaatsen ondergebracht kunnen worden bij andere recreatiebedrijven; 4. er aandacht wordt besteed aan de negatieve gevolgen van het verdwijnen van de camping voor de MKB-bedrijven in Retranchement en de consequenties hiervan voor de leefbaarheid en sociale cohesie van die kern. <ul style="list-style-type: none"> • <i>De gemeente Sluis heeft aangegeven onder bepaalde voorwaarden in principe medewerking te willen verlenen aan verplaatsing, met inachtna-me van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. De verplaatsing van de camping kan gepaard gaan met een hernieuwing en mo-dernisering van de campinginfrastructuur en zodoende zelfs bijdragen tot een verbetering op lange termijn ten opzichte van de huidige situa-tie.</i> <p>b. Er wordt verzocht nog voor de realisering van de uitbreiding van het Zwin helderheid te hebben over de wijze van beheer en onderhoud.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>In onderling overleg worden tijdig afspraken gemaakt over het toekomstige beheer en onderhoud van Het Zwin.</i> <p>c. Bij de inrichtingsplannen dient uit te worden gegaan van vraaggestuurd beleid in plaats van een traditionele aanbodgerichte benadering.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Voor kennisgeving aangenomen.</i> 		
14.	Internationale Zwincommissie Postbus 6001 4330 LA Middelburg	Datum ontvangst: 23 december 2010	Datum dagtekening: 22 december 2010 Kenmerk: IZC-201012
	<p>a. De aanpak in het voorontwerpinpassingsplan voor het Nederlandse deel van het Zwingebed sluit aan bij de opvattingen van de Internationa-le Zwincommissie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Voor kennisgeving aangenomen.</i> 		

15.	Kamer van Koophandel Postbus 3182 4800 DD Breda	Datum ontvangst: 1 november 2010	Datum dagtekening: 28 oktober 2010 Kenmerk: 10 – 171 pau/mbo
	<p>a. Het wegvallen van de camping betekent een belangrijke economische aderlating voor de streek en in het bijzonder voor het voorzieningenniveau en de vitaliteit van de kern Retranchement. Een vorm van economische compensatie dient adequaat geregeld te worden voordat de realisatie van de uitbreiding van het Zwin geëffectueerd wordt. Een goede koppeling van een fiets/wanderverbinding tussen het Zwin en de kern Retranchement en het vergroten van het recreatieve medegebruik van het Zwin inclusief een goede en toeristisch-attractieve verbinding met België zijn een stap in de goede richting, maar nog onvoldoende.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>De gronden van de camping zijn inmiddels aangekocht door de provincie Zeeland, en er zijn verplaatsingslocaties voorgesteld, waarbij tevens gekeken is naar regionale mogelijkheden. Voor de kern Retranchement is een dorpsvisie opgesteld, waarbij het versterken van de ruimtelijke verbinding van Retranchement met 't Zwin als sleutelproject is aangegeven.</i> 		
16.	Dorpsraad Retranchement Noordstraat 62 4525 AB Retranchement		Datum dagtekening: 30 oktober 2010 en 31 oktober 2010
	<p>a. Als opdracht voor het Zwin is in de natuurparagraaf van de ontwikkelingsschets vermeld dat er een evenwichtige aandacht moet zijn voor natuur en de economische ontwikkeling zoals recreatie, landbouw etc. Hier is geen aandacht aan besteed. Door het verdwijnen van de camping moeten de al jaren verblijvende toeristen de locatie verlaten en zullen er economische gevolgen optreden voor de kern Retranchement waardoor de leefbaarheid onder druk komt te staan.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Voor de kern Retranchement is een dorpsvisie opgesteld door het kwaliteitsteam van de provincie Zeeland. Bij het opstellen van deze visie is nadrukkelijk gekeken naar de leefbaarheid van de kern. In de visie is het versterken van de ruimtelijke verbinding van Retranchement met 't Zwin als sleutelproject aangegeven. Het voornemen is om deze verbinding te realiseren in het kader van de uitvoering van het Zwinproject.</i> <p>b. Om de leefbaarheid te vergroten wordt verzocht medewerking te verlenen aan het plan woningbouw te realiseren (recreatiewoningen en permanente woningen). Daarnaast wordt verzocht medewerking te verlenen en te participeren in het opstellen van een dorpsvisie. In ieder geval dient er gekomen te worden tot een evenwichtig pakket aan maatregelen voor de leefbaarheid van Retranchement.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Voor de kern Retranchement is een dorpsvisie opgesteld door het kwaliteitsteam van de provincie Zeeland. Bij het opstellen van deze visie is nadrukkelijk gekeken naar de leefbaarheid van de kern, waarbij eventuele woningbouw is meegenomen. De uitvoering van de woningbouwplannen is geen rijksaangelegenheid en kan dan ook niet meegenomen worden in het rijksinpassingsplan.</i> <p>c. De uitbreiding van het Zwin is niet duurzaam omdat opnieuw verzanding zal ontstaan. Hier is geen onderzoek naar gedaan. Dit zal leiden tot hoge kosten voor grootschalig onderhoud.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>De diverse gevolgen voor de mens en sociaal-economische aspecten van de uitbreiding van het Zwin zijn in het MER beoordeeld. In het MER</i> 		

	<p><i>wordt aangegeven dat het natuurgebied Het Zwin verzandt en aanslibt. Zonder ingrepen is het zeker dat het natuurgebied Het Zwin op korte termijn wordt afgesloten en daarmee evolueert naar een systeem van duinen, rietvelden en wilgenstruwelen. Om dit te voorkomen zijn structurele maatregelen noodzakelijk. De mogelijkheden van ingrepen die de verzanding tegengaan, liggen in het vergroten van de komberging door afgravingswerkzaamheden in het bestaande natuurgebied Het Zwin zelf (afgravingen in het centrale gedeelte van het natuurgebied Het Zwin en het verbreden en verdiepen van de hoofdgeul) en een ruimtelijke uitbreiding ervan. De belangrijkste ingreep is op basis hiervan geworden het vergroten van de komberging door uitbreiding van natuurgebied Het Zwin in de Willem-Leopoldpolder.</i></p> <p>d. De bestaande situatie met de aangelegde fiets- en wandelpaden heeft de nodige aantrekkingskracht en belevingswaarde op toeristisch gebied. Ook de weilanden met geulen en krekens bieden een wijds uitzicht en zijn een verblijfplaats voor vogels en vele biotopen. De dijkverplaatsing zal een juist een storend element worden vanuit de kern Retranchement.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Bij de uitvoering van dit project wordt, met inachtneming van de natuurdoelstelling, veel aandacht besteed aan de mogelijkheden van recreatief medegebruik. De toegankelijkheid van het uitgebreide natuurgebied Het Zwin zal hierdoor een positieve impuls krijgen. Er is hierbij rekening gehouden met de (recreatieve) omgeving van Het Zwin.</i> <p>e. In de aanlegfase zal veel hinder ontstaan en zal bestaande natuur verstoord worden.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>In het MER wordt aangegeven dat het natuurgebied Het Zwin verzandt en aanslibt. Zonder ingrepen is het zeker dat het natuurgebied Het Zwin op korte termijn wordt afgesloten en daarmee evolueert naar een systeem van duinen, rietvelden en wilgenstruwelen. Om dit te voorkomen zijn structurele maatregelen noodzakelijk. Bij de uitvoering van de werkzaamheden wordt, in het kader van een eventuele geluidsbelasting rekening gehouden in die zin, dat de werkzaamheden zo ingericht worden dat de geluidsbelasting zo minimaal mogelijk gehouden wordt door de inzet van stiller materieel, selectie van de aanrijroutes en door de werkzaamheden zo ver mogelijk van de woningen vandaan te laten plaatsvinden.</i> <p>f. Verzocht wordt om de dorpsraad te betrekken in de nadere uitwerking van de verbinding Retranchement en het uitgebreide Zwin.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>De dorpsraad zal worden betrokken bij de nadere uitwerking van de verbinding tussen Retranchement en het Zwin.</i> <p>g. Er wordt nadrukkelijk gepleit voor het behouden van de bestaande bestemming voor de stranden.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>De stranden hebben in het vigerende bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Sluis de bestemming Recreatie, met een specifieke aanduiding 'strand'. Binnen deze aanduiding zijn alleen bouwwerken, geen gebouwen zijnde toegestaan. In het inpassingsplan wordt extensief recreatief en educatief medegebruik toegestaan, waarbinnen het recreatief gebruik van de stranden valt. Een aparte bestemming voor de stranden is daarom niet noodzakelijk.</i> 	
17.	VROM-inspectie Ministerie van VROM Postbus 29036 3001 GA Rotterdam	Datum dagtekening: 12 november 2010

	<p>a. Er zijn geen opmerkingen bij het voorontwerp inpassingsplan voor Het Zwin.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Voor kennisgeving aangenomen.</i> 		
18.	Partij voor Zeeland Postbus 6001 4330 LA Middelburg	Datum ontvangst: 12 november 2010	Datum dagtekening: 8 november 2010
	<p>a. Het wordt betreurd dat ontpoldering ten behoeve van natuur plaatsvindt ten koste van agrarisch gebied en er wordt verzocht dit niet uit het oog te verliezen, dit mede omdat de Zeeuwse bevolking in grote meerderheid ook ontpoldering afwijst.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>In het MER wordt aangegeven dat het natuurgebied Het Zwin verzandt en aanslibt. Zonder ingrepen is het zeker dat het natuurgebied Het Zwin op korte termijn wordt afgesloten en daarmee evolueert naar een systeem van duinen, rietvelden en wilgenstruwelen. Om dit te voorkomen zijn structurele maatregelen noodzakelijk.</i> <p>b. In maatschappelijk en economisch opzicht is het plan onverantwoord en gebaseerd op onbehoorlijk bestuur.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>De afgelopen jaren is een uitvoerig onderzoekstraject doorlopen, dit is opgenomen in paragraaf 1.2 van de toelichting van het inpassingsplan. Het Nederlandse Kabinet en de Vlaamse regering zijn akkoord gegaan met de strategische besluiten uit de Ontwikkelingsschets in het Derde Memorandum van Overeenstemming d.d. 11 maart 2005. De financiële middelen zijn hiervoor gereserveerd.</i> <p>c. Het plan gaat ten koste van zeer waardevolle natuur.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>In het MER wordt aangegeven dat het natuurgebied Het Zwin verzandt en aanslibt. Zonder ingrepen is het zeker dat het natuurgebied Het Zwin op korte termijn wordt afgesloten en daarmee evolueert naar een systeem van duinen, rietvelden en wilgenstruwelen. Om dit te voorkomen zijn structurele maatregelen noodzakelijk.</i> <p>d. Het plan zal desastreuze verzilting veroorzaken van de omliggende polders.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Als vervolg op de reeds uitgevoerde grondwaterstudie is een aanvullende studie uitgevoerd naar de gevolgen van eventuele verzilting voor de bestaande functies en het bestaande gebruik van de omliggende percelen. In dit kader heeft DLG het onderzoek uit 2011 van de Universiteit van Gent bekeken en op basis van expert judgement aangevuld met effecten op het bestaand gebruik op Nederlands grondgebied en de eventuele noodzakelijke compenserende, deels mitigerende maatregelen. Het betreft de volgende, mogelijke, compenserende maatregelen:</i> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>ten oosten van het uitwateringskanaal: aankoop van de betreffende gronden met de aanduiding nieuwe natuur, ofwel afkopen mogelijke schade door vernatting en verzilting ofwel de betreffende percelen voorzien van intensieve drainage.</i> 2. <i>ten oosten van de Zwinuitbreiding: ter hoogte van de Witte Koksmuts wordt een sloot aangelegd, met een bodem op -0,50m NAP en</i> 		

wordt aangesloten op het bestaande watersysteem.

- 3. ten zuidoosten van de Zwinuitbreiding: voorgesteld wordt om een 2 drainage-infiltratie-transportriool⁷ (DIT riool) op een afstand van 5 m naast elkaar te leggen in een bed van drainagezand. Naast deze riolering wordt geadviseerd de betreffende percelen in de zone van 350 m (vanaf de dijkvoet binnendijks, aan de landzijde) te draineren en de lagere delen op te hogen.*
 - 4. Het is de verwachting dat de voorgestelde maatregelen, rekening houdend met het huidige gebruik, tot aanvaardbare compensatie zullen leiden. Er is een monitoringsprogramma opgezet. Hiermee wordt de eventuele verzilting in het gebied rond de Zwinuitbreiding zorgvuldig gemonitord. Mocht hiertoe aanleiding zijn, dan kan op basis van de monitoringsresultaten bijgestuurd worden.*
- e. Er wordt geen inzage gegeven in het onderhoud en de enorme kosten.
- In onderling overleg worden tijdig afspraken gemaakt over het toekomstige beheer en onderhoud van Het Zwin.*
- f. Er wordt aandacht gevraagd voor het enorme risico van de (chemische) munitie vóór de Belgische kust, nabij Knokke-Heijst, rekening houdend met de stromingspatronen en zandverplaatsingen naar Het Zwin en de invloed hierop van nieuwe ontwikkelingen (havenuitbreidingen bij Zeebrugge en aanleg eilanden).
- In het MER is ingegaan op de stromingspatronen. De uitgraving van de hoofdgeul en de uitbreiding van het intergetijdengebied in het Zwin zal een beperkte invloed hebben op lokale zeewaterstromen. De residuele stromingen en residueel sedimenttransport ter hoogte van het Zwin is noordoost georiënteerd. Gezien de locatie op ruim 5 km van de monding van het Zwin en de aard van de ingreep zal dit met zekerheid, voor alle alternatieven, geen waarneembaar effect hebben op de erosie of sedimentatie ter hoogte van de Paardenmarkt.*
- g. Het plan is onwenselijk en onnodig want het alternatief van de Zeeuwse Waterschappen biedt immers ruim voldoende mogelijkheden om het (twijfelachtig) noodzakelijke natuurherstel te realiseren.
- In het MER wordt aangegeven dat het natuurgebied Het Zwin verzandt en aanslibt. Zonder ingrepen is het zeker dat het natuurgebied Het Zwin op korte termijn wordt afgesloten en daarmee evolueert naar een systeem van duinen, rietvelden en wilgenstruwelen. Om dit te voorkomen zijn structurele maatregelen noodzakelijk. De mogelijkheden van ingrepen die de verzanding tegengaan, liggen in het vergroten van de komberging door afgravingswerkzaamheden in het bestaande natuurgebied Het Zwin zelf (afgravingen in het centrale gedeelte van het natuurgebied Het Zwin en het verbreden en verdiepen van de hoofdgeul) en een ruimtelijke uitbreiding ervan. De belangrijkste ingreep is op basis hiervan geworden het vergroten van de komberging door uitbreiding van natuurgebied Het Zwin in de Willem-Leopoldpolder.*

⁷ Een DIT riool (drainage-infiltratie-transport riool) betreft een riool dat, afhankelijk van de grondwaterstand, kan infiltreren of draineren. Indien de grondwaterstand lager is dan de overstortdrempel, kan regenwater infiltreren. Bij een te hoge piekbelasting met hemelwater loost het riool op oppervlakte water. Indien het grondwaterpeil hoger is dan de overstortdrempel werkt het riool drainerend: het teveel aan grondwater wordt samen met het regenwater afgevoerd.